

**T.C.
YALOVA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ BİLİM DALI**

**DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI 4-6 YAŞ KUR'AN KURSLARINDA OYUNLARLA
DEĞERLER EĞİTİMİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BETÜL DEĞER

DANIŞMAN: DR. ÖĞR. ÜYESİ SÜMEYRA ARICAN

**YALOVA
ŞUBAT 2024**

T.C.
YALOVA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ BİLİM DALI

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI 4-6 YAŞ KUR'AN KURSLARINDA OYUNLARLA
DEĞERLER EĞİTİMİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BETÜL DEĞER
207215006

DANIŞMAN: DR. ÖĞR. ÜYESİ SÜMEYRA ARICAN

YALOVA
ŞUBAT 2024

ETİK BEYAN

Yalova Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez/Proje Yazım Kuralları'na uygun olarak hazırladığım “Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Kur'an Kurslarında Oyunlarla Değerler Eğitimi” başlıklı bu tez çalışmada; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksinin tespiti halinde doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi taahhüt ve beyan ederim.

İmza

Betül DEĞER

XXXXXX

ÖNSÖZ

Bu tez çalışması, yüksek lisans eğitimim sırasında ortaya çıkan birçok düşünce, araştırma ve çabanın ürünüdür. Bu süreçte beni destekleyen, rehberlik eden ve tezimde değerli katkılarda bulunan herkese teşekkür etmek istiyorum.

İlk olarak, değerli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Sümeyra ARICAN 'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Kendisinin sağladığı bilgi birikimi, yönlendirmeleri ve cesaretlendirmeleri sayesinde bu tezi tamamlamak benim için mümkün oldu. Tez jürimde yer alma nezaketinde bulunan Prof. Dr. Mehmet Zeki Aydın ve Dr. Öğr. Üyesi Asude Coşkunsever hocalarıma da teşekkür ediyorum.

Tez konum, Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı 4-6 yaş Kuran kurslarında uygulanan müfredatın değerler eğitimi açısından değerlendirilmesine odaklanmaktadır. Bu alandaki derinlemesine analiz ve araştırmalarım, çocukların dini değerleri oyunlar aracılığıyla nasıl öğrendikleri ve müfredatın genel etkinliği gibi kritik konulara ışık tutmaktadır.

Bu çalışmanın, değerler eğitimi alanında gelecekteki çalışmalara katkı sağlaması umuduyla, saygılarımla sunarım.

Şubat – 2024

Betül DEĞER

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYAN	i
ÖNSÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
KISALTMALAR LİSTESİ	v
ÖZET	vi
SUMMARY	vii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Konusu Ve Problemi.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Araştırmanın Yöntemi	5
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
1.6. Araştırmanın Kavramları	7
2. OYUN VE DEĞERLER EĞİTİMİ	8
2.1. Oyunun Tanımı Ve Önemi	8
2.2. Oyun Türleri	10
2.2.1. Alıştırma Oyunları	11
2.2.2. Sembolik Oyunlar	11
2.2.3 Kurallı Oyunlar	12
2.3. Oyun Kuramları	12
2.3.1. Klasik Oyun Kuramları	12
2.3.1.1. Fazla Enerji Kuramı- Herbert Spencer (1873-1903)	12
2.3.1.2. Rahatlama/ Yeniden Yaratma Kuramı- Moritz Lazarus (1824-1903).....	13
2.3.1.3. Yetişkin Hayatına Hazırlık, Alıştırma Kuramı-Karl Groos (1860-1896).....	13
2.3.1.4. Tekrarlama Kuramı-Stanley Hall (1884-1924)	14
2.3.2. Modern Oyun Kuramları.....	14
2.3.2.1. Psikoanalitik Yaklaşım Göre Oyun – Sigmund Freud (1856-1938).....	14
2.3.2.2. Psiko-Sosyal Gelişim Kuramına Göre Oyun – Eric Ericson (1902- 1999).....	15
2.3.2.3. Piaget’e Göre Oyun- Jean Piaget (1896-1980).....	15
2.3.2.4. Sosyo Kültürel Gelişim Kuramına Göre Oyun- Lev S. Vygotsky (1896-1934):	16
2.4. Çocuğun Gelişiminde Oyunun Önemi.....	17
2.4.1. Fiziksel Gelişim Açısından Oyunun Gücü.....	17
2.4.2. Sosyal Ve Duygusal Gelişim Açısından Oyunun Gücü.....	18

2.4.3. Bilişsel Gelişim Açısından Oyunun Gücü	18
2.4.4. Ahlak Gelişimi Açısından Oyunun Gücü	19
2.5. Eğitsel Oyun	19
2.5.1. Eğitsel Oyunun Tanımı	19
2.5.2. Eğitsel Oyun Çeşitleri	22
2.6. Değerler Eğitimi	24
2.6.1. Değer Tanımı	24
2.6.2. Değerler Eğitiminin Amacı ve Önemi	27
2.6.3. Okul Öncesinde Değerler Eğitimi.....	28
2.6.4. 4-6 Yaş Kur'an Kurslarında Değerler Eğitimi.....	31
3. EĞİTSEL OYUN ÖRNEKLERİ.....	36
3.1. Şükür Değeri	36
3.2. Sevgi Değeri	43
3.3. Saygı Değeri	50
3.4. Sorumluluk Değeri.....	56
3.5. Yardımlaşma Değeri	62
3.6. Sabır Değeri	69
3.7. İyilik Değeri.....	75
3.8. Doğruluk ve Dürüstlük Değeri	81
3.9. Adalet Değeri.....	88
3.10. Allah Sevgisi.....	94
3.11. Peygamber Sevgisi.....	100
3.12. Kur'an Sevgisi	106
3.13. İnsan Sevgisi	111
3.14. Kâinat Sevgisi	118
3.15. Din Sevgisi.....	125
3.16. Vatan Sevgisi	138
3.17. Dini Bayramlar	144
3.18. Dua Ezberi	150
3.19. Kur'an Öğretimi.....	155
4. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	161
KAYNAKÇA	162
ÖZGEÇMİŞ.....	166

KISALTMALAR LİSTESİ

DİB	: Diyanet İşleri Başkanlığı
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
TDK	: Türk Dil Kurumu
vd.	: ve diğerleri

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI 4-6 YAŞ KUR'AN KURSLARINDA OYUNLARLA DEĞERLER EĞİTİMİ

ÖZET

Bireyin kişilik temellerini oluşturmaya başladığı ve öğrenmenin hızla gerçekleştiği dönem olması sebebiyle, okul öncesi dönemde değerler eğitimi kritik bir öneme sahiptir. Eğitimciler okul öncesi dönemde çocukların oyun yoluyla öğrendiklerini vurgulamaktadırlar. Dolayısıyla bu dönemde değerler eğitiminin de oyunlar aracılığıyla öğretilmesi gerekmektedir. 4-6 yaş Kur'an kursları Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yakın tarihlerde uygulamaya başlanmıştır. Bu kurslar için eğitim materyallerinin geliştirilmesi oldukça önemlidir. Bu araştırma, okul öncesi dönemde çocuklara değerlerin oyunlar aracılığıyla öğretilmesine odaklanmıştır. Bu amaçla Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı 4-6 yaş Kuran kursları için geliştirilen müfredattaki her ünite için oyunlar tasarlanmıştır. Nitel araştırma metodolojisinin kullanıldığı araştırmada, literatürden yararlanılarak hazırlanan ve araştırmacı tarafından geliştirilen özgün oyun örnekleri bulunmaktadır. Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı 4-6 yaş Kur'an kurslarında değerler eğitiminde uygulanmak üzere 4-6 yaş Kur'an kursu müfredatına uygun olarak her ünite için özel olarak 2 oyun tasarlanmış, çalışmada toplamda 38 eğitsel oyuna yer verilmiştir. Bu oyunlar, çocukların dini değerleri anlamalarını desteklerken aynı zamanda eğlenceli bir öğrenme deneyimi sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, Değerler Eğitimi, 4-6 Yaş Kur'an Kursu, Eğitsel Oyun, Çocuk

VALUES EDUCATION WITH GAMES IN 4-6 YEARS OLD QUR'AN SCHOOLS OF THE PRESIDENCY OF RELIGIOUS AFFAIRS

SUMMARY

Values education has a critical importance in the preschool period as it is the period when the individual begins to form the foundations of personality and learning takes place rapidly. Educators emphasize that preschool children learn through play. Therefore, values education should also be taught through games in this period. Qur'an schools for 4-6 year olds have recently been introduced by the Presidency of Religious Affairs. It is very important to develop educational materials for these schools. This study focuses on teaching values to preschool children through games. For this purpose, games were designed for each unit in the curriculum developed for 4-6 year old Qur'an schools affiliated to the Presidency of Religious Affairs. In the research, in which qualitative research methodology was used, there are original game examples prepared by utilizing the literature and developed by the researcher. In order to be applied in values education in 4-6 years old Qur'an schools s affiliated to the Presidency of Religious Affairs, 2 games were designed specifically for each unit in accordance with the 4-6 years old Qur'an school curriculum, and a total of 38 educational games were included in the study. These games aim to provide a fun learning experience while supporting children's understanding of religious values.

Keywords: Religious Education, Values Education, 4-6 Year Old Qur'an Schools, Educational Game, Children

1. GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Konusu ve Problemi

Eğitim, bireyin davranışını çeşitli açılardan inceleyen, toplumun kültürel özellikleri, düşünce tarzı ve yaşam biçimi gibi çeşitli kaynaklardan beslenen, insanı şekillendiren bir süreçtir. Eğitim kavramı; bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir.¹ Eğitim, insanlığın doğduğundan beri daima var olan, günümüzde de uygarlık düzeyi ne olursa olsun her toplumda devam eden bir süreçtir. Eğitim, bireyin bireyselleşmesini sağlamaya çalışır. Eğitim çabalarının genel amacı, yetişmekte olan çocukların ve gençlerin topluma sağlıklı ve verimli bir şekilde uyum sağlamalarına yardım etmektir.²

Erdemli bireylerin yetiştirilmesi, dini felsefenin ve sosyal sistemlerin ortak ideali olarak öne çıkar. Yöntemler ne olursa olsun, insan kalitesinin yükselmesi ve karakterin geliştirilmesi konusundaki çabalar tarih boyunca hiç azalmamıştır. Toplumların kaderi, iyi yetiştirilmiş bireylerin varlığına bağlıdır. Okula eğitime, ortak değerlerin yeni nesillere aktarılması ve toplumsal kimliğin oluşturulması da önemli bir rol oynar. Ancak günümüzde bireysel özgürlükler ve maddi hedeflere odaklanan anlayışlar, bireylerin toplumsal ve kişisel sorumluluk duygularını zayıflatmıştır.

Toplumsal uyum ve barışın devamı, ancak değerlerin yeni nesillere aktarılması ile sağlanabilir. Değerlerden yoksun bir eğitim düşünülemez. Bu sebeple, eğitimin önemli amaçlarından biri, toplumun paylaştığı değerleri yeni kuşaklara öğretmektir. Günümüzde, değerler eğitiminin zorunluluğu konusunda neredeyse tüm ülkelerde ve genel bir anlayışla birleşme mevcuttur. Eğitim programlarında değerler eğitimine ayrılan yerin önemi giderek artmakta ve daha etkili bir şekilde uygulanmaktadır. Her düşünce sistemi, çocuklarını yetiştirmek için kendi dünya görüşüne uygun bir eğitim anlayışına sahiptir. Ahlaklı, erdemli bir karakter geliştirmek, yıllardır eğitimcilerin hedefleri arasındadır. Genel olarak, ahlaki ve erdem sahibi bir karakter oluşturma, okul hayatında kritik bir nokta olduğu kabul edilmektedir. Ancak, bu hedefe ulaşmanın yolları konusunda tartışmalar uzun bir süredir devam etmektedir. Öte yandan, karakter eğitiminin temelini oluşturan değerlerin belirlenmesinde kültürün önemi vurgulanmaktadır. Ne tür bir dünya görüşünden etkilenirse etkilensin, değerler eğitiminden

¹ Selahattin Ertürk, *Eğitimde 'Program' Geliştirme* (Ankara: Yelkentepe Yayınları, 1984).

² Millî Eğitim Bakanlığı, *Çocuk Gelişimine Giriş* (Ankara, 2011).

beklenen, öğrencilerin ahlaki ve insani açıdan olgunlaşmış, bütünleşmiş bir karakter ve kişiliğe sahip bireyler olarak yetişmeleridir. Bu toplum için iyi insanlar, iyi vatandaşlar olmalarını amaçlayan bir hedef olarak öne çıkmaktadır.

Son yıllarda okullarımızda artan saygısızlık gibi davranış sorunları, aileleri ve öğretmenleri endişelendirmektedir. Ayrıca çocuk ve gençlerin kontrolsüz ve kuralsız internet kullanımına bağlı olarak ortaya çıkan uygun olmayan davranışlar, toplumun temel değerlerini sarsmaktadır. Bu durumlar, acil bir şekilde yaygın ve etkili bir değerler eğitimi ihtiyacı duyulduğunu göstermektedir. Modern toplumun yaşadığı değer krizi, bireyleri her konuda tek başlarına karar verme konusunda zor durumda bırakmış gibi gözükmektedir. Bu nedenle okulların çocuk ve gençlere karakter gelişimlerinde daha fazla yardımcı olmaları gereken bir dönemde bulunmaktadır. Her düzeydeki eğitim kurumları öğrencilere iyi tercihler yapabilmeleri için uygun ortamlar sunmalıdır. Okul öncesi eğitimin giderek zorunlu hale gelmesiyle okulların etki alanının genişlemesi, değerler eğitiminin okullarda daha etkili ve düzenli bir şekilde yapılmasını gerektiren bir döneme işaret etmektedir. Her öğrencinin olumlu ahlaki ve manevi nitelikler kazanması, doğru kararlar vermesi ve olumlu davranışlar sergilemesi, eğitim kurumlarının temel hedefleri arasında bulunmaktadır.³

Her toplumda belirlenen kurallar yani dolayısıyla değerler bulunmaktadır. Toplumsal hayat değerlerden ayrı düşünülemez. Bazı değerler zamanla veya toplumdan topluma değişebilir ancak temel bazı davranışlar dünyanın her yerinde aynıdır. Bunlardan bazıları; dürüstlük, saygı, adalet, yardımseverlik, paylaşmak gibi değerlerdir.

Her düzeydeki eğitim kurumu öğrencilere değerleri öğretebilmek için uygun ortamlar sunmalıdır. Çünkü bu toplumun geleceği karakterli ve manevi değerleri gelişmiş insanlara bağlıdır. Okul öncesi eğitimin giderek daha zorunlu hale gelmesi, okulların etki alanını genişletmektedir. Dolayısıyla değerler eğitimi okul şartlarında daha etkili ve sistemli bir şekilde gerçekleştirilebilmektedir. Öğretmenlerin değerlendirme konusundaki bilgi ve yetenekleri önemlidir. Değer eğitimi alanında donanıma sahip öğretmenlerin yetiştireceği öğrenciler ahlaki değerlere sahip bireyler olacak ve topluma olumlu katkılarda bulunacaklardır.

İnsanoğlu için geleneksel kurallarla şekillenen oyun, ilkel çağlardan günümüze kadar varlığını sürdürmüş, bir anlamda doğaçlamadan ortaya çıkmış ve doğal bir eylem olmuştur. Bu eylem, bebeklikten itibaren başlar özellikle erken çocukluk döneminde belirginleşmekte ve

³ Zeynep Özli Özdemir, *Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitimi*.

yetişkinlikte zaman zaman fiziksel, zihinsel veya her ikisini içeren bir ihtiyaç halini alabilmektedir. Okul öncesi eğitimde, 6 yaşına kadar olan süreç boyunca çocukların öğrenmeye açık oldukları her şey, gençlik ve yetişkinlik dönemlerindeki yaşamlarını etkileyebilir, bu nedenle bu dönemin önemi büyüktür. Zihinsel gelişimin büyük bir kısmının bu dönemde tamamlandığı düşünüldüğünde, okul öncesi eğitimin ne kadar kritik olduğunu bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Ebeveynler ve okul öncesi eğitim kurumları, çocuğun zihinsel ve bedensel gelişimini gözeterek bu süreci en etkili ve verimli şekilde tamamlamakla sorumludur. Çocuklar, oyun oynayarak dünyayı keşfederler çünkü oyun, onların doğasında vardır. Okul öncesi dönemde oyun isteğinin en yüksek olduğu bu aşamada, çocuk çeşitli oyunlar aracılığıyla çevresini, kendisini ve çeşitli sosyal becerileri keşfeder. Sevgi, saygı, şükür, sabır, sorumluluk, iyilik, adalet paylaşma, yardımlaşma, iş birliği gibi değerlerin yanı sıra; iletişim kurma, kendini ifade etme, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerini, hayal güçlerini ve duygularını ifade edebilmelerini amaçlamaktadır. Bu bağlamda; çocukların gelişim süreçlerine büyük katkı sağlayan değerler eğitimi alanında çocukları yetiştiren yöntem, metot ya da yaklaşımlara bu eğitim sürecinde yer vermek, çocukların her yönden, ahlaki ve manevi gelişim göstermeleri açısından büyük önem taşımaktadır. Ülkemizde son dönemlerde, okul öncesi eğitim kurumları ve 4-6 yaş Kur'an kursları da dahil olmak üzere, çocukların ahlaki ve manevi gelişimine katkıda bulunmak ve çeşitli değerleri öğrenmeleri amacıyla oyun yöntemi eğitim süreçlerinde yer almaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Günümüzde geleneksel öğretim yöntemlerinden çok, yaparak ve yaşayarak öğrenmek ön plana çıkmaktadır. Öğrencilerin aktif olmalarını sağlayacak yöntem ve tekniklerden yararlanmak gerekmektedir. Çocukluk dönemindeki öğrenmeler oyunlar aracılığıyla gerçekleşmektedir. Oyun çocuğun zekâ, beden ve kişilik gelişimini sağlayan bir faaliyettir. Dolayısıyla çocukluk döneminde verilecek olan değerlerin aktarılmasında oyun yöntemi kullanılarak öğrenmelerin kalıcı olması hedeflenmektedir. Eğitsel oyunlarla çocukların eğlenmesi sağlanırken aynı zamanda öğrenme de gerçekleştirilmektedir. Değerler eğitiminin soyut kavramlardan oluşması sebebiyle çocukların öğrenebileceği şekilde oyunlarla somutlaştırılarak verilmesi değerlerin içselleştirilmesini sağlayacaktır. Oyun yoluyla öğretme stratejisi din öğretiminde kullanılması gereken bir yöntemdir. Önemli olan değer davranışlarının öğrenciye kazandırılmasıdır. Bu da okul öncesi dönemde oyunla mümkündür.

Okul öncesi eğitim dönemi çocukların kişiliğinin şekillendiği, birçok davranışın kazanıldığı evredir. Dolayısıyla evrensel değerlerden; şükür, özür dileme, sevgi ve merhamet, saygı, sorumluluk, yardımlaşma, sabır, iyilik, doğruluk ve dürüstlük, adalet konuları bu dönemde öğrenilmesi ve içselleştirilmesi gereken kavramlardır. Eğitsel oyunlarla bu değerleri, eğlenceli bir şekilde öğretmek ve ilgi çekici hale getirmek önemlidir. Çalışmamızda değerleri oyun yoluyla öğretme stratejisi kullanılarak çocukların akranlarıyla etkileşim içinde eğlenerek öğrenmelerine katkı sağlamak amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Okul öncesi dönem, çocukların temel değerleri, dürüstlük, paylaşma, saygı gibi kavramları anlamaları için uygun bir zamandır. Bu dönemde edinilen değerler, ilerleyen yaşlarda karakterin temelini oluşturabilir. Değerler eğitimi çocuklara empati kurma, başkalarının duygularını anlama ve paylaşma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Bu sosyal ilişkilerini sağlıklı bir şekilde kurmalarına katkı sağlar. Değerler eğitimi; çocuklara toplumun kabul ettiğini, onlara uyum sağlama becerisini kazandırabilir. Bu, toplumsal bütünlüğe ve uyuma katkı sağlar. Bu dönemde kazanılan değerler, çocuğun ilerleyen yaşamlarında başarı ve mutluluk açısından önemli bir rol oynayabilir. İyi bir karakter, kişisel ve sosyal başarıları destekleyebilir.

Okul öncesi dönem, çocukların karakter gelişimi için temel bir aşamadır ve bu süreçte değerleri oyunlar aracılığıyla öğretmek, çocukların güçlü bir temel oluşturmalarına yardımcı olabilir. Oyunlar, çocuklara değerleri öğrenmenin sadece bilgi almak da değil, aynı zamanda eğlenceli bir deneyimle birleştirebileceğini göstermektedir. Bu bağlamda, değer odaklı oyunlar, çocuklara hayatları boyunca uygulayabilecekleri ahlaki prensipleri öğretmenin etkili bir yolunu sunmaktadır.

Okul öncesi dönemde değerleri oyunlar aracılığıyla öğretmek, çocuklara sosyal beceriler kazandırmakla kalmaz, aynı zamanda öğrenmeyi eğlenceli ve etkileşimli bir deneyime dönüştürmektedir. Bu yaklaşım, çocukların değerlere duyarlı, sorumluluk sahibi, etik kurallara saygılı bireyler olarak yetişmelerine katkı sağlayarak toplumsal uyum ve bütünlüğe olumlu bir etki yapabilir. Oyunlar, çocukların değerleri sadece kavramsal düzeyde değil, aynı zamanda duygusal bağlamda da anlamalarını sağlayarak öğrenmenin kalıcı olmasına katkıda bulunur. Bu nedenle, okul öncesinde değerleri oyunlarla birleştirmek, çocukların karakter gelişimine katkıda bulunan eğlenceli ve etkili bir yöntemdir.

Okul öncesi dönemde değerler eğitimi, çocukların sağlıklı bir şekilde gelişmelerine katkıda bulunarak topluma olumlu bir etki yapar. Bu süreç, çocuklara yaşamları boyunca rehberlik edecek temel değerleri öğretmek açısından kritik bir fırsattır. Değerler eğitiminin öneminin artmasıyla birlikte okullarda ders programlarında değerlere yer verilmeye başlanmıştır. Fakat okul öncesi dönemde özellikle Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 4-6 yaş kurslarında ünitelerde geçen kavramların çocuklara oyunlarla verilmesi konusunda çok az eser bulunmaktadır. Bu çalışma tüm ünitelere ait kavramlarla ilgili oyunların yer almasını hedeflemesi bakımından özgündür.

1.4. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırma, nitel araştırma metodolojisine göre tasarlanmıştır. Nitel araştırma; sosyal olguları bağlı oldukları ve içinde yer aldıkları ortamda doğal görünüşleriyle gözlem, görüşme ya da belgeleri değerlendirmek yoluyla bilgi edinme ve bu bilgileri analiz etmek olarak tanımlanmaktadır.⁴

Araştırmanın teorik temeli oluşturulurken literatür taraması yapılarak öncelikle oyun etkinlikleriyle ilgili kaynaklar incelenmiştir. Bu inceleme, gelişim psikolojisi, okul öncesi eğitim ve din eğitimi alanlarına odaklanmıştır. Kaynaklar arasında, konuyla ilgili kitaplar, yayınlanmış yüksek lisans ve doktora tezleri ile bilimsel makaleler bulunmaktadır. Bu kaynaklardan alıntılar yapılarak kuramsal çerçeve oluşturulmuştur.

Araştırmanın ikinci aşamasında, okul öncesi çocukların gelişimsel özellikleri, ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınarak, ilgili literatür ve uzman görüşleriyle uyumlu olarak, okul öncesi dönem çocuklarının din eğitimini desteklemeye yönelik oyun etkinlikleri tasarlanmıştır. Bu tasarımların temelinde, Diyanet İşleri Başkanlığı Kur'an Kursları Öğretim Programı (4-6 yaş) kazanımlarından yararlanılmıştır.

Oyunlar tasarlanırken, öncelikle mevcut oyunlar incelenmiş ve uygun olanlar araştırmacı tarafından uyarlanmıştır. Uyarlamanın mümkün olmadığı durumlarda ise araştırmacı tarafından tamamen yeni oyunlar tasarlanmıştır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

⁴ Ahmet Hamdi İslamoğlu, Ümit Alınacı, *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* (İstanbul: Beta Basım A.Ş., 2016).

Araştırma, bireyin kişilik temellerini oluşturmaya başladığı ve öğrenmenin hızla gerçekleştiği okul öncesi dönem, çocuklarda doğru ahlaki gelişiminin sağlanabilmesi için değerler eğitiminin kritik bir aşamasıdır. Bu amaçla çalışma 4-6 yaş dönemi ve Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Kur'an kurslarıyla sınırlandırılmıştır. Çalışmada Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB) 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursu müfredatı ve bu müfredatta yer alan değerler esas alınmıştır.

Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB) 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursu müfredatı "Öğretici Kitabı-1 ve Öğretici Kitabı-2" isimli iki kitaptan oluşmaktadır. Kitaplar on sekiz üniteden oluşmaktadır.

"Öğretici Kitabı-1"⁵ ünite başlıkları:

- Dua, Şükür ve Özür Dileme
- Sevgi ve Merhamet
- Saygı
- Sorumluluk
- Yardımlaşma
- Sabır
- İyilik
- Doğruluk ve Dürüstlük
- Adalet

"Öğretici Kitabı-2"⁶ ünite başlıkları:

- Allah'ı Seviyorum
- Peygamberimi Seviyorum
- Kitabımı Seviyorum
- İnsanları Seviyorum
- Kâinatı Seviyorum
- Dinimi Seviyorum
- Dini Mekanlarımızı Seviyorum
- Vatanımı Seviyorum
- Bayramlarımızı Seviyorum

⁵ Diyanet İşleri Başkanlığı, *Diyanet İşleri Başkanlığı Kuran Kursları Öğretici Kitabı-1* (İzmir, 2018).

⁶ Diyanet İşleri Başkanlığı, *Diyanet İşleri Başkanlığı Kuran Kursları Öğretici Kitabı-2* (Ankara, 2018).

Ayrıca her iki kitabın sonunda Kuran öğretimi kapsamında; harflerini tanıma ve ezber etkinlikleri verilmiştir. Çalışma bu ünitelere ait eğitsel oyun etkinlikleriyle sınırlandırılmıştır.

1.6. Araştırmanın Kavramları

Değer: Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet; bir şeyin para ile ölçülebilen karşılığı, paha, valör; üstün nitelik, meziyet; üstün, yararlı nitelikleri olan kimse; kişinin isteyen, gereksinim duyan bir varlık olarak nesne ile bağlantısında beliren şey; bir değişkenin veya bilinmeyenin sayı ile anlatımı; bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünüdür.⁷

Değerler Eğitimi: Değerler eğitimi bireylere karakter gelişimi, toplumsal sorumluluk bilinci ve olumlu sosyal davranışlar öğretmeyi amaçlayan bir eğitim türüdür.

Oyun: Belli bir amaca yönelik olan ya da olmayan, kurallı ya da kuralsız gerçekleştirilen fakat her durumda çocuğun isteyerek ve hoşlanarak yer aldığı, fiziksel, bilişsel, dil, duygusal ve sosyal gelişiminin temeli olan, gerçek yaşamın bir parçası ve etkin bir öğrenme sürecidir.⁸

Eğitsel Oyun: Oyun temelli eğitim uygulamaları çocukların fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimini destekleyen, bilinçli ve planlı yapılan etkinlik, eğitim öğretim sürecinin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir unsurudur.⁹

⁷ TDK Sözlük, "Değer" (Erişim 31 Aralık 2023).

⁸ Duygu Harmandar Demirel vd., *Okul Öncesi ve İlkokul'da Eğitsel Oyunlar* (İstanbul: Kesit Yayınları, 2016).

⁹ Ayşegül Ulutaş vd., *Okul Öncesi Eğitimde Oyun* (Ankara: Eğiten Kitap, 2016).

2. OYUN VE DEĞERLER EĞİTİMİ

2.1. Oyunun Tanımı ve Önemi

Oyun, çocuğun hayatındaki ayrılmaz birey olarak kabul edilir ve çocuklar için öğrenme, kendini ifade etme, tanıma, keşfetme ve keyifli zaman geçirme imkânı sunan bir etkinlik olarak ön plana çıkar. Oyunun etkili ve önemli kılınmasındaki temel unsur, çocuğun bu etkinliğe gönüllü katılımı ve yaptıklarını kendi yönlendirebilme özgürlüğüdür. Oyun, çocuğa duygularını ve düşüncelerini ifade etme şansı tanır.¹⁰ Oyun, genellikle gerçek dünya dışında, belirsiz kuralları ve kendine özgü kültürü olan, isteye bağlı ve eğlenceli bir etkinliktir. Zaman içinde, çevrede gözlemlenen unsurların öykünme yöntemleri ile geliştirilmesi, oyun kavramının ortaya çıkmasına yol açmıştır.¹¹

Oyunu anlamak ve değer vermek çocuğu anlamak ve değer vermek anlamına gelir. Bir çocuğu tanımanın da anlamamanın en etkili yolu, onun oyunlarını dikkatlice gözlemlemektir. Çünkü çocuk oyun sırasında gerçek benliğini sergiler. Platon'un ifadesiyle, bir çocuğu anlamamanın ve tanımanın en güvenilir yolu, bir yıl boyunca birlikte olmak yerine sadece bir saat boyunca onun oyunlarını gözlemlemektir. Bu durum, oyunun çocuğu anlama ve anlamlandırma sürecindeki gücüne vurgu yapmaktadır.

Oyun, bir çocuğun dünya hakkındaki bilgisini arttıran temel bir araçtır ve aynı zamanda çocuğun en ciddi meşgalesidir. Dil gelişimine de katkı sağlayan etkili bir iletişim aracıdır. Ayrıca, çocuğun gerçek dünya ile hayal dünyası arasında bir köprü görevi görür ve öğrenme sürecine adım atmasına yardımcı olur.¹²

Oyun, çocuğun hem fiziksel hem de ruhsal gelişiminde kritik bir rol oynar. Çocuklar için öğrenme açısından, oyunun üzerine daha keyifli ve etkili bir araç bulunmamaktadır. Oyun, çocuğun kas ve sinir sistemini güçlendirirken aynı zamanda biriktirdiği enerjiyi boşaltarak rahatlamasına yardımcı olur. Dört duvar arasına sıkışıp kalan bir apartman çocuğuna koşma, zıplama, tırmanma, takla atma gibi aktivitelerin izin verilmemesi durumunda biriken enerji boşaltılamaz, buda çocuğun sinirli ve saldırgan bir hale gelmesine neden olabilir. Oyun, çocuğun en ciddi işidir; sadece eğlenmek için değil, aynı zamanda gücünü ve yeteneklerini

¹⁰ Haluk Yavuzer, *Çocuk Psikolojisi* (İstanbul: Remzi Kitabevi, 2003).

¹¹ Serkan Çankaya, Ayşen Karamete, "Eğitsel Bilgisayar Oyunlarının Öğrencilerin Matematik Dersine ve Eğitsel Bilgisayar Oyunlarına Yönelik Tutumlarına Etkisi", *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2008), 115-127.

¹² Bahar Sevim, *Din Öğretiminde Oyun Örnekleri* (Nobel Akademik Yayıncılık, 2015).

denemek, çevresini keşfetmek, kendini diğerlerinden ayıran özellikleri fark etmek, duygularını ifade etmek ve kendisini daha iyi tanımak için bir araçtır.¹³

Oyunun tanımı ve çocuğun gelişimine olan katkısı üzerine birçok araştırmacı (Piaget, Freud, Vygotsky, Erikson, Rubin, Fein ve Vanderberg, Saracho, Pellegrini ve Smith) çeşitli açıklamalar yapmıştır. Bu araştırmacılar, oyunun çocuğun gelişimi ve eğitiminde önemli bir rol oynadığı konusunda birleşmişler, ancak “oyun” tanımında farklılıklar ortaya koymuşlardır. Oyun hakkında yapılan tanımlamalar genel olarak şekilde özetlenebilir:¹⁴

Oyun, çocuğun isteyerek ve hoşlanarak katıldığı, fiziksel, bilişsel, dil, duygusal ve sosyal gelişiminin temelini oluşturan, gerçek yaşamın bir parçası ve etkili bir öğrenme süreci olan bir etkinliktir.

Oyun, belirgin bir amaca yönelik olmayan, zevk ve neşe içinde gerçekleştirilen bedensel veya zihinsel etkinliklerdir.

Çocuklar oyun aracılığıyla dış dünyayı tanır, hayata dair denemeler yapar ve hayal ile gerçeği ayırt edebilmeyi öğrenir. Oyun, çocukların duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri için uygun bir dil sunar.

Oyun, dikkat, rastlantı veya maharete dayalı, çıkarsız bir eğlence aracıdır.

Geleneksel olarak çocuk oyunları, boş zamanları doldurmak, enerji harcamak, taklit ihtiyaçlarını karşılamak ve yaramazlıktan alıkoymak amacıyla kullanılmıştır. Ancak günümüzde oyun; eğitimciler tarafından “öğrenme sanatı” olarak değerlendirilmeye başlanmıştır.

Oyun, sağlık ve mutluluğun düzenleyicisidir; düşünce ve yorgunluğu giderme, güç harcama, yaşama hazırlık gibi doğal bir gereksinimdir.

Oyun, çocuğun ruhsal ve bedensel gelişimini destekler, iyi davranışlar ve alışkanlıklar kazandırır, haz ve neşe veren bir etkinliktir.

Çocuğun, kendi deneyimleri aracılığıyla öğrenebileceği konuları keşfetmesine olanak tanıyan bir yöntemdir.

Oyun, çocuğun sosyal ve ahlaki değerleri öğrenebileceği bir arena sunar.

¹³ Ali Çankırılı, *Annemle, Babamla, Öğretmenimle ve Arkadaşlarımla Oynuyorum Eğleniyorum Öğreniyorum* (İstanbul: Zafer Yayınları, 2016).

¹⁴ Duygu Harmandar Demirel vd., *Okul Öncesi ve İlkokul’da Eğitsel Oyunlar*.

Bu tanımlar, zekâ, yetenek, sosyalleşme, öğrenme gibi kişiliği kapsayan oyun tarafından şekillendirildiğini göstermektedir. Her bireyin kendi kişiliği vardır ve önemli olan, bireylerin bu kişiliklerini tanıyarak olumlu ve olumsuz yönlerini geliştirmeleridir.¹⁵

2.2.Oyun Türleri

Oyunları tanımlayan bilim insanları, farklı bakış açılarıyla çeşitli sınıflandırmalar yaparak çocuk oyunlarını altı farklı gruba ayırmışlardır: taklit oyunları, yaratıcı oyunlar, macera oyunları, açık hava oyunları, yıkıcı yapıcı oyunlar ve hayali oyunlar olarak tanımlanmıştır.¹⁶

Piaget, oyunu bilişsel gelişimle ilişkilendirerek temelde üç başlık altında ele almıştır.¹⁷ Bunlar:

- Alıştırma oyunları
- Sembolik oyunlar
- Kurallı oyunlar

Mildred Parten, çocuğun sosyal gelişimini dikkate alarak oyunu dört aşamaya ayırmıştır:¹⁸

- Tek başına oyun
- Paralel oyun
- Birlikte oyun
- İşbirlikçi oyun

Freud'un kişilik gelişimine göre oyunu sınıflandırması şu şekildedir:¹⁹

- Erken çocukluk dönemi
- İlkokul dönemi
- Ön Adolesan ve Adolesan dönemi

Psikoloji alanındaki araştırmalar ise,

- Fiziksel oyun
- Araçlarla oyun
- Sembolik oyun

¹⁵ Duygu Harmandar Demirel vd., *Okul Öncesi ve İlkokul'da Eğitsel Oyunlar*.

¹⁶ Merve Ünal, "Çocuk Gelişiminde Oyun Alanlarının Yeri ve Önemi", *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 10/2 (2009), 95-109.

¹⁷ Necate Baykoç Dönmez, *Oyun Kitabı* (İstanbul: Esin Yayınları, 2000).

¹⁸ Hatice Poyraz, *Okul Öncesinde Oyun ve Oyun Örnekleri* (Ankara: Anı Yayıncılık, 2017).

¹⁹ Ayten Öztürk, *Okul Öncesi Eğitimde Oyun* (İstanbul: Esin Yayınları, 2001).

- Sosyo-dramatik oyun
- Kurallı oyun

Türlerinde oyun oynama eğiliminde olduklarını göstermiştir. Her oyun türünün farklı kazanımlar sağladığı, ancak hepsinin çocuğun fiziksel, zihinsel ve sosyal-duygusal büyüme yönlerini desteklediği belirtilmiştir. Her oyun türünde oyun alanı bulunmasının önemi vurgulanarak, bu farklı türlerin çocukların sağlıklı bir şekilde büyüme ve gelişmelerine katkı sağlaması gerektiği üzerinde durulmuştur. Araştırmacılar, her oyun türünde oyun oynama fırsatını “sağlıklı oyun diyeti” olarak tanımlamışlardır.²⁰

Çocukların oyunlarını inceleyenler arasından özellikle Piaget ve Parten’in sınıflandırmaları ön plana çıkmaktadır. Bundan yola çıkarak oyun türleri 3 grupta incelenebilir:

2.2.1. Alistırma Oyunları

İki ile altı yaş arasındaki dönemi içeren süreçte genellikle duyu-motor becerileri ve keşif içeren fiziksel aktiviteler gözlemlenir. Bu evrede, ellerini kullanma becerisi gelişen çocuklar, dokundukları nesneleri farklı şekillerde hareket ettirerek öğrenmeye çalışırlar. Bu öğrenmeleri daha sonra oyun haline getiren çocuklar, edindikleri becerileri tekrarlamaktan keyif alırlar. Bu tür duygusal etkileşimlere sahip oyunlar, bilişsel gelişim açısından önem taşır.²¹

2.2.2. Sembolik Oyunlar

İki yaş ile on iki yaş arasındaki süreçte, çocuklar gerçek yaşantılarından esinlenerek oyunlar oynarlar. Bu dönemde çocuklar, oyunlarında çeşitli roller üstlenirken, aktif bir şekilde dil kullanırlar ve nesneleri farklı amaçlarla kullanabilirler.²² Sembolik oyun, çocukların dil becerileri ve görsel okuma ile erken okuryazarlık yetenekleri üzerinde olumlu etkiler bıraktığı gözlemlenmiştir.

²⁰ David Whitebread, “The Importance Of Play: A Report On The Value Of Children’s Play With A Series Of Policy Recommendations” (2012).

²¹ Pusat Pilten, Gülhin Pilten, “Okul Çağı Çocuklarının Oyun Kavramına İlişkin Algılarının ve Oyun Tercihlerinin Değerlendirilmesi”, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 9/2 (2013), 15-31.

²² Pusat Pilten, Gülhin Pilten, “Okul Çağı Çocuklarının Oyun Kavramına İlişkin Algılarının ve Oyun Tercihlerinin Değerlendirilmesi”.

2.2.3 Kurallı Oyunlar

Genellikle on iki yaşından sonra ortaya çıkan bu tür oyunlarda, çocuklar oyunlarını belli kurallara uymak zorunda olduklarının farkında olarak oynarlar.²³ Çocuklar, kuralların yardımıyla düzeni anlar, bu kurallara karşı anlayış geliştirir ve kendilerini çevrenin beklentilerine uygun bir şekilde düzenlemeyi öğrenirler. Kurallı oyunlar, çocukların başkalarının fikirlerine saygı göstermelerini teşvik eder, sosyal uyumu artırır ve kendi kurallarını oluşturmaya yönlendirir. Ayrıca, bu oyunlar çocuklara mantık yürütmeyi, problem çözme, neden-sonuç ilişkilerini anlamayı ve sorgulamayı öğretir. Oyun sırasında, çocuklar kendi hakları kadar arkadaşlarının haklarına da saygı göstermeyi öğrenirler. Bu, beraber oynamanın temelini oluşturur. Sınırlar ve özgürlükler, çocukların ihtiyaç duyduğu şeylerdir ve oyun, bu sınırları ve özgürlükleri öğretmek çocuklara düzenin önemini anlatmaktadır.²⁴

Oyun ile ilgili sınıflandırmalar yapan bir başka bilim insanı M. Parten'dir. Parten çocuk oyunlarını; Meşgalesiz oyun, Tek başına oyun, Pasif oyun, Paralel oyun, İlişkili oyun ve grup oyunu olmak üzere altı kategoride ele almıştır.²⁵

2.3. Oyun Kuramları

2.3.1. Klasik Oyun Kuramları

2.3.1.1. Fazla Enerji Kuramı- Herbert Spencer (1873-1903)

Alman şair Friedrich Schiller ve İngiliz filozof Herbert Spencer'in düşüncelerinden türemiş olan bu kurama göre, oyun, gereksiz enerjinin harcandığı ve amaçsız bir tüketim olarak tanımlanır. İki bilim insanı da oyunun gelişiminde önemli bir rol oynamadığını savunur.²⁶

Bu teoriye göre, oyun, bir çocuğun fazla enerjisini kullanması ve dışa vurması sürecidir. Çocuk, üzerinde gerginlik yaratan fazla enerjisini atarak daha sağlıklı bir denge elde eder. Bu kurama göre, oyun hem fazla enerjinin hem de amaçsız etkinliklerin bir sonucudur.²⁷

²³ Pusat Pilten, Gülhin Pilten, "Okul Çağı Çocuklarının Oyun Kavramına İlişkin Algılarının ve Oyun Tercihlerinin Değerlendirilmesi".

²⁴ Müzeyen Sevinç, *Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitiminde Oyun* (İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 2009).

²⁵ Ayşegül Ulutaş vd., *Okul Öncesi Eğitimde Oyun*.

²⁶ Hülya Gülay Ogelman, *Yaşamın İlk Yıllarında Oyun: Oyuna Çok Yönlü Bakış* (Ankara: Pegem Akademi, 2016).

²⁷ Müzeyen Sevinç, *Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitiminde Oyun*.

Spencer, bu teorisinde çocukların oyun aracılığıyla sinir hücrelerinin yenilendiğini vurgular. Zira sinir hücreleri, gerçekleştirilen eylemler sonucunda yorulurlar ve kendilerini yenileyebilmek adına hazır hale gelirler. Bu hazır hale gelen sinir hücreleri, kontrolsüz bir şekilde fazla enerjiyi açığa çıkarmak isterler. Oyun, içgüdüsel bir biçimde bu enerjinin dışa vurulduğu bir süreç olarak tanımlanır. Fazla enerji teorisi, bu yenilenme süreci sayesinde çocuğun sağlıklı bir birey olarak geliştiğini açıklar.²⁸

2.3.1.2. Rahatlama/ Yeniden Yaratma Kuramı- Moritz Lazarus (1824-1903)

Moritz Lazarus tarafından ortaya konan bu kuram, oyunu organizmanın enerjisinin azaldığı durumlarda gerçekleştirilen bir etkinlik olarak değerlendirir. Yorucu bir aktiviteden sonra vücut, dinlenmeye yönelik bir ihtiyaç hisseder. Bu durumda azalan enerjiyi geri kazanmanın yollarından biri de uyku ve hafif çalışmadır. Yaşamsal faaliyetlerin dışındaki etkinliklerin enerjiyi geri kazandırabileceğini savunan bu görüşe göre, oyun da enerjinin dönüşümünü sağlayan farklı bir etkinliktir.²⁹

Lazarus, çocukların rahatlama ihtiyaçlarından dolayı oyun oynadıklarını savunur. Oyun teorisine göre, çocuklar oyun aracılığıyla azalan enerjiyi geri kazanırlar. Oyun organizmanın belirli görevler nedeniyle oluşan yorgunluğunu gidermeye yönelik bir etkinlik olarak tanımlanır. Çocuklar, oyun aracılığıyla keşif yapma amacıyla ihtiyaç duydukları enerjiyi tekrar toplarlar. Yani Lazarus’a göre, vücut belli bir dinlenme etkinliğine ihtiyaç duyduğunda çocuklar oyun oynar.³⁰

2.3.1.3. Yetişkin Hayatına Hazırlık, Alıştırma Kuramı-Karl Groos (1860-1896)

Karl Gross tarafından öne sürülen bu görüşe göre, oyun, çocuğun yetişkinlikte karşılaşacağı görevleri ve sorumlulukları hazırlık ve alıştırma aracıdır. Teori, çocuğun oyun aracılığıyla yetişkinlikte beklenen rollerin ve görevlerin pratiğini yaparak geliştirdiğini savunur. Bu yaklaşıma göre, çocuğun oyun sırasında sergilediği davranışlar, gerçek hayattaki iş, sorumluluk veya görevlerle ilişkilidir. Ancak, çocuktan doğrudan bir ürün ortaya koymak yerine, oyunlar aracılığıyla bu görevleri taklit etmesi beklenir. Başka bir deyişle, çocuktan, gerçek yaşamdaki yetişkin faaliyetleri ile ilişkili oyunlar oynaması beklenir. Bu şekilde, çocuk

²⁸ Serpil Pekdoğan, “Okul Öncesi Eğitimde Oyun” (Ankara: Eğiten Kitap, 2016).

²⁹ Hatice Poyraz, *Okul Öncesi Dönemde Oyun ve Oyuncak* (Ankara: Anı Yayıncılık, 2003).

³⁰ Ayşegül Ulutaş vd., *Okul Öncesi Eğitimde Oyun*.

oyun sırasında ileriki dönemlerde bir şekilde yerine getirmek için antrenman yapar ve yaşama hazırlanır.³¹

2.3.1.4. Tekrarlama Kuramı-Stanley Hall (1884-1924)

Tekrarlama kuramının öncüsü Stanley Hall'dir. Bu kuram, doğuştan gelen içgüdülere odaklanarak, çocuk oyunlarının kültürlerin gelişimine yansıttığı düşüncesini benimsemektedir. Hall, insanın çocukluktan yetişkinliğe geçiş sürecinde, insan ırkının tarihinde olduğu gibi ilkel davranışlardan sosyal davranışlara doğru geliştiğini belirtmiştir. Bu bağlamda, çocukluk döneminde motor alışkanlıklarının ve geçmişe ait özel durumların veya ırksal özelliklerin, oyun sırasında aşamalı olarak ortaya çıkabileceğini ifade etmiştir.³²

2.3.2. Modern Oyun Kuramları

2.3.2.1. Psikoanalitik Yaklaşım Göre Oyun – Sigmund Freud (1856-1938)

Freud psikoanalitik kuramında, kişiliğin oluşuna ve şekillenmesinde oyuna yardımcı bir rol tanımlamıştır. Oyun, çocuğun endişelerini, korkularını ve olumsuz dürtülerini rahatça yansıtabileceği, çözümleyebileceği güvenli bir ortam sağlar. Freud'a göre, oyun, gerçek yaşamdan izler taşımasına rağmen, gerçeğin tam tersi unsurları ve kurguları içerir. Bu nedenle, çocukların oyunları tesadüfi ve şans eseri değildir.³³

Çocuklar, doğumdan altı yaşına kadar olan kişilik gelişim süreçlerinde, çatışma ve engellemelerle karşılaştıklarında olumsuz duygular ve kaygıları oyun yoluyla doğrudan deneyimlerler. Freud, sistematik bir oyun kuramı geliştirmemiş olmasına rağmen, çocukların baskılanmış duygu ve davranışlarını oyun aracılığıyla ortaya çıkardığını belirtir. Oyun, çocukların duygularını ifade etmek için kullandıkları bir araç olup genellikle kısa sürelidir. Freud'a göre, benlik gelişimi ile mantıklı düşünmenin başlamasıyla oyun son bulur.³⁴

Freud, oyunun çocuğun duygusal gelişimi üzerindeki etkilerine odaklanarak, çocukların oyunlarında yansıttığı travmatik olayları izleyerek çözümlemenin mümkün olduğunu

³¹ Musa Bardak, Nihat Topaç, *Oyun ve Oyun Materyalleri* (İstanbul Üniversitesi Çocuk Gelişimi Lisans Programı, 2019).

³² Mahmut Tezcan, *Boş Zamanlar Sosyolojisi* (Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 1993).

³³ Musa Bardak, Nihat Topaç, *Oyun ve Oyun Materyalleri*.

³⁴ Müzeyen Sevinç, *Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitiminde Oyun*.

belirtmiştir. Bu tespitler, daha sonraki dönemlerde Freud'un "oyun ile tedavi" yönteminin temelini oluşturmuştur.³⁵

2.3.2.2. Psiko-Sosyal Gelişim Kuramına Göre Oyun – Eric Ericson (1902- 1999)

Ericsson, kişilik gelişiminin öncü kuramlarından biri olarak, oyunun çocuğun psiko-sosyal gelişimini yansıttığını ve bu gelişimin farklılık gösterdiğini belirtir. Ericsson'a göre, çocukluk dönemindeki ilk dört evredeki (Temel güvene karşı güvensizlik, özerkliğe karşı kuşku ve utanç, suçluluk duygusuna karşı girişimcilik ve aşağılık duygusuna karşı çalışkanlık) değişimler çocuğun oyun oynama ihtiyacını artırır. Çocuk, oyun aracılığıyla geçmiş, şimdi ve gelecekteki durumları oluşturarak ihtiyaçlarını giderir ve benliğini rahatlatır, kaygılarını ve isteklerini ifade eder. Bu sayede çocuk gelişim evrelerini daha sağlıklı bir şekilde atlatır.³⁶

2.3.2.3. Piaget'e Göre Oyun- Jean Piaget (1896-1980)

Piaget'in oyun kuramı bilişsel gelişime odaklanır. Piaget, oyunu düşünme sürecinin bir ürünü olarak görür. Buna göre, çocuklarda gördüğümüz birçok oyunun temelinde bilişsel dinamikleri bulunmaktadır. Piaget'e göre, insan zekasının gelişimi, çözümleme ve uyum süreçlerine dayanır ve tüm gelişim bu iki ögenin temelinde gerçekleşir. Özümleme, çevreden bilgi toplama ve bu bilgiyi önceki öğrenilmiş bilgilerin bulunduğu sistemle birleştirme sürecidir. Bu birleştirme mümkün olmadığında, sistem yeniden düzenlenir; bu süreç uyum olarak adlandırılır. Başka bir deyişle oyun, bilgileri kendi sistemine yerleştirmek için organizmanın dış dünyaya uyum sağlamasıdır, yani kendini benzetmesidir.³⁷

Oyun, çevresel varlıkları keşfetme deneme ve araştırma etkinlikleridir. Piaget'e göre oyun, olgunlaşma sürecinin ve bilişsel gelişimin temel unsurudur. Çocuk oyun aracılığıyla hiç kimsenin öğretemeyeceği konuları kendi deneyimleri ile öğrenme fırsatına sahip olabilir.³⁸

Piaget'e göre, çocuk bilgiyi yapılandırır. Bilişsel gelişim evrelerine bağlı olarak, çocuğun oynadığı oyunlar değişir. Piaget, oyunları; alıştırma oyunu, sembolik oyun ve kurallı oyun olmak üzere üç grupta ele almıştır.³⁹

³⁵ Hilmi Seyrek, Muammer Sun, *Çocuk Oyunları: Okul Öncesi Dönemde Oyun Dersi El Kitabı* (İzmir: Müzik Eserleri Yayınları, 1991).

³⁶ Müzeyen Sevinç, *Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitiminde Oyun*.

³⁷ Hülya Gülay Ogelman, *Yaşamın İlk Yıllarında Oyun: Oyuna Çok Yönlü Bakış*.

³⁸ Haluk Yavuzer, *Çocuk Psikolojisi*.

³⁹ Müzeyen Sevinç, *Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitiminde Oyun*.

Alıştırıcı Oyun (Duyu-motor evresi 0-2 yaş): Oyun genellikle 0-2 yaş grubunu kapsar. Bu dönemin belirgin özellikleri; nesneleri atma, çekme, vurma, yakalama, nesnelerden ses çıkarma gibi hareketlerdir.⁴⁰

Sembolik Oyun (İşlem öncesi evre 2-7 yaş): 2-7 veya 2-11 yaş aralığını kapsayan bu oyun döneminde işlem öncesi özelliklerden biri olan sembolik oyun ortaya çıkar. Sembolik oyunlar, bir nesnenin başka bir nesnenin yerine kullanılması veya başka birinin kimliğini bürünmesi gibi zihinsel becerilerin yansıtıldığı etkinliklerdir. Soyut düşünme yeteneğinin temellerinin atıldığı bu dönemde, çocuk olmayan nesneleri zihinde canlandırma yeteneğine sahiptir.⁴¹ Örneğin; sopayı at yerine kullanır, varmış gibi oyunlar oynar, elindeki herhangi bir materyali kullanarak simgeleme yapabilir.⁴²

Kurallı Oyun (Somut işlemler evresi 7-12 yaş): Piaget'e göre, mantıklı düşünme yeteneği, çocuğun diğer çocuklarla oyun oynaması ile gelişir. Bu evrede sembolik oyun, belirli kurallarla belirlenen bir düzene sahiptir ve gerçekçi ayrıntılara dikkat edilir. Oyunun kuralları önemlidir ve bu kurallara uymayanlar için ceza öngörülmüştür. Bu evrede, seksek, top oyunları, halk oyunları, satranç gibi oyunlar sıkça oynanır.⁴³

2.3.2.4. Sosyo Kültürel Gelişim Kuramına Göre Oyun- Lev S. Vygotsky (1896-1934):

Vygotsky'e göre, oyun keşif ve yeni bir oluşum sürecidir. Çocuk, oyun aracılığıyla gerçek yaşamdaki deneyimleri ve unsurları kullanarak gelişimini sürdürür. Vygotsky'e göre gerçek oyun, yaklaşık üç yaş civarında "mış gibi" oyunla başlar. Oyun her zaman toplumsal bir sembolik etkinliktir. Küçük bir çocuk yalnız başına oynasa bile, oyunun konuları ve parçaları sosyal kültürel unsurları içerdiğinden, oyunun toplumsal bir yönü bulunmaktadır. Vygotsky, çocukların yalıtılmış bir şekilde değil daha çok bir toplumsal çerçeve içinde geliştiklerini vurgular.⁴⁴

Vygotsky, oyunu anlam çıkarma ve öğrenmeyi yönlendiren bir süreç olarak kabul eder. Oyunun çocuk üzerinde hangi alanlarda özgürleştirici etki yaptığını ve hangi alanlarda sınırlayıcı olduğunu belirtmeyi amaçlanmıştır. Vygotsky, oyunun sadece keyifli bir özelliğe

⁴⁰ Müzeyen Sevinç, *Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitiminde Oyun*.

⁴¹ Hülya Gülay Ogelman, *Yaşamın İlk Yıllarında Oyun: Oyuna Çok Yönlü Bakış*.

⁴² Müzeyen Sevinç, *Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitiminde Oyun*.

⁴³ Müzeyen Sevinç, *Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitiminde Oyun*.

⁴⁴ Ageliki Nicolopoulou, çev. Melike Türkan Bağlı, "Oyun, Bilişsel Gelişim ve Toplumsal Dünya: Piaget, Vygotsky ve Sonrası", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37/2 (2004), 137-169.

sahip olmadığını, aynı zamanda kuralcı bir yanının bulunduğunu vurgular. Oyunun, çocuğun içsel potansiyeline ulaşmasına yardımcı olan, kolaylaştırıcı gibi davrandığını ve sembolik oyunun, soyut düşünce gelişimi için büyük öneme sahip olduğunu tanımlar. Ayrıca oyunun, sosyal ve kültürel açıdan belirleyici olduğunu ileri sürer. Çocuklar, gerçek hayattaki rolleri (doktor veya polis gibi) oynayarak, sosyal roller ve kurallarla ilgili zihinsel örnekler oluştururlar.⁴⁵

2.4. Çocuğun Gelişiminde Oyunun Önemi

Büyüme, canlının bedensel olarak yaşadığı sayısal değişiklikleri ifade ederken, gelişim ise bir süreçtir ve olgunlaşma ile öğrenmeyi içerir. Bu süreçler genellikle birbirine paralel ilerler, ancak temel ihtiyaçların karşılanması durumunda çocuklarda gecikmelere neden olabilir. Bedensel gelişim, iskelet, kas, sinir ve diğer sistemlerdeki değişimleri içerir, bu değişiklikler genellikle gözlemlenebilir fakat duygusal ve zihinsel gelişimi hemen belirleme olanağı yoktur. Bu yüzden oyun, çocuğun eğitiminde ve kişiliğinin gelişiminde önemli bir yer tutmaktadır. Oyun, çocuklar için sadece eğlenceli bir aktivite değil, aynı zamanda gelişim eğitimi açısından önemli bir rol oynar.⁴⁶

2.4.1. Fiziksel Gelişim Açısından Oyunun Gücü

Yeni doğan bebek ilk günden itibaren çevresini keşfetme çabasına girer. Keşif esnasında kullandığı araçlar doğuştan gelen duyuşsal ve hareketli yeteneklerdir.⁴⁷ Oyun, çocukların fiziksel gelişimine olumlu bir şekilde katkıda bulunur. Çocuklar, oyunlar aracılığıyla motor becerilerini geliştirir, büyük kas gruplarını kullanmayı öğrenir ve koordinasyonlarını artırır. Bu oyunlar, dayanıklılık ve esnekliği artırırken aynı zamanda sağlıklı yaşam alışkanlıklarını benimsemelerine yardımcı olur. Büyük kas gruplarını kullanma yeteneği, ince motor becerileri, çeşitli oyunlarla desteklenerek güçlenir. Oyunlar, sosyal etkileşimi teşvik eder ve çocuklara gruplar halinde fiziksel aktiviteye katılma fırsatı sunar. Psikomotor yetenekler, koordinasyon, tepki verme, esneklik, hız, güç gibi yetenekleri oyunlarla desteklemektedir. Ayrıca, oyunlar stresle baş etmeyi öğretir ve çocukların enerjilerini yönetmelerine yardımcı olur. Bu nedenle,

⁴⁵ Mahir Kılıçoğlu, *Anasınıfı, Hazırlık ve İlköğretim Birinci Sınıflarda Okuyan Görme Engelli Öğrencilerin Oyunlarının Değerlendirilmesi: Karşılaştırmalı Bir Araştırma* (Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006).

⁴⁶ Duygu Harmandar Demirel vd., *Okul Öncesi ve İlkokul'da Eğitsel Oyunlar*.

⁴⁷ Doğan Cüceloğlu, *İnsan ve Davranışı* (İstanbul: Remzi Kitabevi, 2007).

çocuklar için düzenli olarak oyun ve fiziksel aktivite sağlamak hem fiziksel hem de sosyal gelişimleri açısından önemlidir.⁴⁸

2.4.2. Sosyal ve Duygusal Gelişim Açısından Oyunun Gücü

Oyunun sosyal ve duygusal açıdan gücü oldukça önemlidir. Sosyal açıdan, çocuklar oyun sırasında bir araya gelir ve birlikte etkileşimde bulunurlar. Oyun, çocuklara sosyal beceriler kazandırır, arkadaşlık kurma ve iş birliği yapma yeteneklerini geliştirir. Oyunlar, grup içindeki rolleri anlama, empati kurma ve duygusal bağlantı kurma fırsatı sunar. Ayrıca, rekabet içeren oyunlar çocuklara kazanmayı, kaybetmeyi ve adil olmayı öğretir.⁴⁹

Duygusal açıdan oyun, çocukların duygusal ifade becerilerini geliştirir. Oyun sırasında çocuklar, duygusal durumlarına uygun tepkiler vermeyi ve duygularını ifade etme pratiği yaparlar. Hayali oyunlar aracılığıyla, çocuklar duygusal deneyimleri taklit edebilir, korkularını, endişelerini kontrol etme becerilerini güçlendirebilirler. Aynı zamanda, oyun sırasında çocuklar, duygusal zorluklarla başa çıkma stratejileri geliştirir ve problem çözme becerilerini artırır. Bu nedenle, oyunun sosyal ve duygusal yönleri, çocukların sağlıklı bir gelişim sürecinde önemli bir rol oynar.⁵⁰

2.4.3. Bilişsel Gelişim Açısından Oyunun Gücü

Bilişsel gelişim açısından oyun, çocukların düşünme yeteneklerini, problem çözme becerilerini ve yaratıcılıklarını geliştirmelerine katkıda bulunur. Oyun sırasında çocuklar çeşitli rolleri canlandırarak sosyal becerilerini güçlendirir ve farklı durumlarla başa çıkma yeteneklerini geliştirirler. Kurallı oyunlar çocuklara mantık yürütme, neden-sonuç ilişkilerini anlama, strateji oluşturma ve planlama gibi bilişsel yetiler kazandırabilir.⁵¹

Oyun, aynı zamanda çocukların dil becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Oyun sırasında çocuklar, iletişim kurma, kelime dağarcıklarını genişletme ve ifade yeteneklerini geliştirme fırsatı bulurlar. Rollerini paylaşma ve etkileşimde bulunma, dil becerilerini güçlendiren unsurlar arasında yer alır. Bilişsel gelişim de oyunun önemli bir rolü, çocukların çevrelerini keşfetmeye,

⁴⁸ Mehmet Sağlam, “Okul Öncesi Eğitimde Oyun” (Ankara: Eğiten Kitap, 2016).

⁴⁹ Fatma Tuba Şaşa, *Öğretici Görüşlerine Göre Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Kuran Kurslarında Kur'an Öğretiminde Eğitsel Oyun Uygulamaları* (Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2021).

⁵⁰ Fatma Tuba Şaşa, *Öğretici Görüşlerine Göre Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Kuran Kurslarında Kur'an Öğretiminde Eğitsel Oyun Uygulamaları*.

⁵¹ MEB, *MEGEP Modül Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Oyun Etkinliği 1* (Ankara, 2014).

öğrenmeye ve deneme yanılma yoluyla bilgi edinmelerine olanak tanınmasıdır. Oyun, çocuklara problemleri ele alma ve çeşitli senaryolara adapte olma yetenekleri kazandırarak bilişsel esnekliği artırabilir.⁵²

2.4.4. Ahlak Gelişimi Açısından Oyunun Gücü

Ahlaki gelişim açısından oyun, çocuklara temel ahlaki değerleri anlama, uygulama ve deneyimleme fırsatı sunarak önemli bir etki sağlar. Oyunlar, çocuklara paylaşma, iş birliği yapma, adil olma, empati kurma gibi ahlaki değerleri içeren sosyal etkileşimleri deneyimleme şansı tanır. Örneğin, grup oyunları, çocuklara birlikte çalışma, takım ruhu ve adil rekabet kavramlarını öğretir.

Oyunlar aynı zamanda çocukların doğru ile yanlış ayırt etme yeteneklerini geliştirmelerine katkıda bulunur.⁵³ Oyun sırasında çocuklar, belirlenmiş kurallara uymak, haksız avantaj sağlamaktan kaçınmak gibi ahlaki sorumluluklarla karşılaşabilirler. Bu durumlar, çocuklara etik kuralları anlama ve uygulama becerisi kazandırabilir.

Ahlaki gelişim de oyunun gücü aynı zamanda çocuklara sorumluluk duygusu kazandırabilir. Oyunlar, çocuklara kendi eylemlerinin sonuçları ile başa çıkma, hatalarından ders çıkarma ve başkalarına karşı sorumlu davranma becerilerini öğretebilir.⁵⁴ Bu nedenle, oyunlar çocukların ahlaki değerlerini güçlendirmelerine ve olumlu davranış kalıpları geliştirmelerine yardımcı olabilir.

2.5. Eğitsel Oyun

2.5.1. Eğitsel Oyunun Tanımı

Oyun, insan hayatında önemli bir yer işgal eder; özellikle çocuğun sağlıklı gelişimi ve eğitimi için kritik bir öneme sahiptir. Bedensel ve ruhsal açıdan sağlıklı bir gelişim için oyun, beslenme ve uyku kadar temel bir ihtiyaçtır. Hatta sevgiden sonra en önemli besindir. Çocuk, yaşamla ilgili deneyimleri genellikle oyun yoluyla öğrenir. Oyun sırasında farklı roller işlenerek

⁵² Mehmet Sağlam, “Okul Öncesi Eğitimde Oyun”.

⁵³ Necate Baykoç Dönmez, *Oyun Kitabı*.

⁵⁴ Muhsin Hazar, *Beden Eğitimi ve Sporda Oyunla Eğitim* (Ankara: Tutibay Yayınları, 1997).

dünyayı kendi duygularıyla deneyimlemeye çalışır. Büyüdükçe, gelecekteki uğraşları ve üstleneceği rollerine oyun sayesinde hazırlık yapar.⁵⁵

Eğitsel oyunlar, eğlenceli bir şekilde katılımcılara öğrenme fırsatı sunan ve büyük bir ilgiyle karşılanan öğretim faaliyetleri olarak tanımlanmaktadır. Eğitici oyunlar, çocukların okulda veya okul dışında oyun oynarken olduğu gibi davrandığı, bu sayede bedensel veya zihinsel gelişime olumlu katkılarda bulunan egzersizler olarak ifade edilmektedir.⁵⁶ Eğitsel oyunlar, öğrenilen bilgilerin güçlendirilmesine ve daha rahat bir ortamda tekrar edilmesine imkân sağlayan etkinlikler olarak tanımlanmaktadır. Bu tür oyunların en temel özelliklerinden biri, öğrenme odaklı olmaları ve belirli bir amacı gerçekleştirmeye yönelik olarak tasarlanmış olmalarıdır.⁵⁷

Oyunun eğitsel yönü incelendiğinde, özellikle erken çocukluk dönemi başta olmak üzere eğitim sürecinde edinilen bilgilerin gelecek kuşaklara aktarılmasında önemli bir araç olduğu belirtilir. Toureh, oyunu ve oyuncakları çocukların kendilerini ifade etmeleri ve yetişkinler tarafından anlaşılmasını kolaylaştıran etkili bir araç olarak tanımlarken aynı zamanda öğrenme-öğretme yöntem ve tekniklerinin temelinde önemli bir faktör olduğunu vurgular. Dünya genelinde temel eğitimde önemli bir unsura dönüşen oyun, eğitimciler tarafından doğru bir şekilde kullanıldığında eğitimsel hedeflere ulaşmada etkili bir yol olabilir. Ayrıca, oyun temelli eğitim uygulamalarının çocukların fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimini destekleyen, eğitim öğretim sürecinin ayrılmaz bir parçası olan bilinçli ve planlı etkinlikler olduğu ifade edilmektedir.⁵⁸

Çocuk için gerçek yaşama hazırlık niteliğinde olan oyun, sadece bu hazırlığı sağlamakla kalmaz, aynı zamanda çocuğun iç dünyasında yaşadıklarını dışa bulmasına da yardımcı olur. Arzu ve beklentilerini, duygularını oyun aracılığıyla ifade eden çocuklar, oyun sırasında üstlendikleri rollerle iç dünyalarını anlamlandırabilirler. Oyun oynarken özdeşim kurma sürecine giren çocuk, kişiliğini şekillendirmeye başlar ve bu süreçte kazandığı bilgiler daha kalıcı olabilir. Çocuk oyunu sırasında kendi iç dünyasını keşfederken ilerleyen yaşamlarında

⁵⁵ Tuğba Güler, *Din ve Ahlak Öğretiminde Drama Yöntemi ve Uygulama Örnekleri* (Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2005).

⁵⁶ Halise Kader Zengin, *Eğitsel Oyunlar ve İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Kullanımı* (Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2002).

⁵⁷ Özcan Demirel, *Planlamadan Değerlendirmeye Öğrenme Sanatı* (Ankara: Pegem Akademi, 2000).

⁵⁸ Sinan Ayan, Hakan Dünder, “Eğitimde Okul Öncesi Yaratıcılığın ve Oyunun Önemi”, *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi* 28 (2009), 63-74.

ihtiyaç duyduğu bilgi, beceri ve deneyimleri oyun yoluyla kendi kendine öğrenme şansı bulur. Oyun, sürekli aktif katılım içerdiği için diğer öğrenme yöntemlerine kıyasla daha etkili bir öğrenme alanı sunar.⁵⁹

Eğitsel oyunların temel özellikleri:⁶⁰

- Etkin katılımı sağlama: Bütün öğrencilerin ilgisini çekecek şekilde basit, kolay ve ilginç olmalıdır.
- Belirli bir amaç içermeli: Oyunun bir amacı olmalıdır, öğrencilere belirli bir hedef doğrultusunda yol göstermelidir.
- Açık seçik kurallar: Kuralları açık seçik olmalıdır, öğrencilerin oyunu doğru bir şekilde oynayabilmeleri için net kurallara sahip olmalıdır.
- Eleştirel düşünmeyi geliştirmeli: Öğrencilere eleştirel düşünme becerileri kazandırmalı, sorunları analiz etmelerini ve çözmelerini sağlamalıdır.
- Yetenekleri ortaya çıkarmalı: Her öğrencinin sahip olduğu yetenekleri ortaya çıkarmaya yönelik olmalıdır, bireysel gelişimini desteklemelidir.
- Neşe ve haz uyandırmalı: Öğrencilere neşe ve haz duygularını yaşatmalı, öğrenmeyi eğlenceli kılmalıdır.
- Gelişime yardımcı olmalı: Bedensel, ruhsal ve ahlaki gelişimi desteklemeli, bütünlüklü bir öğrenme deneyimi sunmalıdır.

Eğitsel oyunlarla kazanılan temel beceriler:⁶¹

- Eleştirel düşünme becerisi: Eğitsel oyunlar, öğrencilere analitik düşünme ve sorunları çözme yetenekleri kazandırarak eleştirel düşünme becerilerini geliştirir.
- İletişim becerisi: Grup oyunları veya iş birliği gerektiren eğitsel oyunlar, öğrencilere etkili iletişim kurma becerilerini öğretir ve geliştirir.
- Araştırma becerisi: Oyunlar, öğrencileri meraklarını keşfetmeleri, bilgi toplamaları ve araştırmaları için teşvik eder, araştırma becerilerini güçlendirir.
- Problem çözme becerisi: Eğitsel oyunlar, öğrencilere karşılaştıkları zorlukları aşmaya ve problem çözme konusunda stratejik düşünme becerileri kazandırır.

⁵⁹ MEB, *MEGEP Modül Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Oyun Etkinliği 1.*

⁶⁰ Bahar Sevim, *Din Öğretiminde Oyun Örnekleri.*

⁶¹ Bahar Sevim, *Din Öğretiminde Oyun Örnekleri.*

- Bilgi teknolojilerini kullanma becerisi: Teknoloji tabanlı oyunlar, öğrencilere bilgi teknolojilerini kullanma, dijital beceriler geliştirme fırsatı sunar.
- Girişimcilik becerisi: Taklit oyunları veya strateji oyunları, öğrencilere girişimcilik ruhu kazandırarak risk alma ve yaratıcılık becerilerini destekler.
- Sınıflandırma becerisi: Oyunlar, öğrencilere nesneleri, konuları veya kavramları sınıflandırma becerisi kazandırarak düzenleme yeteneklerini geliştirir.
- Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerisi: Dil tabanlı oyunlar, öğrencilere dil becerilerini geliştirme, doğru ve etkili iletişim kurma yeteneklerini kazandırma konusunda yardımcı olur.
- Planlama becerisi: Stratejik oyunlar, öğrencilerin uzun vadeli hedefler belirleme, plan yapma ve organizasyon becerilerini güçlendirir.
- Kendini kontrol etme: Oyunlar, öğrencilere duygusal kontrol, sabır ve kendi davranışlarını yönetme konusunda beceri kazandırır.
- Çabuk karar verme: Zaman sınırlı oyunlar, öğrencilere hızlı düşünme ve çabuk karar verme yeteneklerini geliştirme şansı tanır.
- Uyarılma becerisi: Değişken oyun senaryoları, öğrencilere esnek düşünme ve çeşitli durumlara hızlı adapte olma becerisi kazandırır.
- Risk alma becerisi: Belirli oyunlar koşulları altında risk almayı gerektiren oyunlar, öğrencileri risk alma ve sonuçları değerlendirme yetenekleri kazandırır.
- Hakkını koruma becerisi: Rekabetçi oyunlar, öğrencilere kendi haklarını savunma ve hakkını koruma becerilerini güçlendirme fırsatı sunar.
- Görev paylaşımı yapma: Takım oyunları, öğrencilere iş birliği ve görev paylaşımı yapma yetenekleri kazandırarak sosyal becerilerini artırır.
- Özeleştirme yapma: Oyunlar, öğrencilere kendi performanslarını değerlendirme ve öz eleştiri yapma becerilerini geliştirme fırsatı tanır.
- İlişkilendirme becerisi: Oyunlar, öğrencilere farklı bağlantılar kurma, ilişkilendirme becerilerini güçlendirir.
- Çok yönlü düşünme: Zengin içerikli oyunlar, öğrencilere çok yönlü düşünme, konuları farklı perspektiflerden değerlendirme yetenekleri kazandırır.

2.5.2. Eğitsel Oyun Çeşitleri

Eğitsel oyunlar, öğrencilerin bilgi ve becerilerini geliştirmek, öğrenmeyi desteklemek amacıyla tasarlanmış oyunlardır. Bu oyunlar, çeşitli konseptleri öğretmek, problem çözme becerilerini

geliştirmek veya belirli bir konuda derinlemesine anlayış sağlamak için kullanılabilir işte eğitsel oyunların bazı çeşitleri:

1. Bilgi Kartları Oyunları:

Bilgi kartları, öğrencilere belirli konularda bilgi kazandırmak amacıyla kullanılan etkili bir araçtır. Bu oyunlar, öğrencilere kartlardaki bilgileri eşleştirme, sıralama veya eşleme gibi çeşitli aktiviteler üzerinden öğrenme fırsatı sunar.⁶²

2. Hikâye ve Drama Oyunları:

Drama hikâye oyunları, öğrencilere belirli konuları anlamalarını sağlamak ve yaratıcılıklarını geliştirmek için kullanılır. Öğrenciler, belirli rolleri canlandırarak, hikâye oluşturarak veya drama etkinlikleri ile konuyla derinlemesine bağlantı kurabilirler.⁶³

3. Taklit oyunları:

Taklit oyunları, öğrencilere gerçek dünya durumlarını taklit eden bir ortamda öğrenme fırsatı sunar.⁶⁴

4. Hayali Oyunlar:

Tabanı hayal gücü olan, 2-12 yaş aralığında olan çocukların sürekli olarak ilgilendiği ve herhangi bir zamanda, herhangi bir dönemde oynamaya ihtiyaç duyduğu oyunlara hayali oyunlar denir. Bu oyunlar, çocukların yaratıcılıklarını geliştirmede kritik bir rol oynar.⁶⁵

5. Sanat ve el sanatları oyunları:

Öğrencilere sanatsal ifade ve el becerilerini geliştirme fırsatı sunan bu oyunlar, resim, eliş, kukla yapımı gibi aktiviteler içerebilir.

6. Yapı (inşa) oyunları:

Çocukların yaratıcılığını besleyen oyunların en önemli örneklerinden biri olan yapı ve inşa oyunu, bireysel veya gruplar halinde oynanabilir ve çocukların en sevdikleri oyunlar arasındadır. Diğer yaratıcı oyunlarda olduğu gibi, yapı oyununda da vurgulanan temel nokta, çocukların kendi eserlerini yaratmaları gerektiği ve yetişkinlerin rolünün sadece önerilerde

⁶² Bahar Sevim, *Din Öğretiminde Oyun Örnekleri*.

⁶³ Hülya Pehlivan, *Oyun ve Öğrenme* (Ankara: Anı Yayıncılık, 2005).

⁶⁴ Necate Baykoç Dönmez, *Oyun Kitabı*.

⁶⁵ Necate Baykoç Dönmez, *Oyun Kitabı*.

bulunmak olduğudur. Çocuklar tarafından kullanılacak arabalar ve yollar, içinde yaşayabilecekleri kulübeler veya çadırlar, minyatür arabalar, trenler, hayvanlar gibi malzemeler yapı oyunları için kullanılabilir.⁶⁶

Bu oyunların yanı sıra, eğitsel oyunların çeşitleri geniş bir yelpaze de olabilir ve öğrencilerin farklı öğrenme stillerine ve ihtiyaçlarını karşılamak için çeşitli şekillerde tasarlanabilir.

2.6. Değerler Eğitimi

2.6.1. Değer Tanımı

Türk Dil Kurumu değeri; bir şeyi belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, bir şeyin para ile ölçülebilen şeyin karşılığı, üstün nitelik, meziyet, üstün yararlı nitelikleri olan kimse, bir ulusun sahip olduğu, sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünü şeklinde tanımlamaktadır.⁶⁷ Değerler davranışlarımıza yol gösteren, rehberlik eden inançlar ve kurallardır.

Değerler, bireyin düşünmeye karar verme, seçim yapma ve davranış biçimleri üzerinde etkili olan ahlaki ilkeler ve kurallardır. Bu ilkeler ve kurallar, bireyin davranışları üzerinde kontrol ve denetim sağlayarak toplum durumlarına uygunluğu teşvik eder. Değerler, bireyin kendi iç kontrolünü oluşturmaya yardımcı olur ve dışsal kontrol sistemlerinden önce bu iç kontrolü sağlar.⁶⁸

Değerlerin evrensel bir tanımını yapmak zordur, çünkü soyut bir kavramdır. Ancak değerlere ait birçok tanım bulunmaktadır. Değer kavramı, bazı tanımlarda toplumsal, bazılarında bireysel, bazılarında ise ekonomik yönleriyle vurgulanmıştır. Bireyin düşünme, karar verme ve davranış süreçleri üzerinde etkili olan “değer” kavramına ilişkin tanımlardan bazıları şunlardır:

- Değerler, arzulanan ve iyi olarak kabul edilen ilkeler, insan davranışlarını motive eden ve karar verme süreçlerinde etkileyen önemli kriterlerdir.⁶⁹

⁶⁶ Necate Baykoç Dönmez, *Oyun Kitabı*.

⁶⁷ TDK Sözlük, "Değer".

⁶⁸ Esra Ömeroğlu, Özkan Sapsağlam, *Erken Çocuklukta Karakter ve Değer Eğitimi* (Ankara: Pegem Akademi, 2020).

⁶⁹ Michael P. Schaefer, *Determining Methods for Teaching Character Education in Elementary Schools* (Arizona: Northcentral universty, Doktoral Thesis, 2012).

- Değerler, bireyin yaşamındaki tercihleri belirleyen ve ona rehberlik eden bilişsel ilkelerdir.⁷⁰
- Değer, belirli bir davranışın ya da şeyin tercih edilebilir ya da edilemez olduğu inancını içerir.⁷¹
- İnsan davranışlarını motive eden, yönlendiren ve karar verme süreçlerine etki eden değerler, bireyin yaşamındaki tercihlerin belirleyicisi ve rehberi olarak işlev görür.⁷²
- Değerler, davranışlara rehberlik ederek eylemleri anlık hedeflerden daha üst hedeflere taşıyarak, bireyin nasıl olması ve nasıl davranması gerektiği konusunda yol gösterir.⁷³
- Bireyin sahip olduğu ve kazanacağı davranışları şekillendiren değerler, kişisel davranışların standardını belirler ve bireyi ideal davranış biçimine yönlendirir.⁷⁴
- Gazali, değer anlayışını oluştururken insanın doğuştan sahip olduğu fizyolojik güduları göz önünde bulundurmuş ve değerleri, bu güdülerin dengeli bir şekilde yönetilmesinde bir denge unsuru olarak değerlendirmiştir. Ona göre, değerler, bir terbiye aracıdır ve özellikle hikmet, şecaat, iffet, adalet gibi değerleri vurgulamıştır.⁷⁵
- Mesnevi'nin, çocuk edebiyatı açısından incelendiğinde, içerdiği mesaj ve iletilerle çocukların ahlaki gelişimine katkıda bulunduğu görülmüştür. Mesnevi, iyilik, doğruluk, düşünceli olma, araştırmacı olma, önyargılı olmama, fedakârlık, yardımlaşma, adalet, çalışkanlık, yargı kuralları, sevgi, özgürlük, sabır gibi değerleri çocuklara aktararak onların değerler eğitimine olumlu etki yapmaya başlamıştır.⁷⁶
- Yunus Emre'nin ideal insan anlayışı, sahip olması gereken değerleri; sabırlı, kâmil insan olma, çalışkanlık, doğruluk, ilim sahibi olma, edep sahibi olma, yardımseverlik,

⁷⁰ Lilach Sagiv, "Vocational Interests and Basic Values", *Journal of Career Assessment* 10/2 (2002), 233-257.

⁷¹ Milton Rokeach, *The Nature of Human Values* (New York, Free Press, 1973).

⁷² Shalom H. Schwartz, "Are There Universal Aspects in the Structure and Contents of Human Values?", *Journal of Social Issues* 50/4 (1994), 19-45.

⁷³ Sidney B. Simon vd., *Values Clarification* (Warner Books (NY), 2014).

⁷⁴ Yakup Keskin, Editör: Bülent Dilmaç ve Hasan Hüseyin Bircan, "Değer Davranış İlişkisi" (Ankara: Pegem Akademi, 2014), 104-140.

⁷⁵ Cemil Oruç, *İmamı Gazali'nin Eğitim Anlayışı* (İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2009).

⁷⁶ Mehmet Tok, *Mevlâna'nın Mesnevi'sindeki Hikâyelerin Çocuk Edebiyatı Açısından Değerlendirilmesi* (Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2007).

cömertlik, adalet, alçakgönüllülük, kanaatkârlık, vefakârlık gibi özelliklerle ifade etmektedir.⁷⁷

- Hilmi Ziya Ülken, değerleri üç aşamaya ayırarak sınıflandırmıştır. İlk aşama, temayül aşamasıdır. İkinci aşama, teknik bir aşamadır bu dönemde çocuk toplumsal ahlaki kuralları öğrenir. Üçüncü aşama toplum üstü bir ahlaki evre olan öz ahlak safhasıdır. Öz ahlak safhasında ahlaki yargılar ve davranışlar çevrenin beklenti ve isteklerinden ziyade bireysel gelişim ve yargıların bir sonucudur. Ülken, ahlak ve değerlerin gelişimi ile ilgili üç aşamalı bir süreç olduğunu belirtmektedir.
 1. Evre- İlkel ve Araçsız Değer Safhası: Değerlerin doğduğu, oluştuğu ve obje ayrımının olmadığı dönemdir. Bu evre, gelecekte gelişecek ve değişecek değerlerin çekirdeğini oluşturur.
 2. Evre-Toplumsal Gayelilik (Pragmatik Değer) Safhası: Bu aşamada birey, objektif veya sübjektif olarak ayrılan değerler arasında ayrım yapabilir ve bu değerler arasındaki farkı anlayabilir düzeye gelir.
 3. Evre-Mutlak Değer Safhası: Bu aşamanın ayırt edici özelliği, fedakarlıktır. Kişi, toplumsal veya dini açıdan üst aşamayı temsil eden değerler için birçok şeyi feda edebilir.⁷⁸
- Nurettin Topçu'ya göre, ideal insan; milliyetçi, akılcı, maneviyatçı, ilim sahibi ve ilme saygı duyan, sorumluluk sahibi, çalışkan, fedakâr bir bireydir. Aynı zamanda kendinin farkında olan ve toplumun yararını düşünen bir insandır.⁷⁹
- Erol Güngör, değeri, bir bireyin çeşitli insanları, insanlara ait nitelikleri, istek ve niyetleri, davranışları değerlendirirken başvurduğu bir ölçüt olarak tanımlamaktadır. Güngör'e göre, değerler, insan psikolojisi ile yakından ilişkilidir ve tutumları ile davranışları üzerinde etkili bir rol oynar.⁸⁰

Değerler, gözle görülmeyen ahlaki ilkelerdir ancak davranışlar aracılığıyla görünür hale gelir. Değerlerin dışı vurumu veya gösterimi davranışlar yoluyla gerçekleşir.

⁷⁷ Ali Fuat Arıcı, Editör: Mustafa Başaran, “Yunus Emre Divanı’nda İdeal İnsan Tipi”, *İdeal Türk: Eğitimde İdeal İnsan ve Millilik Arayışları İçinde*. İstanbul: TedeV, (2019), 69-84.

⁷⁸ Hilmi Ziya Ülken, *Bilgi ve Değer* (İstanbul: Doğu Batı Yayınları, 2016).

⁷⁹ Mustafa Başaran, Editör: Ali Arıcı & Mustafa Başaran, “Nurettin Topçu’da İdeal İnsan-İdeal Öğretmen”, *İdeal Türk: Eğitimde İdeal İnsan ve Millilik Arayışları İçinde*. İstanbul: TedeV, (2019), 453-465.

⁸⁰ Erol Güngör, *Değerler Psikolojisi Üzerine Araştırmalar* (İstanbul: Ötüken Neşriyat, 1998).

2.6.2. Değerler Eğitiminin Amacı ve Önemi

Günümüzde, değerler, normlar ve ahlak kavramları hem akla getirdikleri anlamlar hem de eğitim alanındaki önemleri açısından dünya genelinde tartışılan ve giderek daha fazla önem kazanan terimlerdir. Bu kavramlar bir yandan eski ve geleneksel olarak nitelendirilirken diğer yandan her kesimden insanın üzerinde düşündüğü, görüşlerini ortaya koyduğu güncel ve önemli bir konu başlığı olmaya devam etmektedir.⁸¹

İnsanların bir arada yaşadığı her ortamda belirli kurallar ve dolayısıyla değerler bulunmaktadır. Toplumun bir çoğunluğu tarafından kabul edilen ise de, bazı değerleri toplumun genel görüşlerine uygun olmalıdır. Toplumsal değerler, zaman içinde ve toplumdan topluma değişiklik gösterebilir. Ancak, nezaket, dürüstlük, cesaret, çalışkanlık, sevgi, saygı, adalet, gibi temel değerler dünyanın her yerinde genellikle takdir edilir ve önemsenir.⁸²

Şu anda, teknolojik ilerlemelerin artması ile birlikte, çocukları etkileyecek uyaranların sayısı da artmıştır. Artık çocuklar dünya genelindeki şiddet, sosyal sorunlar ve insanların birbirine olan saygısız davranışlarından daha fazla etkilenmektedirler.⁸³ Değerler eğitiminin temel amacı, çocuğun içsel potansiyelini ortaya çıkarmak, tüm kişisel yönleriyle gelişimini desteklemek, insanın mükemmelliğe ulaşmasına katkıda bulunmak, toplumu kötü ahlaktan korumak ve iyilik temelli bir ahlaki eğitimle donatarak sürdürmektir.⁸⁴

Son zamanlarda toplumumuzda artan eylemler arasında öğrenciler arasındaki şiddet, alkol ve uyuşturucu kullanımındaki hızlı artış, ebeveyn ve öğretmenlere karşı gelme, saygısızlık, sahtekarlık, cinsel davranış bozuklukları gibi birçok sorun dikkat çekmektedir. Bu durum, aileleri ve eğitimcileri endişelendirmektedir. Ayrıca, çocukları ve gençleri kontrolsüz internet kullanımına bağlı olarak kendine bağımlı hale getiren, sosyal olarak uygun olmayan ve sonuçlarını düşünmeden yapılan olumsuz davranışlar, toplumun temel değerlerini sarsacak bir

⁸¹ Cihan Nazlı, “Okullarda Değerler Eğitimi ve Türkiye’deki Uygulamaya Bir Bakış” *Turkish Studies* 9/2 (2014), 429-436.

⁸² Hayati Hökelekli, “Modern Eğitimde Yeni Bir Paradigma: Değerler Eğitimi”, *Eğitime Bakış Dergisi* 18 (2010), 4-10.

⁸³ Karma El-Hassan K. & Kahil, “The effect of ‘Living Values: An Educational Program’ on Behaviors and Attitudes of Elementary Students in a Private School in Lebanon”, *Early Childhood Education Journal* 33 (2005), 81-90.

⁸⁴ Mehmet Zeki Aydın, Şebnem Akyol Gürlü, *Okulda Değerler Eğitimi Yöntemler-Etkinlikler-Kaynaklar* (Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2020).

noktaya ulaşmıştır. Bu nedenlerle, geniş kapsamlı ve etkili bir değerler eğitiminin gerekliliği ortaya çıkmaktadır.⁸⁵

Eğitim, bireyin zihinsel, bedensel, duygusal ve toplumsal yeteneklerinin, davranışlarının belirli hedeflere doğru geliştirilmesini veya yeni beceriler, bilgiler kazanmasını amaçlayan bir süreçtir. Bu süreç, hayat boyu devam edebilir ve planlı ya da tesadüfi olabilir. Eğitim sadece okul ortamında değil aynı zamanda aile, çevre ve kişisel gelişim yollarıyla da gerçekleşen öğretme, öğrenme, bilgi aktarma ve beceri kazandırma çabalarını içerir. Bu kapsamlı çabalar genellikle yaygın eğitim olarak adlandırılır ve öğretimi de içerir.⁸⁶ Bireyin başarıya ulaşması, değerlerini geliştirmesi, yaşamsal ve sosyal becerilerini artırması, değerlerini kazanması için en temel araç eğitimidir. Değerler, günlük yaşamın her alanında, ailede, akraba ilişkilerinde, komşulukta, alışverişte, düğünlerde, bayramlarda kısacası toplumsal yaşamın her alanında etkilidir. Bu nedenle, yaşantının bütünü içerisinde yer alan tüm değerler, bireylere eğitim yoluyla kazandırılmalıdır.⁸⁷

Ülkemizde birçok gelişmekte olan toplumda, “değerler eğitimi” ve bu eğitim de okulların rolü konusu tartışılmaktadır. Medyanın ve bilgi teknolojilerinin yaygın kullanımının, ulus devletlerin genç nesillere de yaptığı değerleri zayıflattığı gözlenmektedir. Özellikle küreselleşme olgusunun etkisiyle günümüzde eğitim, toplumların birbirleriyle kısıtlı etkileşim içinde olduğu dönemlere kıyasla, belirli değerleri aktaran ve önceki kuşakların yaptıklarını tekrarlayan değil, yeni şeyler başarabilen bireyleri yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu durum, eğitimde yeni değerlerin kullanımını zorunlu kılmaktadır.⁸⁸

2.6.3. Okul Öncesinde Değerler Eğitimi

Okul öncesi dönem, çocukların temel eğitimle tanıştığı, gelişimlerini hızla sürdürdükleri kritik bir yaşam aşamasını işaret eder. Bu dönem, çocukların bedensel, sosyal-duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerini temelden şekillendirdikleri bir süreçtir. Okul öncesi eğitim, çocukları hayata

⁸⁵ Hayati Hökelekli, “Modern Eğitimde Yeni Bir Paradigma: Değerler Eğitimi”.

⁸⁶ Yahya Akyüz, *Türk Eğitim Tarihi* (yer: Alfa Basım Yayın Dağıtım, 1999).

⁸⁷ Handan Deveci - Tuğba Selanik Ay, “İlköğretim Öğrencilerinin Günlüklerine Göre Günlük Yaşamda Değerler”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (2009), 167-181.

⁸⁸ Nimet Önül, Editör: Recep Kaymakcan ve Diğerleri, “Modernleşme Sürecinde Okul, Aile ve Medya Kavşağında Toplumsal Değerler”, *Değerler ve Eğitimi Uluslararası Sempozyumu İstanbul:DEM*, (2007).

hazırlamanın yanı sıra, onlara toplumda benimsemeleri gereken temel değerleri aşlamak açısından daha kilit bir rol oynar.⁸⁹

Değerler, bir toplumun kültürel, sosyal, ekonomik ve ahlaki normlarını şekillendiren unsurlardır. Bu bağlamda, okul öncesi dönemde çocuklara kazandırılan değerler, onların karakterlerini ve davranış biçimlerini belirleyen temel taşlarıdır. Bu dönemde çocuklara sevgi, saygı, sorumluluk, iş birliği-yardımlaşma, sabır, iyilik, doğruluk-dürüstlük ve adalet gibi temel değerlerin öğretilmesi, onların sosyal etkileşimlerini, duygusal zekalarını ve genel yaşam becerilerini olumlu bir şekilde etkiler.⁹⁰

Değerlerin çocuklara küçük yaşlardan itibaren yaşantılar aracılığıyla kazandırılması büyük bir öneme sahiptir. Bu kazanımların toplumun genel kabulü ve desteklenmesi, değerlerin çocukların yaşamlarında güçlü bir temel oluşturmaya yardımcı olur. Aynı zamanda, değerlere toplumsal bir paylaşım ve destek ortamı sağlanması, çocukların bu değerleri benimsemelerini kolaylaştırır. Bu süreç, çocukların değerlere olan ilgilerini artırır ve bu değerlerin yaşamları boyunca sürdürülebilmesine katkı sağlar.⁹¹

Bilimsel araştırmalar, çocuk psikolojisinde davranış gelişiminin çok erken başladığını ve çocuğun kişiliğinin temel özelliklerinin ilk altı yıl içinde şekillendiğini göstermektedir. Değer eğitimi, ailede model alma ve ebeveynleri taklit etme süreci ile başlar ve okul ile çevreden edinilen bilgi ve deneyimlerle gelişimini sürdürür. Aile içinde edinilen alışkanlıkların sonraki yıllarda değişmesi imkânsız olmasa da genellikle zordur. Bu nedenle, çocuğun kişilik yapısında kalıcı izler bırakan ilk çocukluk dönemi eğitimi son derece önemlidir.⁹²

Okul öncesi eğitim sürecinde, çocuklar değerleri oyunlar, hikayeler ve etkileşimli aktivitelerle öğrenirler. Bu dönemdeki değerler eğitimi, çocukların empati geliştirmelerine, etik değerleri anlamalarına ve toplumlarına olumlu bir şekilde katkıda bulunmalarına yardımcı olur.⁹³

⁸⁹ Zeynep Fidan Dal, *Okul Öncesi Değerler Eğitimi Uygulamalarının Değerlendirilmesi* (İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2018).

⁹⁰ Mustafa Zülküf Altan, “Çoklu Zekâ Kuramı ve Değerler Eğitimi”, *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi* 1/4 (15 Temmuz 2016), 53-57.

⁹¹ Müzeyen Sevinç, Editör: Yurdagül Mehmedoğlu, Ali Ulvi Mehmedoğlu, “Evrensel ve Yerel Değerlerin Eğitime Yansması”, *Küreselleşme Ahlak ve Değerler* (İstanbul: Litera, 2006).

⁹² Hüseyin Yılmaz, “Çocuğun Ailede Kazanacağı Önemli Bir Değer: Kanaatkârlık”, *Eğitime Bakış Dergisi* 18 (2010), 55-58.

⁹³ Medine Doğan, *Beden Eğitimi ve Oyun Dersinde Çocuk Oyunları ile Değerler Eğitimi* (Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2021).

Ayrıca, bu dönemde edilen değerler, çocukların ileriki yaşamlarında karşılaşacakları zorluklara daha etkili bir şekilde yanıt vermelerine yardımcı olur.

UNESCO'nun erken çocuklukta değerler eğitimi çerçeve programında çocukların değerlerle ilgili eğitim almasını ve bu değerleri keşfetmeleri için zaman ve etkinlik fırsatları sunulması gerektiğini vurgulamaktadır. Aynı raporda değerlere yönelik bir müfredatın içermesi gereken unsurlar⁹⁴ şunlardır:

1. Evrensel değerler perspektif kazandırma: İnsan onuruna ve kişiliğine saygıyı içermektedir.
2. Farklı değerleri öğrenme: Tanımlar, tartışmalar, gösteriler ve hikâyeler aracılığıyla çocuklara farklı değerleri öğretme.
3. Farklı değerleri anlama: Yaratıcı oyun etkinlikleri ve sözlü anlatım yoluyla çocuklara farklı değerleri kavratma.
4. Değer etkinliklerinden zevk alma: Eğlenceli etkinlikler, şarkılar, dans ve hareket etkinlikleri aracılığıyla çocukların değer etkinliklerinden keyif almasını sağlama.
5. Duygularını ve kendini güçlendirme: Barış, sevgi ve saygı gibi değerler hakkında düşünme etkinlikleri aracılığıyla çocukların duygusal gelişimini destekleme.
6. Değer temelli psiko-sosyal becerileri öğrenme ve kullanma: Çocuklara değer temelli psiko-sosyal becerileri öğretme ve bu becerileri akranları ve yetişkinler arasında kullanabilme yeteneğini güçlendirme.

Ülkemizde değerler eğitimi ile ilgili çalışmaların 2000'li yıllardan sonra arttığı söylenebilir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan 2010-53 sayılı ilk ders genelgesinde; *“Toplumsal hayatı oluşturan, insanları birbirine bağlayan, gelişmeyi, mutluluğu ve huzuru sağlayan risk ve tehditlerden koruyan, ahlaki, insani, sosyal ve manevi değerlerimizin tüm bireylere kazandırılmasında en önemli etken eğitimidir. Milli, manevi, sosyal, ahlaki ve kültürel değerlerimizden olan yardımlaşma, dayanışma, hoşgörü, misafirperverlik, vatanseverlik, doğruluk, iyilik, temizlik, alışkanlık, dürüstlük, sevgi, saygı, duyarlı olma, adil olma, paylaşımcı olma gibi kazanımlarımız en önemli referans kaynağımızdır”* ifadesi yer almaktadır. Yine aynı genelgeyle 2010-2011 eğitim öğretim yılının ilk haftasında *Millî Eğitim*

⁹⁴ Unesco, “Framework For Action On Values Education In Early Childhood - UNESCO Digital Library” (2002).

*Bakanlığına bağlı tüm resmi ve özel örgün eğitim kurumlarının bütün sınıf ve şubelerinde yukarıda belirtilen değerlere yönelik etkinlikler yapılması önerilmiştir.*⁹⁵

Okul öncesi dönemde, çocuklar çeşitli etkinlikler aracılığıyla öğrenirken zihinsel olarak anlamlandırabilir, somutlaştırabilir, eğlenceli bir şekilde öğrenebilir ve sosyal yaşamda uygulama fırsatı bulabilirler. Etkinlikler, öğrenme sürecinde hem öğrenen çocuk hem de öğretmen için oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Bu etkinliklerin çocuğa nasıl ve ne şekilde sunulduğu, özellikle soyut nitelikteki değerlerin öğretildiği daha karmaşık konularda önem arz etmektedir. Bu sebeple, okul öncesi dönemde değerler eğitimi verilirken çeşitli etkinlikler kullanılarak değerlerini somutlaştırması, öğrenmenin kalıcılığı ve etkinliği açısından daha yararlı olabilir.

2.6.4. 4-6 Yaş Kur'an Kurslarında Değerler Eğitimi

İslam eğitim sisteminde, Kur'an, eğitim ve öğretimin temelini oluşturmakla birlikte, eğitimle ilgili ilkeleri belirleyen bir yapıya da sahiptir. Klasik dönem İslam düşünürlerinin çoğunda ve tüm eğitim kurumlarının programlarında Kur'an eğitimi en önemli konudur. Bu sistemde yer alan eğitim, temel olarak dört-altı yaş dönemindeki çocuklara yönelik dini bir nitelik taşımaktadır. Çocukların bu dönemde aldığı eğitim, dini bilgilere aşina olma, Kur'an okuma, ezberleme ve bazı ahlaki değerleri kazanma gibi konuları içermektedir.⁹⁶

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yürütülen önemli bir yaygın eğitim faaliyeti, yaş sınırlamasının kaldırılmasıyla birlikte toplum taleplerine uygun olarak başlatılan ve temelinde değerler eğitiminin öncelendiği 4-6 Yaş Kur'an Kursları uygulamasıdır. 4-6 yaş Kur'an kursları uygulaması, 2013-2014 eğitim öğretim yılında uygulamaya konulmuştur. Özellikle çoğunluğunu yetişkin ev hanımlarının oluşturduğu kurslarda, çocuklarının din eğitimi ihtiyacını karşılamak isteyen ailelerin müftülük veya başkanlığa müracaat etmeleri üzerine geliştirilen program, akademisyenler, pedagoglar, Kur'an kursu öğretmenleri ve okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Program, erken çocukluk dönemi din eğitimine yönelik toplumun büyük ilgisini çekmiş ve Diyanet İşleri Başkanlığı'nın önemli yaygın din eğitimi faaliyetleri arasında öne çıkmıştır. Bu program ile çocuklar, kendi seviyelerinde sevgi, saygı, yardımlaşma, iyilik, adalet, sorumluluk, doğruluk ve sabır gibi İslam dininin temel değerlerini anlamlandırma fırsatı bulacaklardır. Ayrıca, dinimizin kaynağı

⁹⁵ MEB, "Milli Eğitim Şurası" (Ankara: MEB, 2010).

⁹⁶ Cemil Oruç, *Okul Öncesi Dönemde Çocuğun Din Eğitimi* (İstanbul: Ensar Neşriyat DEM, 2014).

olan Kur'an-ı Kerim'i ses ve şekil temelli olarak kendi seviyelerinde tanıma amacı güdülmektedir.⁹⁷

Diyanet İşleri Başkanlığı, öğrenci merkezli eğitim anlayışını temel alan ve okul öncesi dönem din eğitimi ilkelerine uygun bir müfredat ile öğretici kitabı geliştirmiştir. Hazırlanan öğretici kitabı, etkileşimli öğrenmeyi teşvik eden uygulamalı etkinlik örnekleri içermektedir. Bu etkinlik örnekleri, çocukların sosyal, dil, duygu ve bilişsel gelişim alanlarını destekleyerek öğrencilere kendi etkinliklerini düzenleme konusunda rehberlik etmektedir. Öğretici kitabı, temel dini bilgileri, değerleri, Kur'an alfabesini, sure ve dua ezberlerini içermekte ve programda belirtilen tüm kazanımlar için etkinlikler sunmaktadır. Ayrıca her hafta, bu etkinlikleri pekiştirecek performans ödevleri yer almaktadır ve süreçte velilerin de katılımını içeren etkinliklerle desteklenmiştir. Dokuz haftalık süreci kapsayan bir proje ödevi, etkinlikleri zenginleştirmek amacıyla eklenmiştir. Öğretici kitabıyla birlikte, etkinlikleri, performans ödevlerini ve projelerde kullanılacak materyalleri içeren bir öğrenci etkinlik kitabı da sunulmaktadır.⁹⁸

Kur'an Kursları Öğretim Programı (4-6 Yaş Grubu) geliştirilirken;

- A. Okul Öncesi Eğitimi ve Program Geliştirme alanındaki yeni yaklaşım ve ilkeler,
- B. İlahiyat Bilimlerinin verileri doğrultusunda temel yaklaşımın belirlenmesi esas alınmıştır.

Bu bağlamda;

“1. Çocukların bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor yönden gelişimlerini dikkate alan; öğrenci merkezli yöntem ve teknikleri kullanmayı öngören; araştıran, sorgulayan, yorumlayan, iş birliği yapan, bireysel farklılıkları göz önünde bulunduran, ölçme ve değerlendirmeye yer veren esnek çerçeve öğretim programı anlayışı benimsenmiştir.

2. Programda 4-6 yaş grubu eğitim ilkelerine uygun olarak hazırlanan etkinlikler yerine getirilecektir.

3. Öğretici, programdaki kazanımlardan çocukların ilgi ve ihtiyacına göre seçtiği kazanım için hazırlanan etkinlikleri uygulayacaktır. Bu aşamada öğretici etkinliklerin bir kısmını uygulama dışı bırakabileceği gibi aynı amaca götüren farklı etkinlikler de planlayabilecektir.

⁹⁷ Diyanet İşleri Başkanlığı, *Kur'an Kursları Öğretim Programı (4-6 Yaş Grubu)* (Ankara: DİB Yayınları, 2018).

⁹⁸ Diyanet İşleri Başkanlığı, *Diyanet İşleri Başkanlığı Kuran Kursları Öğretici Kitabı-1*.

4. Öğreticiler programdaki etkinliklerin uygulanmasında farklı yöntem ve teknikler (oyun, örnek olay, tartışma, rol oynama, soru-cevap vb) yanında çeşitli materyallerden de (şiir, şarkı, ilahi, hikâye, tekerleme, resim vb.) istifade edebileceklerdir.

5. Esnek Çerçeve Öğretim Programı anlayışına dayalı olarak hazırlanmış olan Kur'an Kursları Öğretim Programı (4-6 Yaş Grubu) nda öğretmenler, çocukların hazırbulunuşluk ve ihtiyaçları doğrultusunda programda yer alan konulardan hangilerine, ne kadar süre ve düzeyde yer vereceklerine karar verebileceklerdir.”⁹⁹

Kur'an Kursları Öğretim Programı (4-6 Yaş Grubu) bazı temel ilkelere dayanmaktadır. Bu ilkeler şunlardır:

1. Kur'an Kursları Öğretim Programı (4-6 Yaş Grubu) eğitim süreci, tüm unsurlarıyla çocukların ihtiyaçlarına ve bireysel farklılıklarına uygun etkinliklerle yürütülmelidir.
2. Programda çocukların ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla demokratik eğitim anlayışına uygun eğitim ortamları hazırlanmalıdır.
3. Etkinlikler düzenlenirken çocukların ilgi ve ihtiyaçlarının yanı sıra çevrenin ve kursun imkânları da göz önünde bulundurulmalıdır.
4. Çocuklar sınıfa geldiğinde güler yüzle karşılanmalıdır.
5. Her çocuk kursa başladığında gözlemlenmeli ve hazırbulunuşluk seviyeleri ile ön bilgileri değerlendirilmelidir.
6. Eğitim sürecinde, çocuğun bildiklerinden başlanmalı ve deneyerek öğrenmesini sağlayacak uygun fırsatlar tanınmalıdır.
7. Verilen eğitimle çocukların sevgi, saygı, iş birliği, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma, paylaşma vb. duygu ve davranışları geliştirilmelidir.
8. Eğitim sürecinde çocukların kendilerine saygı ve güven duyması sağlanmalı, öz denetim kazandırılmalıdır.
9. Oyun, bu yaş grubundaki çocuklar için en uygun öğrenme yöntemidir. Bu sebeple programda yer verilen etkinliklerde oyun mümkün olduğunca kullanılmalıdır.
10. Oyunun bir araç olarak kullanıldığı unutulmamalı, her oyunda değerler eğitime yönelik bir kazanım bulunmasına dikkat edilmelidir.

⁹⁹ Diyanet İşleri Başkanlığı, *Kur'an Kursları Öğretim Programı (4-6 Yaş Grubu)*.

11. Çocuklarla iletişimde, onların kişiliğini zedeleyici baskıcı bir tutum yerine demokratik, hoşgörölü, çocuğa önemsendiğini belirten, çocuğun kendini ifade edebileceği ve kişilik gelişimini destekleyici bir tutum sergilenmelidir.

12. Çocukların bağımsız davranışlar geliştirmesi desteklenmeli, yardıma gereksinim duyduklarında yetişkin desteği, rehberliği ve güven verici yakınlığı sağlanmalıdır.

13. Çocukların kendilerinin ve başkalarının duygularını fark etmesi, tanınması ve duygularını uygun şekilde ifade etmeleri desteklenmelidir.

14. Çocukların hayal güçleri, keşfedici ve eleştirel düşünme becerileri, iletişim kurma, duygu ve düşüncelerini ifade edici davranışları geliştirilmelidir.”¹⁰⁰

Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü Program Geliştirme Daire Başkanlığı, 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları Öğretim Programına uygun olarak şu materyalleri hazırlamıştır:

- Kur'an Kursları Öğretici Kitabı-1 (4-6 Yaş Grubu)
- Kur'an Kursları Öğretici Kitabı- 2 (4-6 Yaş Grubu)
- Kur'an Kursları Etkinlik Kitabı 1-2 (4-6 Yaş Grubu)'

Bu materyallerin içeriği aşığıdaki gibidir:

Kur'an Kursları Öğretici Kitabı 1-2:

Dini Bilgiler 1:

- Sevgi ve Merhamet
- Saygı
- Görev ve Sorumluluk
- Adalet
- Yardımlaşma
- Sabır
- Güvenilirlik ve Doğruluk
- İyilik
- Dua, Şükür ve Özür dileme

¹⁰⁰ Diyanet İşleri Başkanlığı, *Kur'an Kursları Öğretim Programı (4-6 Yaş Grubu)*.

Kur'an-ı Kerim 1:

- Kur'an-ı Kerimi Tanıma

Dini Bilgiler 2:

- Allah'ı Seviyorum
- Peygamberimi Seviyorum
- Dinimi Seviyorum
- Kitabımı Seviyorum
- Kâinatı Seviyorum
- İnsanları Seviyorum
- Vatanımızı Seviyorum
- Bayramlarımızı Seviyorum
- Dini Mekânlarımızı Seviyorum

Kur'an-ı Kerim 2:

- Harfleri Tanıma ve Ezber
- Ezber ve Kur'an-ı Kerim Okuma

Etkinlik ve kazanımlardan oluşmaktadır.

3. EĞİTSEL OYUN ÖRNEKLERİ

Bu bölümde Diyanet İşleri Başkanlığı öğretici kitaplarında belirtilen kazanımlara uygun olarak geliştirilen eğitsel oyunlar sunulmaktadır.

3.1. Şükür Değeri

I. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Gizemli Kutu Macerası¹⁰¹

Ele Alınan Değer: Şükür

Etkinlik Yeri: Sınıf ortamı (İç mekân veya dış mekân, herhangi bir oyun alanı, okul sınıfı veya bahçe)

Etkinlik Süresi: 40+40 dakika (Süre çocukların yaşına ve ilgisine bağlı olarak ayarlanabilir.)

Yaş Grubu: 4-6 Yaş (Oyunun zorluğu ve materyal seçimi yaşa uygun olarak ayarlanabilir.)

Yöntem-Teknik: Doğaçlama

Araç/Gereçler:

- Gizemli kutu veya bez torba
- Çeşitli dokunsal nesneler (Yumuşak, tırtıklı, kabarık, pürüzlü)
- Kokulu nesneler (Lavanta, nane, baharatlar)
- Renkli nesneler (Renkli plastik bloklar, bez parçaları)
- Tematik materyaller (Oyuncak hayvanlar, bitki yaprakları)
- Göz bağlamak için bant veya eşarp
- Puan tablosu (İsteğe bağlı)

Bilişsel Gelişime Katkıları

- **Dikkat ve odaklanma:** Oyun, çocukların dikkatlerini odaklanmalarını gerektirir. Gözleri bağlıyken, materyalleri tanımaya çalışırken dikkatlerini kullanmaları gerekir. Bu, dikkat ve odaklanma yeteneklerini geliştirebilir.

¹⁰¹ Ali Çankırılı, *Annemle, Babamla, Öğretmenimle ve Arkadaşlarımla Oynuyorum Eğleniyorum Öğreniyorum*. S.29'dan uyarlanmıştır.

- **Problem çözme becerileri:** Çocuklar, gördükleri ve hissettikleri nesneleri tanıma ve tahmin etme sürecinde problem çözme becerilerini kullanırlar. Hangi duyuşal bilgileri kullanacaklarını ve nasıl bir sonuca ulaşacaklarını düşünerek zihinsel süreçlerini geliştirirler.
- **Görsel algılama:** Oyun sırasında çocuklar, gözleri bağılı olsa bile dokunarak ve kokusunu algılayarak nesneleri tahmin etmeye çalışırlar. Bu görsel algılama yeteneklerini daha farklı bir şekilde kullanmalarını sağlar.
- **Yaratıcı düşünme:** Çocuklar, oyun sırasında materyalleri tanımlarken yaratıcı düşünme yeteneklerini kullanabilirler. Nesneleri tanımlama ve açıklama konusunda yaratıcı olmaları teşvik edilir.
- **Koku tanıma:** Kokulu nesnelerin kullanılması, çocukların koku tanıma yeteneklerini artırabilir. Bu, bilişsel gelişime katkıda bulunur.

Dil Gelişimine Katkıları

- **Kelime dağarcığı gelişimi:** Oyun sırasında çocuklar, farklı dokunsal ve görsel deneyimleri ifade etmek ve tanımlamak için yeni kelimeler öğrenebilirler. Özellikle materyalleri ve duyuşal deneyimleri açıklarken kelime dağarcığı gelişir.
- **İletişim becerileri:** Çocuklar, oyun sırasında materyalleri ve deneyimleri diğery oyunculara açıklamak ve paylaşmak durumundadır. Bu, iletişim becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Aynı zamanda, gözü bağılı çocuklar, diğerylerinin açıklamalarını dinler ve anlarlar, bu da empati ve dinleme becerilerini geliştirir.
- **Hikâye oluşturma yeteneğı:** Oyun sırasında çocuklar, her nesne veya deneyim için hikayeler oluşturabilirler. Yaratıcı düşünme ve hikâye anlatma becerilerini geliştirebilir.
- **Soru sorma yeteneğı:** Çocuklar, gördükleri, hissettikleri veya kokladıkları şeyler hakkında sorular sorma eğiliminde olabilirler. Bu, meraklarını ve sorgulamalarını teşvik eder.

Sosyal ve Duygusal Gelişime Katkıları

- **Empati gelişimi:** Gözü bağılı çocuklar, materyalleri ve deneyimleri açıklayan diğery çocukları dinleyerek empati becerilerini geliştirirler. Diğerylerinin hissettiğı duyguları anlamak, sosyal duygusal gelişime katkı sağlar.

- **İş birliği ve grup çalışması:** Oyun, çocukların iş birliği yapmalarını ve grup içinde etkili bir şekilde çalışmalarını teşvik eder. Diğerlerinin açıklamalarını dinlemek, yardımcı olmak ve grup içinde görevleri paylaşmak önemlidir.
- **Duyusal farkındalık:** Oyun, çocukların duysal farkındalıklarını artırır. Dokunma, koku ve görsel deneyimlere daha fazla dikkat etmelerine yardımcı olur.
- **Sosyal etkileşim:** Oyun, çocukların bir araya gelmesini ve sosyal etkileşimde bulunmalarını teşvik eder. Arkadaşlarla birlikte eğlenceli bir deneyim paylaşmak, sosyal-duysal becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlar.

ETKİNLİK SÜRECİ

Hazırlık: Etkinlik için gerekli materyalleri toplayın. Her grup için bir “gizemli kutu” hazırlayın. Bu kutuların içine çeşitli dokusal, kokusal ve görsel nesneler yerleştirin. Materyal seçimini tematik bir şekilde yapabilirsiniz.

Gruplandırma: Katılımcıları yaşlarına ve deneyim seviyelerine göre gruplara ayırılır. Gruplar 2 ila 4 çocuktan oluşabilir. Her grup, bir “gizemli kutu” ile oynar.

Göz bağlama: Her çocuğun gözlerini bağlamak için bir eşarp veya bant temin edilir. Gözleri bağlamak, dokunma, koklama ve duysal deneyimlere daha fazla odaklanmalarını sağlar.

Açıklamalar ve kurallar: Çocuklara oyunun kuralları ve amaçları anlatılır. Her çocuk, sırayla gözleri bağlı bir şekilde “gizemli kutu” dan bir nesne çıkaracak ve bu nesneyi tanımaya çalışacaktır. Diğer çocuklar, açıklamalarda bulunarak veya sesli düşüncelerini paylaşarak yardımcı olabilirler.

Tanım ve tahmin etme: Gözü bağlı çocuk, çıkardığı nesneyi hissederek, koklayarak ve dokunarak ne olduğunu tahmin etmeye çalışır. Diğer grup üyeleri de yardımcı olabilir ve ipuçları verebilirler.

Puanlama (isteğe bağlı): Her doğru tahmin edilen nesne için puan vererek rekabet teşvik edilebilir. Böylece oyun daha heyecanlı hale gelir.

Zaman sınırlaması: Her çocuğun belirli bir süre içerisinde nesneyi tanınması gerekebilir. Süreyi ayarlamak, oyunu daha heyecanlı hale getirebilir.

Araştırma ve öğrenme: Oyun sırasında çocuklar, dokusal, kokusal ve görsel deneyimler yaşarlar. Bu deneyimlerin ardından, gruplar arasında nelerin doğru tahmin edildiğini ve nelerin daha fazla uygulanması gerektiğini tartışabilirler.

Sonuç: Oyun sonunda, gruplar arasında kazananlar belirlenebilir veya her çocuğa katılım sertifikaları verilebilir. Ayrıca, çocuklar oyun sırasında öğrendikleri şeyleri ve yaşadıkları deneyimleri paylaşabilirler.

Değerlendirme: Oyun sonunda çocuklara şu sorular sorulabilir:

1. Gözlerinizi bağladığınızda nesneleri tahmin etmek zor muydu? Görme engellilerin hissettiklerini daha iyi anladınız mı?
2. Gözleriniz bağlıyken birilerinin size yardımcı olması nasıl bir deneyimdi?
3. Görme engellilerin günlük yaşamlarında karşılaştıkları zorlukları düşündünüz mü?
4. Sadece görmek değil, diğer duyularımızı da kullanabildiğimiz için şükretmeli miyiz?

Bu tür sorular, çocukların görme engelliği konusundaki farklılıklarını ve empati yeteneklerini değerlendirmelerine, şükür duygularını derinlemesine düşünmelerine ve ifade etmelerine yardımcı olabilir.

Şükür duyguları, insanların yaşamlarını daha olumlu ve anlamlı kılan önemli duygusal deneyimlerdir. “Gizemli Kutu Macerası” oyunu gibi etkinlikler, bu duygusal deneyimleri teşvik etmek için bir araç olarak kullanılabilir. Bu tür oyunlar, çocuklara sahip oldukları duygusal yeteneklerinin değerini daha iyi anlamalarına yardımcı olabilir. Ayrıca, oyun sırasında gözü bağlı çocuklar, görme engellilerin günlük yaşamlarını daha yakından anlamaya başlayabilirler. Bu, şükür duygularını artırabilir ve farklılıkları anlama fırsatı sunabilir. Aynı zamanda daha fazla empati, yardımseverlik ve toplumsal bilincin gelişmesine katkıda bulunabilir.

Sonuç olarak, “Gizemli Kutu Macerası” gibi oyunlar, çocuklara şükretme duygularını teşvik ederek, farklılıkları anlama ve takdir etme yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Bu duygusal deneyimler, daha iyi bir toplum oluşturma yolunda önemli bir adım olabilir.

II. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Doğa Sevgisi Keşif Oyunu (Küçük Kaşiflerin Doğa Serüveni)¹⁰²

Ele Alınan Değer: Şükür

Etkinlik Yeri: Sınıf ortamı (İç mekân veya dış mekân, herhangi bir oyun alanı, okul sınıfı veya bahçe)

Etkinlik Süresi: 35-40 dakika (Süre çocukların yaşına ve ilgisine bağlı olarak ayarlanabilir.)

Yaş Grubu: 4-6 yaş (Oyunun zorluğu ve materyal seçimi yaşa uygun olarak ayarlanabilir.)

Yöntem-Teknik: Dramatizasyon

Araç/Gereçler:

- Renkli kalem ve kağıtlar
- Çeşitli dokunsal nesneler (Güneş, bulut gibi renkli bez parçalarından yapılmış materyaller)
- Güneş, bitkiler, hayvanlar gibi doğa ile ilgili resimler veya posterler

Bilişsel gelişime katkıları

- **Mantık ve sebep sonuç ilişkileri:** Çocuklar, doğa öğelerini keşfederken sebep sonuç ilişkilerini anlamaya çalışır, bu da mantık gelişimlerine katkı sağlar.
- **Gözlem yetenekleri:** Keşif istasyonlarındaki doğa öğelerini gözlemleyerek çocuklar, gözlem yeteneklerini geliştirir.
- **Analitik düşünme:** Çocuklar, farklı doğa öğelerini inceleyerek ve karşılaştırarak analitik düşünme becerilerini güçlendirir.
- **Keşif ve merak:** Oyun, çocukların doğaya karşı merakını artırarak keşfetme isteğini teşvik eder.

Dil gelişimine katkıları

- **Kelime dağarcığı gelişimi:** Oyun, doğayla ilgili yeni kelimeler öğretmek çocukların kelime dağarcıklarını zenginleştirir.

¹⁰² Ali Çankırılı, *Annemle, Babamla, Öğretmenimle ve Arkadaşlarımla Oynuyorum Eğleniyorum Öğreniyorum*. S.61'den uyarlanmıştır.

- **İfade yeteneği:** Çocuklar, doğayı keşfetme sürecinde duygu ve düşüncelerini ifade etme fırsatı bulur, bu da dil becerilerini geliştirir.
- **Hikâye oluşturma yeteneği:** Oyun, çocuklara keşiflerini anlatma ve hikâye oluşturma yeteneklerini geliştirme şansı verir.
- **Soru sorma ve cevaplama:** Çocuklar, doğa hakkında sorular sorarak ve cevaplar arayarak dil becerilerini pekiştirir.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları

- **Empati gelişimi:** Çocuklar, birbirlerinin buldukları doğa ve öğelerine ilgi göstererek ve paylaşarak empati becerilerini geliştirir.
- **İş birliği ve grup çalışması:** Grup içindeki etkileşimler, çocukların iş birliği yapma ve takım çalışması becerilerini geliştirmelerine katkı sağlar.
- **Şükür duygusu:** Oyunun sonunda yapılan şükür duası çocuklarda minnettarlık duygusunu güçlendirebilir.
- **Sosyal ilişkilerin güçlenmesi:** Çocuklar, birbirleriyle etkileşimde bulunarak sosyal ilişkilerini güçlendirir.

Bu katkılar, oyunun çocukların çok yönlü gelişimine olumlu etkiler sağlayarak öğrenmeyi daha etkili ve keyifli hale getirebilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Oyunun başlangıcı: Çocuklara oyunun adı ve amacı basit bir dille anlatılır. “Çocuklar bugün hep birlikte doğayı keşfedeceğiz ve güneşin gizemini çözeceğiz.”

Isınma ve tanışma: Çocuklar, bir çember oluşturarak birbirleriyle tanışır ve kısa bir şarkı ile enerji toplarlar.

Doğa teması: Çocuklara, oyunun odak noktası olan doğa ve güneş hakkında basit hikâye anlatılır. Örneğin “Bugün güneş bize bir sır anlatacak hep birlikte keşfedeceğiz. Çocuklar, doğanın güzelliklerini keşfetmeye devam ederken bir anda gökyüzünde güneş parlıyor. Sıcak ışıkları ile çocukları selamlıyor ve yeryüzündeki her şeyi aydınlatıyor. Güneşin ısısı çimenlere dokunuyor ve çocuklar bunu hissediyor. Ancak gökyüzü hızla değişiyor ve bir bulut beliriyor. Çok da büyük beyaz bir bulut, güneşi bir anlığına örtüyor ve altından serin bir gölge bırakıyor. Çocuklar güneşin sıcaklığını, ara verilen bu anı fark ediyor ve gökyüzündeki bu değişim onları meraklandırıyor.”

Keşif istasyonları: Çocuklar küçük gruplara ayrılır ve farklı “keşif istasyonları” oluşturulur. Her istasyonda bir doğa ögesi keşfedilir. Örneğin, bir istasyonda renkli yapraklar bir diğerinde çiçekler veya taşlar olabilir. Çocuklar bu öğelere dokunarak ve koklayarak keşfetmeye çalışırlar.

Duyusal materyaller: Renkli kum, yumuşak bitki örtüsü, su gibi duysal materyaller kullanarak çocukların duysal deneyimlerini artırabiliriz. Örneğin, renkli kum içinde gizlenmiş taşları bulma oyunu.

Şarkı ve dans: Keşif sırasında kısa doğa temalı şarkılar söylenebilir ve basit dans hareketleri ekleyerek çocukların enerjilerini yükseltebiliriz.

Toplu keşif: Grup, keşif istasyonlarından geçtikten sonra toplanır ve her grup, keşfettikleri doğa öğelerini diğerleriyle paylaşır. Bu paylaşım sırasında çocuklar kendi buldukları şeyleri tanıtmaya çalışırlar.

Minnettarlık şükür duygusu: Oyunun sonunda, çocuklar bir çember oluşturarak oyunun ana temasına uygun kısa bir şükür duası yaparlar. *“Allah’ım; güneşinle bizi ısıttığın, yağmurunla bizi ve bütün canlıları susuz bırakmadığın için sana teşekkür ederiz.”*

Teşekkür etme pratiği: Her çocuğa, oyun boyunca Allah’a minnettar oldukları bir şeyi söylemeleri için fırsat verilir.

Paylaşım ve kapanış: Çocuklar, oyun sürecinde öğrendikleriyle ilgili kısa bir şeyler paylaşabilir ve birbirlerine veda ederler.

Bu şekilde düzenlenmiş oyun, çocukların aktif katılımını ve doğa keşfi sürecinde keyif almalarını sağlayabilir. Oyunun her aşamasında çocukların dikkatini çekmek için renkli ve dokulu materyaller kullanmak önemli olacaktır. Oyun, çocuklara doğa ve birbirleriyle olan bağları için şükür duygusu kazandırabilir. Bu çocukların sahip olduklarıyla daha olumlu bir bakış açısı geliştirmelerine yardımcı olur. Başkalarının çabalarını yardımlarını ve katkılarını takdir etme becerisi kazandırabilir. Çocukların birbirleriyle olan ilişkilerini güçlendirir. Dua etme ve şükür ifadeleri çocukların duysal zekalarını güçlendirebilir. Dualarını ifade etme ve anlama konusunda daha bilinçli olmalarına yardımcı olabilir. Bu şekilde oyun, çocukların duysal sosyal ve değerler açısından olumlu bir gelişim yaşamalarına katkıda bulunabilir. Şükür ve dua konuları, çocukların içsel dünyalarını anlamalarına, başkalarıyla ilişkilerini güçlendirmelerine ve olumlu bir yaşam bakış açısı geliştirmelerine yardımcı olabilir.

3.2. Sevgi Değeri

I. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Sevgi Haritası¹⁰³

Ele Alınan Değer: Sevgi

Etkinlik Yeri: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Yaş Grubu: 4-6 Yaş

Yöntem-Teknik: Sanat Etkinliği

Malzemeler:

- Fon kartonu
- Kâğıt ve boya kalemleri
- Kalp şeklinde kırmızı kartonlar
- Yapıştırıcı
- Sınıf panosu veya duvar

Bilişsel gelişime katkıları

- **Duygusal farkındalık:** Oyun, çocukların duygularını tanıma ve ifade etme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Kendi sevgi duygularını ifade etmek ve diğerlerinin duygusal ifadelerini anlamak, duygusal farkındalığı artırabilir.
- **Problem çözme yetenekleri:** Oyun sırasında çocuklar, sevgiyi nasıl ifade edebilecekleri konusunda yaratıcı çözümler bulma fırsatına sahiptir. Bu da genel problem çözme yeteneklerini geliştirebilir.
- **Bellek gelişimi:** Çocuklar, sevgi haritası oluştururken kendi duygusal deneyimlerini ve ilişkilerini hatırlayarak bellek gelişimine katkıda bulunabilirler.
- **Öz yeterlilik duygusu:** Kendi sevgi haritasını oluşturmak ve diğerleriyle paylaşmak, çocuklara kendilerini ifade etme konusunda güven kazandırabilir. Bu da öz yeterlilik duygusunun güçlenmesine yardımcı olur.

¹⁰³ Zeynep Özli Özdemir, *Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitimi*. S.61'den uyarlanmıştır.

- **Mantık ve düşünme becerileri:** Çocuklar, sevgi haritası oluştururken düşünsel süreçlere katılırlar. Kimi sevdiklerini, sevdikleriyle nasıl vakit geçirdiklerini düşünerek mantık ve düşünme becerilerini geliştirebilirler.

Dil gelişimine katkıları

- **Sözcük zenginliği:** Oyun, çocukların sevgi ve duygular hakkında ifadelerini genişletmesine yardımcı olur. Farklı duyguları tanımlayarak ve çeşitli sevgi ifadeleri kullanarak sözcük zenginliğini artırabilir.
- **Duyguyu ifade etme becerileri:** Çocuklar, duygusal deneyimlerini resim ve yazı aracılığıyla ifade ederken duygu ifade etme becerilerini geliştirirler. Bu, duygusal zenginliğin ve ifadenin dil yoluyla artmasına katkı sağlar.
- **Hikâye oluşturma yeteneği:** Çocuklar, resimleri ve yazıları kullanarak kendi duygusal hikayelerini oluşturabilirler. Bu, hikâye anlatma becerilerini ve olayları düzenleme yeteneklerini geliştirebilir.
- **Sosyal iletişim:** Oyun, çocukların sevdikleriyle ve diğer çocuklarla duygusal deneyimlerini paylaşmalarına olanak tanır. Bu, sosyal iletişim becerilerini artırabilir ve çocukları başkalarıyla etkileşime geçmeye teşvik edebilir.

Sosyal duygusal gelişime katkıları

- **Empati gelişimi:** Oyun, çocukların kendi duygusal deneyimlerini paylaşmanın yanı sıra diğerlerinin deneyimlerini anlamalarına yardımcı olur. Bu, empati gelişimine katkı sağlar.
- **Arkadaşlık gelişimi:** Çocuklar, sevdikleri kişilere yönelik duygusal bağlarını ve ilişkilerini ifade ederken, arkadaşlık ve sosyal bağları güçlendirme fırsatı bulabilirler.
- **Duyusal farkındalık:** Oyun, çocukların duyusal farkındalıklarını artırır. Dokunma, koku ve görsel deneyimlere daha fazla dikkat etmelerine yardımcı olur.
- **Paylaşma ve iletişim becerileri:** Oyun sırasında çocuklar, duygusal deneyimlerini paylaşmak ve başkalarının ifadelerini anlamak için iletişim becerilerini geliştirirler. Bu, sosyal etkileşimleri ve paylaşma becerilerini destekler.
- **Grup içinde iş birliği:** Çocuklar, sınıf içinde birlikte bir Sevgi Haritası oluştururken birbirleriyle iş birliği yaparlar. Bu da grup içindeki iş birliği ve dayanışma duygusunu güçlendirebilir.

- **Sosyal sorumluluk:** Oyun, çocuklara duygusal ifade aracılığıyla diğerleriyle olan bağlarını güçlendirmenin sosyal sorumluluk olduğunu öğretebilir.
- **Özgüven bilinci:** Kendi duygusal ifadelerini paylaşmak, çocukların özgüvenlerini artırabilir ve kendi kimlikleri üzerinde daha bilinçli olmalarına yardımcı olabilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Giriş: Çocuklara sevginin ne olduğu sorulur ve kendi sevgi deneyimlerini paylaşmaları teşvik edilir.

Sevgi haritası hazırlığı: Çocuklara, sevdikleri insanlara ve şeylere olan sevgilerini resim olarak çizmeleri için kâğıt ve boya kalemleri verilir. Her çocuğa ayrı kalp şeklindeki kırmızı kartonu verilir. Bu karton, çocukların resimlerini yapacakları “Sevgi Haritası”nın temelini oluşturur.

Soru- cevap: Çocuklara aşağıdaki soruları sorulur ve cevapları kaydedilir.

- Sevgi duygusu neden önemlidir?
- Sevdiklerinize sevginizi nasıl gösterirsiniz?
- Sevgisiz bir dünyada yaşasaydınız ne hissederdiniz?

Sevgi haritası oluşturma:

- Öğretmen, çocuklarla birlikte sevgi kavram haritasını oluşturur. İnsanlar, aile, arkadaşlar, hayvanlar, eşyalar, doğa gibi başlıklar altında sevgi kavramlarını belirtir.
- Çocuklara kendi sevgi haritalarını oluşturmak için rehberlik edebilir.

Resim çizme: Çocuklara küçük kağıtlar ve boya kalemleri dağıtılır. Sevdikleri insanlara sevgilerini nasıl ifade ettiklerini düşünmeleri ve bunları kağıtlara çizmeleri söylenir.

Paylaşma: Çocuklar teker teker yaptıkları resimleri arkadaşlarına anlatır.

Sevgi haritası asma: Öğretmen, çocukların resimlerini kalp şeklindeki büyük kırmızı kartona yapıştırır. Her bir çocuğun sevgi haritası, sınıf panosuna veya duvarına asılır.

Değerlendirme: Oluşturulan sevgi haritaları üzerinden son bir değerlendirme yapılır. Çocuklar, kendi duygusal ifadelerini ve sevgi anlayışlarını daha iyi anlamış olabilirler.

“Sevgi Haritası” oyunu, çocukların duygusal ve sosyal gelişimine olumlu katkılarda bulunur. Çocuklar, kendi duygusal deneyimlerini ifade ederken empati geliştirir ve birbirleriyle daha güçlü bağlar kurarlar. Sevgi dolu ifadelerle uğraşmak, pozitif duygusal deneyimleri teşvik eder

ve sınıf ortamında olumlu bir atmosfer oluşturur. Oyun aynı zamanda çocukların dil becerilerini, özgün duygusal ifade yeteneklerini ve sosyal ilişkilerini güçlendirmelerine olanak tanır. Sonuç olarak; “Sevgi Haritası” oyunu, sevgi odaklı bir öğrenme ortamı yaratma ve çocukların duygusal zekalarını geliştirme konusunda etkili bir araçtır.

II. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Renkli Duygu Oyunu¹⁰⁴

Ele Alınan Değer: Sevgi ve Merhamet

Etkinlik Yeri: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika (Süre çocukların yaşına ve ilgisine bağlı olarak ayarlanabilir.)

Yaş Grubu: 4-6 Yaş (Oyunun zorluğu ve materyal seçimi yaşa uygun olarak ayarlanabilir.)

Yöntem-Teknik: Oyun-Drama

Malzemeler:

- Renkli karton veya kâğıt
- Yumuşak malzemelerden yapılmış yaka kartları
- Koli bandı
- Duygu ifadelerini gösteren basit resim kartları (mutlu, üzgün, sinirli, yorgun, hasta vb.)

Bilişsel gelişime katkıları

- **Renk algısı:** Çocuklar, farklı renklerdeki kartlar aracılığıyla renkleri tanıyabilir, ayırt edebilir ve eşleştirebilir. Bu, renk algılarının gelişmesine katkı sağlar.
- **Duygusal tanıma:** Oyun, çocukların farklı duyguları anlamalarını sağlar. Resimli kartlar kullanarak, duygusal ifadeleri tanımlarına ve bu duyguları eylemlerle ilişkilendirmelerine yardımcı olur.

¹⁰⁴ Esra Ömeroğlu, Özkan Sapsağlam, *Erken Çocuklukta Karakter ve Değer Eğitimi*. S.135’ten uyarlanmıştır.

- **El-göz koordinasyonu:** Çocuklar, kartları alıp oyuncak alanındaki belirli renkli yere yerleştirerek el göz koordinasyonlarını geliştirebilirler.
- **Müzik ve hareket koordinasyonu:** Müzik eşliğinde hareket etmek, çocukların beden koordinasyonunu geliştirmelerine ve ritim duygularını keşfetmelerine yardımcı olabilir.
- **Grup iş birliği ve iletişim:** Oyun, çocukların bir araya gelip birlikte hareket etmelerini, duygusal ifadeleri birbirlerine açıklamalarını ve grup içinde iletişim kurmalarını teşvik eder.
- **Problem çözme yetenekleri:** Çocuklar, belirli renkteki kartları bulup oyun alanına yerleştirmek için zihinsel süreçlerini kullanır. Bu basit problem çözme becerilerini geliştirmelerine katkı sağlar.
- **Duyguları yönetme:** Oyun, çocuklara duygusal ifadeleri anlamalarını ve bu duygulara uygun tepkiler vermeyi öğrenmelerini sağlayarak duygularını yönetmeyi öğretebilir.
- **Sosyal beceriler:** Oyun, çocukların birbirleriyle etkileşimde bulunmalarına ve duygusal ifadeleri paylaşmalarına olanak tanır, bu da sosyal becerilerinin gelişmesine katkıda bulunur.

Dil gelişimine katkıları

- **Kelime zenginliği:** Oyun sırasında eğitimci, farklı renklerdeki şekilleri ve duygusal ifadeleri açıklarken çocuklar yeni kelimeler öğrenir. Bu, kelime dağarcıklarının genişlemesine katkı sağlar.
- **İfade yeteneği:** Çocuklar, duygusal ifadeleri ve renkleri ifade etme fırsatı bulurlar. Bu, duygusal durumlarını ve çevrelerini daha etkili bir şekilde ifade etmelerine yardımcı olabilir.
- **Dinleme becerisi:** Eğitimci tarafından verilen talimatları dinlemek ve anlamak, çocukların dinleme becerilerini geliştirmelerine katkı sağlar.
- **Soru sorma yeteneği:** Eğitimci, çocuklara duygusal ifadeler ve renklerle ilgili sorular sorabilir. Bu, çocukların düşünmelerini teşvik eder ve sorulara yanıt vermelerini sağlar.
- **Sosyal iletişim:** Oyun, çocukların birbirleriyle etkileşimde bulunmalarını teşvik eder. Bu, grup içinde iletişim kurma becerilerini artırabilir.

- **Dilin işlevselliği:** Oyun sırasında çocuklar, dilin farklı işlevlerini (duyguları ifade etme, talimatları anlama, hikâye anlatma vb.) keşfederler. Bu, dilin çok yönlü kullanımını anlamalarına yardımcı olabilir.

Sosyal duygusal gelişime katkıları

- **Duygu tanıma ve ifadesi:** Çocuklar, oyun sırasında duygusal ifadeleri anlamaya çalışarak duygusal zekalarını geliştirebilirler. Ayrıca, duygusal durumlarını ifade etmeyi öğrenerek duygu ifadelerini daha etkili bir şekilde iletebilirler.
- **Empati gelişimi:** Oyun, çocukların birbirlerinin duygusal durumlarını anlamalarına ve diğerlerinin hissettiği duygulara saygı göstermelerine yardımcı olabilir. Örneğin, bir çocuğun mutlu olduğu durumda diğer çocukların onunla sevinmeleri, empati gelişimini destekler.
- **İş birliği ve takım çalışması:** Oyun, çocukları bir araya getirerek iş birliği yapmaya teşvik eder. Çocuklar, birbirleriyle etkileşime geçerek oyun kurallarına uymayı öğrenir ve takım olarak hareket etmeyi deneyimlerler.
- **Sosyal beceriler:** Çocuklar, oyun sırasında birbirleriyle etkili iletişim kurarak sosyal becerilerini geliştirebilirler. Grup içinde etkileşimde bulunma ve diğerlerine karşı saygılı olma gibi beceriler bu şekilde desteklenir.
- **Grup içinde güven duygusu:** Çocuklar, birbirleriyle etkileşimde bulunarak ve birlikte oynayarak grup içinde güven duygusu geliştirebilirler. Bu sosyal ilişkilerin sağlıklı bir şekilde kurulmasına katkıda bulunur.
- **Sosyal rollerin keşfi:** Oyun, çocukların farklı sosyal rolleri deneyimlemelerine ve bu rollerde kendilerini ifade etmelerine olanak tanır. Örneğin, bir duyguyu temsil eden şeklin içine girerek farklı rolleri canlandırmak, çocukların sosyal becerilerini çeşitlendirmelerine yardımcı olabilir.

Bu şekilde tasarlanmış bir oyun, çocuklara sosyal ve duygusal beceriler kazandırarak, sağlıklı ve olumlu sosyal ilişkilerin temelini atabilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Oyuna hazırlık:

- Farklı renklerde karton veya kâğıttan çeşitli şekiller kesilir. Örneğin, hayvan ayak izleri veya meyve şekilleri.

- Her çocuk için yumuşak malzemelerden yaka kartları hazırlayın ve koli bandı ile tutturulur.
- Oyun alanını belirlemek için renkli halılar veya yuvarlaklar yerleştirilir.
- Duygu ifadelerini gösteren resim kartları hazırlanır.

Oyunun kuruluşu:

- Çocuklara farklı renklerdeki şekillerden yapılmış kartları gösterilir ve duygu ifadelerini anlamalarına yardımcı olacak resim kartları kullanarak her rengin bir duygusu olduğunu açıklanır.
- Her çocuğa bir yaka kartı verilir ve onlara kendi renklerindeki şekilleri bulup oyun alanındaki halının üzerine yerleşmelerini söylenir.
- Oyun alanındaki halılar üzerinde duran çocuklar bir araya geldiğinde, müzik çalınır ve çocuklar hareket etmeye başlar.
- Müziği durdurunca, eğitimci bir duygu ifadesi söyler (örneğin, ‘mutlu’, ‘üzgün’, ‘sinirli’). Çocuklar duygu ifadesine uygun şekilde hareket ederler. Örneğin mutlu deyince çocuklar birbirlerine sarılabilir veya zıplayabilir, üzgün deyince yavaş yürüyebilir veya başını öne eğebilir.
- Oyunu çocukların anlamasını sağlamak için kısa hikayeler veya şarkılar eklenebilir.
- Duygu ifadesine uygun hareketi yapamayan çocuklar oyundan çıkarılır ve diğerleri devam eder.
- Oyun sonunda, başarıyla oynayan çocukları alkışlayarak oyun tamamlanır.

Bu şekilde oyun, çocukların duygusal ifadeleri anlamalarına, renkleri öğrenmelerine ve birbirleriyle etkileşimde bulunmalarına yardımcı olabilir. Oyun, çocukların duygusal ve sosyal gelişimine etkili bir şekilde katkı sağlar. Renkli kartonlar ve duygu ifadeleri aracılığıyla, çocuklar duygusal zekâ ve sevgi kavramları üzerine odaklanır. Eğitimci tarafından yönlendirilen oyun, çocukların birbirleriyle etkileşimde bulunma, duygusal ifadeleri tanıma ve sevgi temasına dayalı iş birliği yapma becerilerini güçlendirir. Ayrıca, oyunun içerisine eklenen müzik ve hikâye unsurları, çocukların dikkatini çekiyor ve oyun deneyimini daha eğlenceli kılar. Oyun, renk algısı, dil gelişimi, problem çözme yetenekleri gibi bilişsel becerilere de olumlu bir katkı sağlar.

3.3. Saygı Değeri

I. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Saygılı Telefon Görüşmeleri¹⁰⁵

Ele Alınan Değer: Saygı

Etkinlik Yeri: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Yaş Grubu: 4-6 Yaş

Yöntem ve Teknik: Soru Cevap, Rol Oynama

Malzemeler:

- Fon kartonu
- Rafya veya ip

Bilişsel gelişime katkıları

- **Problem çözme yeteneği:** Çocuklar, rol oynama sırasında karşılaşılabilecekleri sorunları çözmek ve iletişim becerilerini kullanırlar. Bu durum, bilişsel gelişimlerine katkıda bulunacaktır.
- **Düşünme becerileri:** Çocuklar, etkinlik sırasında soruları düşünerek cevaplamak, duygu ve düşüncelerini ifade ederler. Bu, düşünme becerilerinin gelişimine katkı sağlar.

Dil gelişimine katkıları

- **Dil kullanımı:** Çocuklar, etkinlik sırasında doğru dil kullanımını öğrenirler. Telefon görüşmelerinde nazik, saygılı ve anlaşılır bir şekilde ifade etmek, dil becerilerini gelişmelerine katkı sağlar.
- **Sözcük dağarcığı:** Sorular ve cevaplar aracılığıyla çocuklar, özel günler, iletişim ve duygularla ilgili yeni sözcükler öğrenirler. Bu, sözcük dağarcığının genişlemesine katkıda bulunur.

Sosyal-duygusal gelişime katkıları

¹⁰⁵ Gülden Uyanık Balat, *Okul Öncesinde Değerler Eğitimi ve Etkinlik Örnekleri* (Ankara: Pegem Akademi, 2012). S.104'ten uyarlanmıştır.

- **Empati gelişimi:** Rol oynama sırasında, çocuklar diğer kişinin hissiyatını anlamaya çalışırlar. Bu, empati gelişimine ve başkalarının duygusal ihtiyaçlarını anlama becerilerine katkı sağlar.
- **İletişim becerileri:** Telefon görüşmeleri sırasında, çocuklar duygusal ifadeleri ve sosyal sinyalleri anlamaya çalışırlar. Bu, iletişim becerilerinin gelişmesine yardımcı olur.
- **Sosyal kurallar ve normlar:** Sorular aracılığıyla öğrenilen sosyal normlar, çocukların toplum içinde nasıl davranmaları gerektiği konusunda bilinçlenmelerine yardımcı olur. Bu, sosyal duygusal gelişimlerine katkı sağlar.

ETKİNLİK SÜRECİ

Sanat etkinliği: Çocuklarla birlikte, renkli karton veya kağıtlar kullanarak özel telefonlar yapılır. Bu telefonlar, resimleri veya süslemeleriyle kişiselleştirilebilir. Telefon kablosu için rafya veya renkli ip kullanılabilir.

Soru-cevap ve rol oynama:

- Öğretmen, çocuklara telefon görüşmelerinde nasıl saygılı olunması gerektiğini anlatan sorular sorar.
- Hangi durumlarda telefonla arama yapmalıyız?
- Görüşme sırasında hangi kelimeleri kullanmalıyız?
- Karşı tarafla nasıl nazik ve saygılı bir konuşma yapmalıyız?
- Başka hangi özel günlerde telefon ediyoruz?
- Çocuklara rol kartları dağıtılabilir. Her bir çocuk, farklı roller de (telefonu açan, arayan, bayram tebrik eden gibi) rol oynar.

Telefon hazırlığı: Çocuklar, öğretmenle birlikte telefonlarını yaparlar. Yaptıkları telefonun özel bir “Saygılı Telefon” olduğunu öğrenirler.

Soru cevap: Öğretmen, çocuklara saygılı iletişim kurma konusundaki sorularını sorar ve çocuklara düşünmeleri için zaman verir.

Rol oynama: Çocuklar, öğretmenin yönlendirmesi ile telefon görüşmeleri yaparlar. Her çocuk, öğretmenin belirlediği rolleri oynar.

Değerlendirme: Görüşmeler sonrasında, çocuklarla yapılan görüşmelerde hangi davranışların saygılı olduğunu ve nasıl geliştirilebileceği konusunda konuşulabilir.

Bu etkinlik, çocuklara saygının önemini vurgulayarak onların sosyal etkileşimlerini güçlendirir. Telefon görüşmeleri aracılığıyla, çocuklar hem kendilerinin hem de karşı tarafın duygularını anlamayı öğrenirler. Etkinlik, onlara nazik ve saygılı iletişim kurma becerilerini geliştirmeleri için bir fırsat sunar. Telefonda karşılıklı diyaloglar kurarak, çocuklar birbirlerine ve yetişkinlere karşı nasıl saygılı olmaları gerektiğini deneyimleyerek öğrenirler. Buda, çocukların empati, anlayış ve paylaşma gibi değerleri benimsemelerine katkı sağlar. “Saygılı Telefon Görüşmeleri” etkinliği çocuklara toplumları içinde saygılı bireyler olma yolunda temel sosyal beceriler kazandırmak adına etkili ve eğlenceli bir yöntem sunmaktadır.

II. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Saygı Balonları¹⁰⁶

Ele Alınan Değer: Saygı

Etkinlik Yeri: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Yaş Grubu: 4-6 Yaş

Yöntem-Teknik: Oyun

Malzemeler:

- Renkli karton
- Renkli kalemler
- Bez torbalar
- Balonlar
- Balon çubukları
- Makas
- Yapıştırıcı

¹⁰⁶ Araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

Bilişsel gelişime katkıları

- **Duygusal zekâ gelişimi:** Oyundaki etkinlikler çocukların kendi duygusal tepkilerini anlamalarına ve başkalarının hislerini değerlendirmelerine yardımcı olur. Bu, duygusal zekâ gelişimine katkı sağlar.
- **Sorun çözme yetenekleri:** Grup tartışmaları ve resim tahmin etme aşamaları, çocukların mantıklı düşünme ve sorun çözme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir.
- **Dikkat ve odaklanma:** Oyun, çocukların duygu ifadelerini doğru bir şekilde gözlemlemelerini gerektirir, bu da dikkatlerini ve görsel algılarını geliştirebilir.

Dil gelişimine katkıları

- **Kelime zenginliği:** Oyun sırasında çocuklar, duyguları ifade etmek ve diğerlerinin duygusal durumları hakkında konuşmak zorunda kalacakları için kelime dağarcıkları genişleyebilir.
- **Dil anlama ve ifade etme becerileri:** Çocuklar, diğerlerini anlamak ve kendi duygusal durumlarını ifade ederken, dil yeteneklerini kullanacakları için dil anlama ve ifade etme yetenekleri gelişebilir.
- **Sözcük kullanım çeşitliliği:** Oyundaki resimler ve duygusal ifadeler, çocukların sözcük kullanımındaki çeşitliliğini artırabilir ve duygularını daha hassas bir şekilde ifade etmelerine yardımcı olabilir.
- **Sosyal iletişim becerileri:** Oyun, çocukların diğerleriyle etkileşimde bulunma ve duygusal ifadeleri doğru bir şekilde ifade etme becerilerini güçlendirebilir.
- **Hikâye anlama ve anlatma:** Oyun sırasında çocuklar, resimlere bakarak hikayeler oluşturabilir ve duygusal durumlarına uygun hikayeler anlatabilir. Bu, hikâye anlama ve anlatma becerilerini güçlendirebilir.

Sosyal duygusal gelişime katkıları

- **Empati gelişimi:** Oyun, çocuklara farklı duygusal ifadeleri anlamak ve başkalarının hislerini takdir etme fırsatı verir. Bu, empati gelişimini destekler.
- **Arkadaşlık becerileri:** Oyun, çocukların birbirleriyle etkileşim kurma, arkadaş edinme ve ilişki kurma becerilerini geliştirmelerine olanak tanır.

- **Duyusal farkındalık:** Oyun, çocuklara duygusal tepkilerini kontrol etme ve uygun bir şekilde ifade etme becerilerini öğretir. Bu, duygusal farkındalıklarını güçlendirir.
- **Grup dinamikleri:** Oyun, çocukların grup içinde nasıl etkileşimde bulunacaklarını ve duygusal ifadelerini nasıl paylaşacaklarını öğrenmelerine yardımcı olabilir.
- **Sosyal sorumluluk:** Oyun, çocuklara saygılı davranışların ve duygusal ifadelerin sosyal normlara uygunluğunu anlama fırsatı sunabilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Saygı balonları hazırlığı:

- Renkli kartonlar kullanılarak saygı temalı balonlar hazırlanır.
- Her balonun üzerine, saygıyla ilişkilendirilen ifadeler ve resimler çizilir.

Duygu balonları kutusu:

- Balonlar, hazırlanan karton kutuya konur.
- Her balonun içinde saygıyla ilgili ifade bulunur.

Bez torbada saygılı ifadeler:

- Bez torbaya, saygı ile ilişkilendirilebilecek farklı insanlara ait resimler konur.

Çocukların karşılaması:

- Eğitimci, çocukları sınıf girişinde karşılar ve her birine birer balon vermeyi teklif eder.
- Çocuklar elde ettikleri balonları şişirir ve üzerindeki ifadeyi gözlemleyerek hangi duyguya ait olduğunu düşünür.

Duygu analizi ve tartışma:

- Eğitimci, çocuklara balonlarını göstererek hangi duygu ifadesinin olduğunu sorar.
- Çocuklar, kendi balonlarının duygularını ifade ederler ve diğer çocuklar da dinler.
- Ardından, grupça bu duyguların nedenleri üzerine sohbet edilir.

Saygılı davranış tahmini:

- Eğitimci, bez torbasından resim çekme aşamasına geçer.
- Her çocuk çektiği resimdeki kişinin duygusunu söyler ve bu duyguyu hissettiren davranışları tahmin eder.

Grup tartişması:

- Her ocuk arkadaşının saygılı davranışlarını paylaşır.
- Eğitimci, ocuklara saygılı davranışların neden önemli olduğu hakkında sorular sorar ve grup tartişması yapılır.

Oyunun değerlendirilmesi: Eğitimci, ocukların kazandığı anlayış ve farkındalıkları vurgular ve saygı davranışlarının önemini özetler.

“Saygı Balonları” oyunu, çocuklara saygı kavramını eğlenceli ve etkileşimli bir şekilde öğretirken, sosyal duygusal gelişimlerine önemli katkılarda bulunur. Oyun, ocukların duygusal ifadeleri anlamalarını, empati geliştirmelerini, saygılı iletişim kurmalarını ve birbirleriyle iş birliği yapmalarını teşvik ederek onları sosyal beceriler açısından zenginleştirir. Duygusal zekâ, dil becerileri ve sosyal sorumluluk gibi alanlarda gelişime katkı sağlayan bu oyun, çocukların birbirleriyle sağlıklı ilişkiler kurmalarını ve olumlu davranışlar sergilemelerini destekleyerek, onları duygusal olarak gcl bireyler haline getirir. Balonlar aracılığıyla duygusal ifadelerin anlamlandırılması, çocuklara duygusal dünyalarını keşfetme ve başkalarının duygusal deneyimlerine saygı gösterme becerisi kazandırır.

3.4. Sorumluluk Değeri

I. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Sorumlu Kaşifler¹⁰⁷

Ele Alınan Değer: Sorumluluk

Etkinlik Yeri: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Yaş Grubu: 4-6 Yaş

Malzemeler:

Dergiler veya resimli kitaplar

Makas

Yapıştırıcı

Renkli karton veya kâğıt

Bilişsel gelişime katkıları

- **Problem çözme yeteneği:** Oyun, çocuğun sorumluluk senaryolarını hayal etmesini ve çözümler üretmesini teşvik eder. Farklı senaryoları düşünmek, problem çözme becerilerini geliştirebilir.
- **Planlama ve organizasyon:** Çocuk, farklı sorumlulukları düşünerek bunları sıralama ve düzenleme becerilerini geliştirebilir. Bu, zihinsel planlama ve organizasyon becerilerini destekler.
- **Neden-sonuç ilişkileri:** Çocuk, seçtiği sorumlulukları anlatarak neden bu görevleri seçtiğini ve sonuçlarını düşünerek neden-sonuç ilişkilerini anlamaya başlar.

Dil gelişimine katkıları

- **Kelime dağarcığı gelişimi:** Çocuk, farklı sorumluluk görevlerini ifade etmek için yeni kelimeler öğrenir. Bu, kelime dağarcığının genişlemesine katkı sağlar.
- **Anlatım yeteneği:** Oyun, çocuğun sorumlulukları açıklamak ve başkalarına anlatmak için kullanabileceği bir platform sunar. Bu, anlatım becerilerini geliştirebilir.

¹⁰⁷ Penny Warner, *Okul Öncesi Oynayarak Öğrenme* (Eskişehir: Bilim Teknik Yayınevi, 2011). S.117'den uyarlanmıştır.

- **Soru sorma yeteneği:** Çocuk, sorumlulukları üzerinden konuşurken neden-sonuç ilişkilerini daha iyi anlamak için sorular sorabilir. Bu, sorgulama yeteneğini geliştirir.

Sosyal duygusal gelişme katkıları

- **Empati gelişimi:** Oyun, başkalarının görevlerini anlamak ve onların yerine geçmek için bir fırsat sunar. Bu, empati gelişimine katkı sağlar.
- **İş birliği yeteneği:** Oyun sırasında çocuklar, farklı senaryolarda birlikte çalışarak çözümler üretebilir. Bu, iş birliği yeteneklerini destekler.
- **Sorumluluk bilinci:** Oyun, çocuğun sorumluluk almanın önemini anlamasına yardımcı olur. Sorumlulukları düşünmek ve bu konuda konuşmak, çocuğun sosyal sorumluluk bilincini artırabilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Hazırlık aşaması:

- Dergilerden veya resimli kitaplardan çeşitli sorumluluk görevlerini temsil eden resimleri kesilir.
- Kesilen resimleri renkli karton veya kağıtlara yapıştırılır ve her bir resmi ayrı bir kart olarak düşünülür.
- Kartları büyük bir tahta veya karton üzerine yapıştırılır.

Oyunun başlaması:

- Sınıf bir daire ya da büyük bir grup olacak şekilde düzenlenir.
- Kartlar karıştırılır ve sınıftaki her öğrenciye bir kart verilir.

Görev seçimi:

- Her öğrenci sırasıyla kartını seçer ve kart üzerindeki sorumluluk görevini sınıfa anlatır. Örneğin, “eğer senin sorumluluğun çevreyi temizlemek olsaydı, ne yapardın?” sorusu yöneltilir.

Görev anlatımı:

- Öğrencilere, seçtikleri görevi daha ayrıntılı bir şekilde anlatmaları için fırsat tanınır. Görevi nasıl yerine getirecekleri ve bu görevin neden önemli olduğunu ifade etmeleri teşvik edilir.

Grup tartışmaları:

- Öğrenciler, seçtikleri sorumluluk görevini sınıfta diğer öğrencilerle tartışabilirler. Bu, iş birliği ve sosyal becerilerin gelişimine katkı sağlar.

Oyunun sürdürülmesi:

- Oyunu devam ettirirken, sorumluluk görevlerini temsil eden kartları eklenebilir veya kaldırılabilir.
- Sınıfta farklı konular üzerinden tartışmalar yapmak için zaman ayrılabilir.

Değerlendirme ve tartışma: Oyunun sonunda, öğrencilerle birlikte oyunu değerlendirilir. Her bir sorumluk görevinin önemi hakkında sınıfça bir tartışma gerçekleştirilir.

Bu sorumluluk temalı oyun, çocuklara sorumluluk almanın önemini anlamalarına ve bu konuda düşünmelerine yönelik bir değerlendirme platformu sunar. Çeşitli sorumluk senaryoları üzerinden çocuklar, çevre temizliği, ev işleri ve ödevler gibi günlük yaşamda karşılaşılabilecekleri sorumlulukları hayal etme fırsatı bulurlar. Oyun, bilişsel gelişimlerine katkı sağlayarak problem çözme, planlama neden-sonuç ilişkilerini anlama becerilerini destekler. Dil gelişimine yönelik olarak çocukların kelime dağarcığını genişletir ve anlatım yeteneklerini geliştirir. Sosyal duygusal gelişim de ise empati, iş birliği yeteneği ve sorumluluk bilinci gibi önemli becerileri pekiştirir. Bu oyun, çocuklara sorumluluk almanın eğlenceli bir şekilde öğrenilmesini sağlayarak onların genel gelişimine olumlu bir etki sunar.

II. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Sorumluluk Yarışı¹⁰⁸

Ele Alınan Değer: Sorumluluk

Etkinlikleri Yeri: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Yaş Grubu: 4-6 Yaş

Yöntem ve Teknik: Hikâye Anlatımı ve Oyun

Malzemeler:

Büyük bir tahta veya zeminde çizilmiş seksek alanı

¹⁰⁸ Nigâr Büşra Bahçeci, *Okul Öncesi Değerler Eğitimi ve Faaliyet Örnekleri* (İstanbul: Erkam Yayınları, 2012). S.139'dan uyarlanmıştır.

Bilişsel gelişime katkıları

- **Problem çözme yeteneği:** Çocuklar, hikâyede oyun sırasında karşılaştıkları sorumlulukları yerine getirme görevi ile problem çözme becerilerini geliştirirler. Her bir sorumluluk, çocukların düşünce süreçlerini aktif hale getirir.
- **Planlama ve sıralama:** Oyun, çocuklara belirli sorumlulukları sıralama ve planlama yeteneği kazandırır. Örneğin, yemek hazırlamadan önce elleri yıkamak gibi adımların sıralanması.
- **Dikkat ve konsantrasyon:** Oyun, çocukların belirli görevlere odaklanma ve bu görevleri yerine getirme süreçlerinde dikkat ve konsantrasyonlarını artırır. Her bir sorumluluğun başarıyla tamamlanması, çocukların uzun süreli dikkatlerini sürdürmelerine yardımcı olur.
- **Neden-sonuç ilişkisi:** Oyun sırasında yerine getirilen sorumluluklar ve kazanılan adımlar arasındaki ilişki, çocuklara neden-sonuç ilişkilerini anlamalarında yardımcı olur. Bu, çocukların eylemlerinin sonuçlarını değerlendirmelerini sağlar.
- **Hafıza gelişimi:** Oyun, çocukların hikâyede geçen sorumlulukları hatırlama ve uygulama süreçleri aracılığıyla hafıza gelişimine katkıda bulunur. Her bir adımın ardında yatan sorumluluğu hatırlamak, çocukların bilişsel süreçlerini güçlendirir.

Dil gelişimine katkıları

- **Kelime zenginliği:** Oyun sırasında kullanılan hikâye anlatımı ve sorumluluk ifadeleri, çocukların kelime dağarcığını zenginleştirir. Hikayedeki olaylar ve sorumluluk ifadeleri, çocukların yeni kelimeler öğrenmelerini sağlar.
- **İfade yeteneği:** Çocuklar, sorumluluklarını ifade ederek düşüncelerini ve duygularını sözlü olarak paylaşırlar. Bu, çocukların kendilerini açıkça ifade etme becerilerini geliştirir.
- **Anlama ve yorumlama yeteneği:** Hikâye anlatımı, çocukların metinleri anlama ve yorumlama yeteneklerini artırır. Oyun sırasında çocuklar, hikâyede geçen sorumlulukları anlamak ve kendi yaşantılarına bağlamak zorundadır.
- **Sözlü anlatım becerileri:** Çocuklar, hikâyede geçen olayları ve sorumluluk ifadelerini başkalarına anlatarak sözlü anlatım becerilerini geliştirirler. Bu, çocukların anlatım becerilerini güçlendirerek iletişim yeteneklerini artırır.
- **Dilin işlevsel kullanımı:** Oyun, çocukların dilin işlevselliğini anlamalarına yardımcı olur. Çocuklar, sorumluk ifadelerini günlük yaşamları ile bağlantı kurarak dilin günlük yaşamdaki işlevini anlamaya başlarlar.

- **Dinleme becerileri:** Hikâye anlatımı ve oyun sırasında çocukların birbirlerini dinlemeleri gereklidir. Bu, çocukların dinleme becerilerini geliştirir ve başkalarının ifadelerini anlamalarına yardımcı olur.

Sosyal ve duygusal gelişime katkısı

- **Empati ve iş birliği:** Oyun, çocukların hikâye anlatımı ve sorumluluk ifadeleri aracılığıyla diğer karakterlerin duygusal durumlarını anlamalarına, empati kurmalarına yardımcı olur. Ayrıca, çocuklar birbirlerine yardım etme ve iş birliği yapma deneyimleri yaşarlar.
- **Sorumluluk alma ve öz düzenleme:** Oyun, çocuklara belirli sorumlulukları yerine getirme görevi vererek sorumluluk alma ve öz düzenleme becerilerini geliştirmelerine olanak tanır. Kendi davranışlarını kontrol etme ve yönlendirme yetenekleri güçlenir.
- **Sosyal becerilerin güçlenmesi:** Oyun sırasında çocuklar, bir araya gelerek hikâyede geçen sorumlulukları yerine getirme sürecinde birbirleriyle etkileşimde bulunurlar. Bu, sosyal becerilerini güçlendirir ve grup içinde etkili iletişim kurmalarına olanak tanır.
- **Grup dinamikleri ve iletişim:** Oyun, grup içindeki dinamikleri anlamalarına ve grup içinde etkili iletişim kurmalarına katkıda bulunur. Sorumluluk paylaşımı, birlikte çalışma deneyimi, çocukların birbirleriyle daha iyi anlaşmalarını sağlar.
- **Duygusal farkındalık:** Hikâye anlatma, çocukların duygusal durumları anlamalarına ve ifade etmelerine yardımcı olur. Oyun, çocukların kendi duygusal durumlarını ve diğerlerinin duygusal durumlarını daha iyi anlamalarına katkıda bulunur.
- **Olumlu duygusal deneyimler:** Oyun, çocukların birbirlerine yardım etme ve sorumluluk alma süreçlerinde olumlu duygusal deneyimler yaşamalarına olanak tanır. Bu, çocukların kendilerine güvenmelerini ve olumlu bir duygusal bağ kurmalarını sağlar.

ETKİNLİK SÜRECİ

Hikâye anlatımı: Oyuna başlamadan önce çocuklara, “Bugün hep birlikte sorumluluk yarışına katılacağız. Ancak, bu yarış bir hikâye ile başlayacak!” denilir. Eğitimci, sorumluluk temalarını içeren hikâyeyi çocuklara anlatarak konuya hazırlar.

Hazırlık aşaması: Sınıfın ortasına büyük bir seksek alanı çizilir.

Seksek macerası:

- Eğitimci, hikâye sona erdikten sonra seksek alanını gösterir ve çocuklara hikâyede geçen sorumlulukları yerine getirmelerini söyler.

- Her çocuk, sırayla bir sorumluluk ifade eder ve seksek alanında bir adım ilerler.
- Örneğin, bir çocuk “sofra hazırlarken anneme yardım ettim” dediğinde, bir adım ilerler.

Oyunun sürdürülmesi: Oyunu sürdürürken, hikâyede geçmeyen farklı sorumluluklar ekleyerek oyun zenginleştirilebilir. Örneğin, “Arkadaşlarımla uyumlu oynadım”, “Çantamı kendim hazırladım”, “Sokağa çöp atmadım”.

Kazananın belirlenmesi: Eğer bir çocuk, sekseği bitirmek için hikâyede geçen sorumlulukları tamamlarsa, oyunu kazanır. Oyunu eğlenceli ve katılımcı bir atmosferde sürdürülür.

“Sorumluluk Yarışı”, çocuklara sorumluluğun değerini öğretmeyi amaçlayan eğlenceli ve etkili bir oyun olarak değerlendirilebilir. Bu oyun, çocuklara günlük yaşamlarında karşılaşılabilecekleri sorumlulukları; hikâye anlatımı ve interaktif bir oyunla birleştirerek öğretir. Çocuklar, her adımı kendi deneyimleri ve duygusal bağlam üzerinden anlamlandırarak sorumluluk almaya teşvik edilir. Oyun, çocukların bireysel ve sosyal sorumluluklarını üstlenmelerini teşvik ederken, aynı zamanda iş birliği ve empati gibi önemli sosyal becerilerin gelişimine de katkıda bulunur. Sorumluluk değerini vurgulayan bu oyun, çocukların yaşamlarında kendilerine ve çevrelerine karşı sorumlu bireyler olmalarına yönelik bir temel oluşturur.

3.5. Yardımlaşma Değeri

I. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Birlikte Daha Güçlüyüz¹⁰⁹

Ele Alınan Değer: Yardımlaşma

Etkinlik Yeri: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Yaş Grubu: 4-6 Yaş

Malzemeler:

- Temizlenmiş sınıf alanı
- Renkli bant veya koli bandı
- Makas

Bilişsel gelişime katkıları

- **Problem çözme yetenekleri:** Oyun sırasında öğrenciler, öğretmenin verdiği görevleri yerine getirirken karşılaşılabilecekleri sorunları çözerler. Bu, öğrencilerin problem çözme yeteneklerini geliştirmelerine katkı sağlar.
- **Planlama ve organizasyon:** Görevleri belirli bir süre içinde tamamlamak için öğrencilerin planlama ve organizasyon becerilerini kullanmaları gerekmektedir. Oyun, bu becerileri geliştirmelerine yardımcı olur.
- **Zaman yönetimi:** Belirli süreler içinde görevleri tamamlama gerekliliği, öğrencilere zaman yönetimi becerileri kazandırır. Her görevi zamanında tamamlamak, zamanı etkili bir şekilde kullanma alışkanlığı kazandırabilir.
- **Mekânsal ilişki:** Öğrenciler, sınıf içindeki nesneleri toplamak, düzenlemek ve yerleştirmek gibi görevlerle mekânsal farkındalık ve ilişki becerilerini geliştirirler. Bu, öğrencilerin; nesnelerin konumlarını anlamalarına ve düzenleme yeteneklerini güçlendirmelerine yardımcı olur.
- **Bilgi işleme:** Öğrenciler, öğretmenin verdiği görevleri anlamak, planlamak ve uygulamak için bilişsel işleme becerilerini kullanırlar. Bu, öğrencilerin talimatları anlama, uygulama ve değerlendirme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir.

¹⁰⁹ Penny Warner, *Okul Öncesi Oynayarak Öğrenme*. S.81'den uyarlanmıştır.

- **Dikkat ve odaklanma:** Öğrenciler, belirli görevleri tamamlamak için dikkatlerini ve odaklanma yeteneklerini kullanmak zorundadırlar. Bu, genel olarak bilişsel kontrolü geliştirir ve dikkat kapasitesini artırabilir.

Dil gelişimine katkıları

- **İletişim ve ifade yetenekleri:** Oyun sırasında öğrenciler, birbirleriyle iletişim kurmak ve görevleri yerine getirmek için sözlü ifade yeteneklerini kullanmak zorundadırlar. Bu, sözcük dağarcıklarını genişletmelerine ve düşüncelerini açıkça ifade etmelerine katkı sağlar.
- **Talimat takibi:** Öğrenciler, öğretmenin verdiği talimatları anlamak ve takip etmek zorundadırlar. Bu, dil becerilerini güçlendirebilir ve öğrencilerin anlama ve uygulama yeteneklerini geliştirebilir.
- **Kelime zenginliği:** Oyun sırasında kullanılan görev kartları ve iletişim, öğrencilerin kelime dağarcıklarını zenginleştirmelerine katkı sağlar. Farklı görevler ve etkileşimler, öğrencilerin yeni kelimeler öğrenmelerine olanak tanır.
- **Sosyal dil becerileri:** Oyun, birlikte çalışma ve yardımlaşma üzerine odaklandığı için öğrencilerin sosyal dil becerilerini geliştirebilir. Birbirleriyle etkileşimde bulunma, yardım etme ve düşüncelerini paylaşma, sosyal dil becerilerini güçlendirebilir.
- **Görsel ve işitsel dil:** Görevlerin yerine getirilmesi sırasında görsel ve işitsel materyallerin kullanılması, dil becerilerini destekler. Öğrenciler, görsel talimatları takip etme ve işitsel bilgileri anlama becerilerini geliştirebilirler.

Sosyal duygusal gelişimine katkıları

- **İş birliği ve yardımlaşma:** Oyun, öğrencilere birlikte çalışma, yardımlaşma ve birbirlerine destek olma fırsatı sunar. Bu, öğrencilerin empati geliştirmelerine, başkalarının ihtiyaçlarını anlamalarına ve bir ekip içinde çalışma becerilerini güçlendirmelerine katkı sağlar.
- **Paylaşma ve dayanışma:** Partnerler arasında fiziksel bağlantılar kurarak, öğrencilerin birbirlerine bağlılık hissiyatını güçlendirir. Bu durum, paylaşma ve dayanışma gibi olumlu sosyal davranışları teşvik edebilir.
- **Empati gelişimi:** Partnerler arasındaki fiziksel bağlantılar ve birbirlerine yardımcı olma, empatiyi artırabilir. Öğrenciler, partnerlerinin hissettiği ihtiyaçları anlamaya çalışarak empati geliştirebilirler.

- **Grup dinamikleri:** Partnerler arasındaki bağlantı, grup dinamiklerini keşfetme fırsatı sunar. Öğrenciler, bir grup içinde nasıl etkileşimde bulunacaklarını ve birbirleriyle nasıl uyum içinde çalışacaklarını öğrenirler.
- **Duygusal deneyimlerin paylaşımı:** Partnerler, oyun sırasında birlikte yaşadıkları deneyimleri paylaşırlar. Bu, duygusal deneyimlerini ifade etmelerine ve birbirleriyle bu deneyimleri paylaşarak bağ kurmalarına olanak tanır.
- **Takım çalışması:** Birbirine bağlı olan gruplar, bir takım oluşturarak birlikte hedeflere ulaşmaya çalışırlar. Bu durum, takım çalışması ve dayanışma duygusunu güçlendirebilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Oyun başlangıcı: Her öğrenci bir partner bulur ve birbirlerine kol ve bacaklarından bantlarla bağlanırlar. Böylece, birbirlerine fiziksel olarak bağlı olduklarını hissederler.

Öğretmenin komutları: Öğretmen, öğrencilere farklı görevler verir. Örneğin:

- **Toplama görevi:** Birlikte sınıfın etrafındaki dağılmış nesneleri toplayın ve düzenleyin birbirinize destek olun.
- **Oyun alanı temizliği:** “Birlikte oyun alanını toplayın. Her bir çift, sınıfta bir köşede görevlerini yerine getirirken birbirine destek olsun.”
- **Kitap düzenleme:** “Birlikte kitapları raflara yerleştirin. Birbirinizin gücünü kullanarak düzenli bir sınıf ortamı oluşturun.”
- **Masa ve sandalye düzeni:** “Birlikte masa ve sandalyeleri düzenleyin. Her çift bir masa veya sandalye setine odaklanarak iş birliği içinde çalışsın.”

Süreli görevler: Her görevi belirli bir süre içinde tamamlamaları sağlanır. Örneğin, her görev için 5 dakika süre verilir ve süre bitiminde diğer göreve geçmeleri sağlanır.

Değerlendirme ve paylaşım: Görevler tamamlandıktan sonra sınıf topluca bir araya gelir. Her çift, görevi nasıl tamamladıklarını ve birbirlerine nasıl yardımcı olduklarını paylaşır.

Not: Öğrencilerin, bantlarla bağlı oldukları için birbirlerine bağımlı oldukları hissiyatını güçlendirilmesi için ara sıra görevleri zorlaştırılabilir.

Bu oyun, çocuklara birbirine bağlı olma, iş birliği yapma ve karşılıklı yardımlaşma becerilerini geliştirmeleri için interaktif bir platform sunmaktadır. Fiziksel olarak birbirine bağlanan çocuklar, oyun sırasında birlikte hareket etmek ve belirlenen görevleri birlikte başarmak zorundadırlar. Bu durum, çocukların empati geliştirmelerine, karşılıklı dayanışma içinde

olmalarına ve bir ekip olarak çalışma becerilerini güçlendirmelerine olanak tanır. Oyun, yardımlaşmanın ve birbirine destek olmanın gücünü vurgulayarak çocuklara sosyal beceriler kazandırırken, aynı zamanda duygusal bağları ve takım ruhunu güçlendirir.

II. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Rehberlik Yürüyüşü¹¹⁰

Ele Alınan Değer: Yardımlaşma

Etkinlik Yeri: Sınıf Ortamı, Oyun Alanı veya Bahçe Olabilir.

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Yaş Grubu: 4-6 Yaş

Malzemeler:

- Göz bandı
- Renkli bantlar veya keçe parçaları
- Farklı dokulara sahip nesneler (örneğin, yumuşak bir oyuncak, tahta bir yüzey, pürüzlü bir taş)
- Kokulu nesneler (örneğin, çiçek, nane yaprağı, tarçın çubukları)

Bilişsel gelişime katkıları

- **Dikkat ve odaklanma:** Göz bandı kullanmak ve duyuşal deneyimlere odaklanmak, çocukların dikkat ve odaklanma becerilerini geliştirir. Farklı dokulara ve kokulara odaklanarak, çocuklar zihnini uyarır ve dikkatlerini sürdürmelerini sağlar.
- **Duyusal algı:** Farklı dokulara ve kokulara maruz kalmak, çocukların duyuşal algılarını geliştirebilir. Elde edilen deneyimler, çocukların çevrelerini daha etkili bir şekilde anlamalarına yardımcı olabilir.
- **Problem çözme becerisi:** Oyun sırasında karşılaşılan farklı dokular ve kokular, çocuklara problemleri çözme fırsatı sunar. Örneğin, farklı bir nesnenin dokusunu tanımlamak veya kokusunu bilmek çocukların sorun çözme becerilerini geliştirebilir.

¹¹⁰ Penny Warner, *Okul Öncesi Oynayarak Öğrenme*. S.134'ten uyarlanmıştır.

- **Mekân farkındalığı:** Gözleri bağlı olarak hareket etmek, çocukların mekân farkındalığını artırabilir. Çocuklar, etraflarındaki nesneleri ve alanı daha iyi anlamak için diğer duyuşsal bilgilerini kullanmaya teşvik edilir.
- **Bellek gelişimi:** Oyun sırasında edinilen duyuşsal deneyimler, çocukların bellek gelişimine katkıda bulunabilir. Farklı dokuları, kokuları ve hissettikleri duyguları hatırlama ve bu bilgileri daha sonra kullanma becerisi gelişebilir.

Dil gelişimine katkıları

- **Sözcük zenginliği:** Çocuklar, gördükleri, dokundukları ve kokladıkları nesneler hakkında konuşmaya teşvik edilir. Bu, kelime dağarcıklarını genişletmelerine yardımcı olabilir.
- **Duygu ifade etme:** Oyun sırasında çocuklar, deneyimledikleri duyguları ifade etmek için kelimeler kullanma fırsatı bulurlar. Farklı dokulara ve kokulara tepki göstererek duyuşsal ifade becerilerini geliştirebilirler.
- **Tanımlama ve tarif etme:** Çocuklara, farklı dokuları, nesneleri ve kokuları tanımları ve tarif etmeleri için fırsat verilir. Bu, açıklama yeteneklerini güçlendirebilir.
- **Dilin işlevini anlama:** Oyun, çocuklara dilin farklı işlevlerini anlama fırsatı sunar. İletişim kurma, ifade etme, soru sorma gibi dilin kullanım alanları oyun içinde doğal bir şekilde ortaya çıkabilir.
- **İfade zenginliği:** Farklı duyuşsal deneyimler, çocukların kelimelerle daha zengin ve çeşitli bir şekilde ifade etmelerini sağlar. Bu da dil becerilerini geliştirebilir.

Sosyal ve duyuşsal gelişime katkıları

- **İş birliği ve yardımlaşma:** Oyun, çocukların birbirlerine rehberlik etmelerini ve birlikte çalışmalarını gerektirir. Bu, iş birliği ve yardımlaşma becerilerini geliştirebilir.
- **Empati gelişimi:** Gözleri bağlı olarak hareket etmek, çocukların birbirlerinin duyuşsal durumlarına daha fazla dikkat etmelerine neden olabilir. Bu, empati gelişimini destekleyebilir.
- **Duyuşsal farkındalık:** Oyun sırasında çocuklar, duyuşsal deneyimlerini ifade etme fırsatı bulurlar. Bu, duyuşsal farkındalıklarını artırabilir ve duygularını daha etkili bir şekilde anlamalarına yardımcı olabilir.
- **Güven gelişimi:** Gözleri bağlı olarak birlikte hareket etmek, çocukların birbirlerine güvenmelerini sağlar. Bu, güven duygusunun gelişimine katkıda bulunabilir.

- **Bağımsızlık ve sorumluluk:** Bir çocuğun gözleri bağlı iken diğer çocukların rehberlik yapması, bağımsızlık ve sorumluluk duygusunu güçlendirebilir.
- **Grup dinamiği:** Oyun, çocukların bir grup içinde nasıl etkileşimde bulunacaklarını ve birbirlerine nasıl destek olacaklarını öğrenmelerine yardımcı olabilir. Grup içinde yer almak, sosyal becerilerin pekiştirilmesine katkı sağlar.
- **Stres yönetimi:** Göz bandı kullanmak, çocukların belirsizlikle başa çıkma ve stres yönetme becerilerini geliştirebilir. Diğer çocuklara güvenmek ve iş birliği içinde hareket etmek, stresle başa çıkmada yardımcı olabilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Hazırlık:

- Sınıfta çocukların güvende bir şekilde dolaşabileceği bir alan belirlenir.
- Renkli bantlar veya keçe parçaları kullanarak çocuklar için takip edilebilir bir yol oluşturulur.
- Farklı dokulara sahip nesneleri ve kokulu öğeleri stratejik noktalara yerleştirilir.

Göz bandı takma: Her bir çocuğa göz bandını takılır ve duyularını kullanarak birbirlerine rehberlik etmeleri söylenir.

Yardımlaşma ve iş birliği: Çocuklara birbirlerine rehberlik etmeleri için fırsat verilir. Bir çocuk gözleri bağlı olarak diğerine güvenle tutunabilir ve birlikte dolaşabilirler. Yolda renkli bantları takip ederek farklı dokulara sahip nesneleri hissetmelerini sağlar.

Duyusal deneyimler: Yola yerleştirilmiş olan farklı dokulara sahip nesneleri tanımlamaları sağlanır. “Bu nesne nasıl hissediliyor?” gibi sorular sorarak çocukları düşünmeye teşvik edilir. Yolda yer alan kokulu nesneleri koklamaları ve bu kokuları tanımalarını istenir.

Değerlendirme: Göz bandını çıkardıktan sonra, çocuklarla deneyimlerini paylaşmalarını birbirlerine nasıl yardım etmeleri gerektiği konusunda konuşmaları sağlanır.

Etkinlik sonrasında çocuklara aşağıdaki gibi sorular sorarak onların deneyimlerini dile getirmeleri; daha derinlemesine düşünmeleri ve hissettikleri duyguları ifade etmeleri sağlanabilir;

- Arkadaşınız size rehberlik etmeseydi, yolda ne tür zorluklarla karşılaşabilirdiniz?
- Başkalarının size yardım etmesinin ne gibi avantajları var?
- Başkalarına rehberlik etmek ve yardım etmek neden önemlidir?

Çocuklara hissettikleri duyguları ve deneyimleri resim veya çizim yaparak ifade etmeleri için fırsat verilebilir.

“Rehberlik Yürüyüşü” oyunu, çocukların sosyal ve duygusal gelişimini destekleyen, değerler çerçevesinde özenle tasarlanmış bir etkinliktir. Göz bandı kullanarak birbirlerine rehberlik etmek ve çevrelerini farklı duysal deneyimlerle keşfetmek, çocuklara yardımlaşma ve iş birliği değerlerini öğretir. Oyun, çocuklara empati kurma, duygusal ifade, güven geliştirme ve grup içinde etkili iletişim becerilerini kazandırır. Bu değerler, çocukların birbirine destek olmalarını teşvik ederken aynı zamanda sosyal etkileşimde bulunmalarını ve duygusal farkındalıklarını artırmalarını sağlar. Rehberlik yürüyüşü, yardımlaşma değerini ön planda tutarak çocuklara hem bireysel hem de sosyal düzeyde olumlu bir öğrenme deneyimi sunmaktadır.

3.6. Sabır Değeri

I. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Sabır Buluşması¹¹¹

Ele Alınan Değer: Sabır

Etkinlik Yeri: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Yaş Grubu: 4-6 Yaş

Malzemeler:

- Resim kâğıdı
- Boya kalemleri veya renkli kalemler
- Artık malzemeler

Bilişsel gelişime katkıları

- **Problem çözme becerileri:** Oyun, çocukların hataları ve sorunları nasıl ele alacaklarını düşünmelerine ve bu konuda stratejiler geliştirmelerine yardımcı olabilir. Sabır göstermek, problem çözme sürecine odaklanmayı içerir.
- **Duygusal zekâ:** Sabır konusu, duygusal zekayı geliştirmeye yönelik bir imkan sunar. Çocuklar, kendi duygusal durumlarını ve başkalarının hissettiklerini anlamada daha yetenekli hale gelebilirler.
- **Dikkat ve odaklanma:** Oyun sırasında çocuklar, başkalarının hikayelerini dinleme, resimlerini paylaşma ve tartışmalara katılma süreçleri ile dikkatlerini geliştirebilirler.
- **Bilişsel esneklik:** Sabır, beklenmedik durumlarla başa çıkmada ve çeşitli çözüm yollarını düşünme de bilişsel esnekliği artırabilir.
- **Moral ve motivasyon:** Çocukların birbirlerini destekleyerek, hatalarıyla başa çıkmaya çalışırken motivasyonlarını artırabilir. Karşılıklı güven ve destek, bilişsel gelişimlerini olumlu bir şekilde etkileyebilir.

Dil gelişimine katkıları

¹¹¹ Zeynep Özli Özdemir, *Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitimi*. S.168'den uyarlanmıştır.

- **Kelime zenginliği:** Oyun sırasında çocuklar, duyguları, sabır kavramını ve çeşitli iletişim stratejilerini ifade etmek için yeni kelimeler öğrenirler. Bu, kelime dağarcıklarını genişletmelerine katkıda bulunabilir.
- **İfade yetenekleri:** Çocuklar, resimlerle ifade etmeleri ve drama oyunları aracılığıyla duygusal durumlarını açıklamaları için fırsat bulurlar. Bu, dil becerilerini kullanma ve ifade etme yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olabilir.
- **Anlam çıkarma:** Oyun, çocukların hikayeleri dinleyerek veya diğerk çocukların resimlerini inceleyerek anlam çıkarmı yapmalarına olanak tanır. Bu, dil anlama ve yorumlama becerilerini güçlendirebilir.
- **Dil bilinci:** Sabır konsepti üzerine yapılan konuşmalar, dil bilincini arttırabilir. Çocuklar, kelimelerin ve ifadelerin anlamlarını daha iyi anlamaya başlayabilirler.
- **Sosyal iletişim becerileri:** Oyun, çocuklara diğerkleriyle etkileşimde bulunma ve duygusal durumlarını paylaşma konusunda pratik yapma fırsatı sunar. Bu, sosyal iletişim becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir.
- **Hikâye anlatma yeteneği:** Oyun sırasında çocuklar, kendi hikayelerini veya dramalarını oluşturarak hikâye anlatma yeteneklerini geliştirebilirler. Bu, dil gelişimine ve yaratıcılığa katkıda bulunabilir.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları

- **Empati gelişimi** Oyun, çocukların birbirlerinin sabır konusunda duygularını anlamalarına ve empati kurmalarına olanak tanır. Empati, sosyal ve duygusal gelişim de temel bir unsurdur.
- **İş birliği ve paylaşma:** Oyun, çocukların bir araya gelerek fikirlerini, duygularını ve resimlerini paylaşmalarını teşvik eder. Bu, iş birliği yapma ve paylaşma becerilerini güçlendirebilir.
- **Duygusal farkındalık:** Oyun, çocuklara kendi duygusal durumlarını ve başkalarının hissettiklerini anlamak için farkındalık kazandırabilir. Bu, duygusal zekâ gelişimine katkıda bulunabilir.
- **Hoşgörü ve saygı:** Oyun, çocuklara farklı görüşlere ve duygusal tepkilere saygı gösterme ve hoşgörülü olma becerilerini öğretebilir.
- **Takım çalışması:** Gruplar halinde yapılan etkinlikler, çocuklara bir takım içinde nasıl çalışılacağını, birbirlerine destek olmayı ve bir hedefe ulaşmak için birlikte çaba göstermeyi öğretebilir.

- **Ahlaki Değerler:** Oyun, çocuklara dürüstlük, hoşgörü, yardımlaşma gibi ahlaki değerleri anlamalarına ve bu değerlere dayalı davranışlar geliştirmelerine yardımcı olabilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Tanıtım ve hazırlık: Öğretmen, çocuklara “Sabır Buluşması” adlı bir oyun oynayacaklarını ve sabır konusunu işleyeceklerini söyler.

Görev tanımlama: Her çocuğa, sabırlı olmalarını gerektiren bir durumu, resimle ifade etmeleri için görev verilir.

Resim çalışması: Çocuklar, sabır gerektiren bir durumu resimle ifade ederler. Resimler, sabır kavramını vurgulayacak şekilde boyanır veya renklendirebilir.

Grup paylaşımı: Çocuklar, resimlerini küçük gruplarda paylaşır ve sabır konusunda nasıl hissettiklerini tartışırlar.

Drama: Gruplar, sabır göstermenin önemini vurgulayan kısa dramalar oluştururlar.

Soru cevap: Çocuklara sabır konusunda sorular sorularak farklı bakış açıları oluşturulabilir. Öğretmen, çocukları sabırlı davranmaya teşvik eden sorular sorar.

1. Başkalarının hatalarını fark ettiğimizde nasıl davranmalıyız?
2. Kendimiz hata yaptığımızda veya başkalarının hatalarını gördüğümüzde nasıl bir tepki veriyoruz?
3. Arkadaşınız hata yaptığında hemen şikâyet eder misiniz?
4. Arkadaşımızı öğretmenimize şikâyet ettiğimizde arkadaşımız ne hisseder?

Değerlendirme: Oyunun sonunda, çocuklarla birlikte sabır konusunu değerlendirir ve sabırlı davranışları teşvik eder.

“Sabır Buluşması” oyunu, çocuklara sabrın önemini vurgulayarak, sosyal-duygusal gelişimlerine olumlu bir katkıda bulunmaktadır. Oyun, çocuklara kendi duygusal durumlarını ifade etme, başkalarının duygularını anlama, empati kurma, iş birliği yapma ve hoşgörlü olma becerilerini geliştirme fırsatı sunar. Sabır konsepti üzerinden ortaya çıkan hikayeler ve dramalar, çocukların duygusal zekâlarını geliştirmeleri ve sorunları çözmek için stratejiler geliştirmelerine yardımcı olur. Oyun, çocuklara birbirleriyle sağlıklı iletişim kurma ve takım çalışması becerilerini öğretirken, aynı zamanda duygusal düzenleme konusunda da destek sağlar. Bu sayede çocuklar, günlük yaşamlarında daha sağlıklı ilişkiler kurma, zorluklarla başa çıkma becerilerini pekiştirme imkanına sahip olurlar.

II. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Güldürme Çemberi (Kahkaha Şampiyonu)¹¹²

Ele Alınan Değer: Sabır

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Yaş Grubu: 4-6 Yaş

Bilişsel gelişime katkıları

- **Öz kontrol ve sabır gelişimi:** Oyun, çocukların kendi gülmelerini kontrol etmelerini ve sabır göstermelerini gerektirir. Diğer çocukların komik performanslarına karşı direnç göstermek, öz kontrol yeteneklerini artırabilir.
- **Dikkat ve konsantrasyon:** Diğer çocukların performanslarına odaklanmak ve gülme içgüdüsüne karşı koymak, dikkat ve konsantrasyonu artırabilir. Bu, çocukların anlık olarak neler olup bittiğini takip etmelerini sağlar.
- **Mizah algısı gelişimi:** Çocuklar, diğerlerini güldürmek için mizahi becerilerini kullanır. Bu, mizah algısının gelişmesine ve farklı türlerdeki komik olan soruları anlamalarına yardımcı olabilir.
- **Problem çözme yetenekleri:** Çocuklar, gruplama yapmaktan kaçınarak ve güldürme stratejileri kullanarak karşılaştıkları bir sorunu çözmek zorundadırlar. Bu, problem çözme becerilerini geliştirebilir.

Dil gelişimine katkısı

- **Kelime zenginliği:** Çocuklar, komik hikayeler anlatarak veya mizahi taktikler yaparak kelime dağarcıklarını zenginleştirme fırsatına sahiptir. Farklı mizahi türlerden öğrenilen yeni kelimeler, dil becerilerini artırabilir.
- **Anlatım becerileri:** Çocuklar, komik olayları veya durumları anlatarak anlatım becerilerini geliştirebilir. Bu, hikayelerin daha etkileyici ve dikkat çekici hale gelmesine katkı sağlar.
- **Sesli okuma ve ifade:** Oyun sırasında çocuklar, komik ifadelerle sesli olarak konuşma pratiği yaparlar. Bu, sesli konuşma yeteneklerini artırabilir ve duyguları ifade etme konusunda daha becerikli hale gelmelerine yardımcı olabilir.

¹¹² Nigâr Büşra Bahçeci, *Okul Öncesi Değerler Eğitimi ve Faaliyet Örnekleri*. S.158'den uyarlanmıştır.

- **Dil bilgisi ve dil farkındalığı:** Çocuklar, hikayelerini anlatırken dilbilgisi kurallarına dikkat etmek zorunda kalabilirler. Aynı zamanda, mizahi ifadeler ve kelime oyunları ile dil farkındalıkları artabilir.
- **Sözcük oyunları ve espri anlayışı:** Oyun, çocuk oyunlarına katılımı teşvik eder. Bu, çocukların kelime oyunlarına ve espri anlayışına daha duyarlı hale gelmelerine yardımcı olabilir.

Sosyal duygusal gelişimi katkıları

- **Stres azaltma:** Gülme, stres hormonlarının azalmasına ve genel olarak duygusal iyilik halinin artmasına katkıda bulunabilir. Çocukların oyun sırasında daha rahat ve pozitif bir atmosferde bulunmalarını sağlar.
- **Empati gelişimi:** Çocuklar, diğerlerini güldürmeye çalışırken izleyicilerin tepkilerini gözlemleyerek geliştirebilirler. Başkalarının duygusal tepkilerini anlamak, sosyal ilişkileri güçlendirebilir.
- **Sosyal bağların güçlenmesi:** Oyun, çocuklar arasında paylaşılan bir deneyim yaratır. Birlikte gülmek, sosyal bağları güçlendirebilir ve oyuncular arasında olumlu bir grup dinamiği oluşturabilir.
- **Grup dinamikleri:** Oyun, bir grup içinde nasıl birbirleriyle etkileşimde bulunacağını öğretme fırsatı sunar. Grup içinde eğlenmek, birbirine destek olmak ve birlikte gülmek, olumlu grup dinamiklerini destekleyebilir.
- **Olumlu duyguların teşviki:** Gülme, mutluluk ve neşe duygularını artırabilir. Oyun sırasında yaşanan olumlu duygular, genel duygusal iyilik hali üzerinde olumlu bir etki yaratabilir.
- **Duygusal esneklik:** Güldürme çemberi, oyuncuların oyun sırasında farklı duygusal durumlarla başa çıkma yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Espri anlayışı ve mizahi bakış açısı, duygusal esnekliği artırabilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Oyuncular, bir daire oluşturacak şekilde otururlar ve sırayla ayağa kalkarak diğer arkadaşlarını güldürmeye çalışırlar. Hikayeler anlatılabilir, komik taklitler yapabilir veya komik performanslarını sergileyebilirler. Ancak bu oyunun özel bir kuralı el şekaları yapmamaktır. Oyunun amacı diğer oyuncuları güldürmektir. Ancak, sabrın da ödüllendirileceği unutulmaz.

Her oyun turu sonunda oyuncu, 5 dakika boyunca gülme konusunda direncini gösterirse öğrenci, “kahkaha şampiyonu” olarak seçilir ve gururla takılacak bir “sabır rozeti” kazanır. Bu

rozet, oyunu sabırla ve gülme direnci ile geçiren öğrenciye özel bir ödül olarak verilir. Bu şekilde hem eğlenceli bir etkinlik hem de sabrı ödüllendiren bir motivasyon kaynağı olur. “Güldürme Çemberi” oyunu, sabır konusunu ön plana alarak katılımcılara önemli bir deneyim sunmaktadır. Oyuncular, diğerlerini güldürmeye çalışırken içsel kontrol ve sabır becerilerini geliştirme fırsatı bulurlar. El hareketleri yapmamak ve kendi gülme içgüdüsüne direnmek, sabrın anahtarını oluşturur. Bu oyun, oyuncuların 5 dakika boyunca gülme direncini göstermelerini bekleyerek, sabır kavramını vurgular. Sabırla beklemek ve gülmeme konusunda direnmek, oyuncuların duygusal dayanıklılıklarını artırabilir ve onları olası stres faktörlerine karşı daha dirençli hale getirebilir. Aynı zamanda, diğer oyuncuların performanslarını izleyerek ve bu süreçte sabırla bekleyerek, grup içindeki sosyal ilişkiler güçlenebilir. Bu sayede, “güldürme çemberi” oyunu, eğlencenin ötesinde katılımcılara sabrın önemini vurgulayan bir deneyimi sunar.

3.7. İyilik Değeri

I. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: İyilik Dedektifi¹¹³

Ele Alınan Değer: İyilik

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Ortamı: Sınıf Ortamı

Malzemeler:

- Renkli kağıtlar veya kartlar
- Renkli kalem boyalar
- Sınıf panosu veya duvarı

Bilişsel Gelişime Katkıları

- **Gözlem yeteneği:** Oyun, çocuklara çevrelerinde olup biteni dikkatlice gözlemleme fırsatı sunar. İyilikleri tanıma ve fark etme becerisi, gözlem yeteneklerini güçlendirebilir.
- **Odaklanma ve konsantrasyon:** Çocuklar, oyun sırasında belirli bir hedefe odaklanma ve görevlerini tamamlama becerilerini geliştirebilirler. İyilikleri bulmayı paylaşma süreci, çocukların dikkatlerini yönlendirme konusunda yardımcı olabilir.
- **Problem çözme becerileri:** Çocuklar, oyun sırasında karşılaştıkları durumları değerlendirme ve çözme becerilerini geliştirebilirler. İyilikleri paylaşırken ortaya çıkabilecek sorunlar, çocukların bu becerilerini kullanmalarına olanak tanır.

Dil Gelişimine Katkıları

- **Kelime zenginliği:** Oyun sırasında çocuklar, iyilikleri tanımlamak ve ifade etmek için yeni kelimeler öğrenirler. Bu, kelime dağarcıklarını genişletmelerine ve farklı duyguları ifade etmelerine olanak tanır.
- **Sözlü ifade yeteneği:** Çocuklar, gözlemledikleri iyilikleri sözlü olarak ifade etmeye teşvik edilir. Bu, duygularını, düşüncelerini ve gözlemlerini açıklama konusundaki sözlü ifade yeteneklerini geliştirebilir.

¹¹³ Gülçin Alpöge, *Okul Öncesinde Değer Eğitimi* (Ankara: Bilgi Yayınevi, 2018). S.89'dan uyarlanmıştır.

- **Hikâye anlatma becerileri:** Oyun, çocuklara gördükleri iyilikleri bir hikâye içinde anlatma fırsatı sunar. Bu, hikâye anlatma becerilerini geliştirmelerine ve olayları sıralama yeteneklerine katkıda bulunabilir.
- **Dinleme becerileri:** Oyun, çocukların diğer çocukların gözlemlerini dinlemelerini ve anlamalarını sağlar. Bu, dinleme becerilerini geliştirir ve başkalarının duygularını anlama konusunda yardımcı olabilir.
- **İletişim becerileri:** İyilikleri paylaşma süreci, çocukların birbirleriyle etkileşimde bulunma ve iletişim kurma becerilerini güçlendirebilir. Bu, grup içinde etkili iletişim kurma alışkanlıklarını teşvik edebilir.
- **Dinin toplumsal kullanımı:** Oyun, dilin toplumsal kullanımını öğretme şansı sunar. İyilikleri paylaşma süreci, dili sosyal bağlamda nasıl kullanılacağını öğrenmelerine katkıda bulunabilir.

Sosyal ve Duygusal Gelişime Katkıları

- **Empati gelişimi:** Oyun, çocukların başkalarının iyiliklerini gözlemleme ve takdir etme sürecini içerir. Bu, çocukların empati geliştirmelerine yardımcı olabilir, başkalarının duygularını anlama ve takdir etme becerilerini güçlendirebilir.
- **Paylaşma ve iş birliği:** Çocuklar, oyun sırasında iyilikleri paylaşma ve grup içinde iş birliği yapma fırsatı bulurlar. Bu paylaşma, yardımlaşma ve birlikte çalışma gibi sosyal becerileri destekleyebilir.
- **Sorumluluk bilinci:** İyilik, gözlemleme ve paylaşma, çocukların sosyal sorumluluk bilincini artırabilir. Başkalarının iyiliklerini paylaşmak, çocuklara toplumlarına nasıl olumlu bir şekilde katkıda bulunabileceklerini öğretebilir.
- **Duygusal farkındalık:** Çocuklar, iyilikleri gözlemleyerek ve paylaşarak duygusal farkındalıklarını artırabilirler. Başkalarının duygusal tepkilerini gözlemleme ve anlama, duygusal zekalarını geliştirmelerine yardımcı olabilir.
- **Sosyal ilişkilerde güçlenme:** İyilik gözlemleme ve paylaşma, çocukların sosyal ilişkilerini güçlendirebilir. Bu oyun, çocukların birbirlerine karşı daha anlayışlı, yardımsever ve olumlu bir tutum geliştirmelerine olanak tanır.

ETKİNLİK SÜRECİ

Çocuklara paylaşmanın ve birbirlerine yardım etmenin ne anlama geldiği anlatılır. Örneğin, oyuncakları paylaşmak veya bir arkadaşın düşen eşyalarını toplamak gibi durumları örneklenebilir. İyilik yapıldığında veya birine yardım edildiğinde teşekkür etmenin önemi vurgulanır. Çocuklara küçük iyiliklerin bile başkaları üzerinde büyük bir etkisi olabileceği

anlatılır. Örneğin, bir gülümseme, hoş bir söz veya yardım eli uzatmak gibi küçük davranışların nasıl olumlu bir atmosfer oluşturabileceği vurgulanır. Daha sonra hazırlık aşamasına geçilebilir.

Hazırlık aşaması:

- Sınıf içinde veya uygun bir alanda oyuna başlamadan önce çocukları bir araya getirilir.
- Çocuklara “iyilik dedektifi” olacakları belirtilerek etraflarındaki güzel davranışları bulmaları söylenir.

Kurallar:

- Çocuklara renkli kağıtlar veya kartlar verilir. Her çocuğun bir “iyilik dedektif kartı” olur.
- Çocuklara, etraflarındaki güzel davranışları bulduklarında kartlarına bir işaret koymaları söylenir. Örneğin, bir gülümseme çizmek veya basit semboller kullanmak gibi.
- Kağıtların üzerine basit resimler veya etkileşimli etkinlikler eklenebilir.

Paylaşım zamanı:

- Belirli bir süre sonra (örneğin, 10-15 dakika), çocukları toplanır.
- Her çocuğa sırayla “İyilik dedektif kartını” gösterme fırsatı verilir. İyilik davranışlarını gruplarıyla paylaşmaları sağlanır.

Değerlendirme:

- Oyun sonunda, çocukları birbirlerini tebrik etmeye teşvik edilir.
- Gördükleri iyilikleri ifade etmek için resim yapmaları istenebilir.
- Çocukların gözlemleri sınıf panosunda veya duvarında sergilenerek bir topluluk duygusu oluşturulabilir.
- İlerleyen günlerde bu oyun tekrarlanarak çocukların olumlu davranışları fark etme becerilerini geliştirmelerine destek olunabilir.

“İyilik Dedektifi” oyunu, çocukların sosyal-duygusal gelişimine önemli katkılar sağlar. Bu oyun, çocuklara çevrelerindeki iyilikleri gözlemleme ve paylaşma becerilerini öğretirken, aynı zamanda empati, iş birliği, paylaşma, sorumluluk bilinci gibi temel sosyal becerilerin güçlenmesine katkıda bulunur. Çocuklar, iyilikleri paylaşarak duygusal deneyimlerini ifade etme ve başkalarının duygusal tepkilerini anlama konusunda daha bilinçli hale gelmektedir. Oyun, topluluk içinde olumlu davranış normlarını öğrenmelerine yardımcı olurken, birlikte çalışma ve paylaşma gibi sosyal becerilerin temellerini atmaktadır. Böylece, “İyilik Dedektifi”

oyunu, çocukların değerleri, sosyal-duygusal beceriler kazanmalarına ve olumlu bir topluluk kültürü oluşturmalarına katkı sağlamaktadır.

II. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Minik Kahramanlar¹¹⁴

Ele Alınan Değer: İyilik

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Malzemeler:

- Renkli karton veya kağıtlar
- Renkli kalem ve boya
- Küçük Kutular (her bir çocuk için bir tane)

Bilişsel gelişime katkıları

- **Problem çözme yetenekleri:** Oyundaki gizli görevler, çocukların problem çözme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Başkalarına nasıl yardım edileceğini düşünmek ve bu görevleri gerçekleştirmek, çocukların analitik düşünme ve çözüm odaklı yaklaşma yeteneklerini artırabilir.
- **Planlama ve organizasyon becerileri:** Çocuklar, gün boyunca gizli görevleri yerine getirirken plan yapma ve organizasyon becerilerini geliştirirler. Görevleri gizlice tamamlamak için stratejiler oluşturmak, çocuklara planlı bir şekilde hareket etme alışkanlığı kazandırabilir.
- **Yaratıcılık ve imgeleme:** Oyunun renkli materyallerle süslenmiş olması, çocukların yaratıcılık ve hayal gücünü destekleyebilir. Kendi kahramanlarını seçerken veya gizli görevlerini planlarken çocuklar, yaratıcı düşünme becerilerini kullanabilirler.

Dil gelişimine katkıları

¹¹⁴ Araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

- **Dil becerilerini güçlendirme:** Çocuklar, günlük görevler ve sohbetler aracılığıyla sürekli olarak dil becerilerini kullanır. İletişim kurma ve duygularını ifade etme süreci, genel dil gelişimlerini destekler.
- **Kelime dağarcığını artırma:** Oyundaki görevler, çocukların farklı konseptler hakkında konuşmalarını gerektirebilir. Bu da çocukların kelime dağarcığını genişletmelerine yardımcı olabilir.
- **Hikâye oluşturma ve anlatma yeteneklerini güçlendirme:** Çocuklar, gizli görevleri ve gün içindeki deneyimleri kullanarak kendi hikayelerini oluşturma ve anlatma yeteneklerini geliştirebilirler. Bu, dil becerilerinin yanı sıra yaratıcılıklarını destekler.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları

- **Empati ve başkalarına yardım etme:** Çocuklar, oyundaki görevlerle başkalarına yardım etme ve duygularını anlama becerilerini geliştirebilirler. Bu, empati kurma ve başkalarının ihtiyaçlarına duyarlı olma yeteneklerini artırabilir.
- **İş birliği ve takım çalışması:** Oyun, çocuklara iş birliği yapma ve birlikte çalışma becerilerini öğretebilir. Çocuklar, gizli görevleri başarıyla tamamlamak için birbirleriyle iş birliği yapma alışkanlığı kazanabilirler.
- **Sürpriz iyilik ve minnettarlık:** Çocuklar, gizli görevler aracılığıyla sürpriz iyilikler yapmayı öğrenirler. Bu, minnettarlık duygusunu geliştirebilir ve çocuklarda olumlu davranışların paylaşılması konusunda farkındalık oluşturabilir.
- **Duygusal kontrol ve ifade:** Çocuklar, gizli görevleri yerine getirirken duygusal kontrol becerilerini geliştirebilirler. Duygularını doğru bir şekilde ifade etme ve başkalarının duygularını anlama konusunda yeteneklerini artırabilirler.
- **Duygusal zekâ:** Çocuklar, gizli görevlerle duygusal zekâlarını artırabilirler. Duygusal zekâ, duyguları anlama, yönetme ve başkalarının duygularını anlama becerilerini içerir.
- **Paylaşma ve cömertlik:** Oyun, çocuklara başkalarıyla paylaşma ve cömertlik konularında farkındalık kazandırabilir. Sürpriz iyiliklerle, çocuklar başkalarıyla daha cömert olma alışkanlığı geliştirebilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

İyilik kahramanlarını seçme: Çocukların isimleri renkli kartonlara yazılır ve renkli kalemle veya boya ile süslenir. Yeni kahramanların seçimi için çocuklar bir kutudan rastgele bir karton seçerler.

Gün boyu sürececek görevler: Çocuklara gün boyunca “minik kahraman” oldukları ve başkalarına yardım etmeleri gerektiği söylenir. Yardım etmek, iş birliği yapmak veya sınıftaki başka bir çocuğa destek olmak gibi görevler verilir.

Gizli kahramanlık: Çocuklara görevlerini gizli bir şekilde yapmaları söylenir, yani yardım ettikleri kişiye bunu belli etmemeleri önemlidir.

Gün sonunda sohbet: Gün sonunda, çocuklara kendilerine kimin yardımcı olduğu sorulur. Her çocuktan, başkalarına yardım ederken hissettikleri ve yardım aldıklarında hissettikleri hakkında konuşmaları istenir.

Teşekkür ve paylaşma: Çocuklara, gün boyunca yardım alan veya yardım edilen arkadaşlarına teşekkür etmeleri söylenir. Teşekkür etmenin neden önemli olduğunu ve bu şekilde paylaşmanın nasıl olumlu bir atmosfer yarattığı vurgulanır.

“Minik Kahramanlar” adlı oyun, çocukların sosyal ve duygusal gelişimine odaklanan etkileyici bir deneyim sunar. Oyun, çocuklara iyilik, yardımlaşma ve empati kavramlarını eğlenceli bir şekilde öğretir. Çocuklar, gizli görevlerle birbirlerine sürpriz iyilikler yaparak, paylaşma ve cömertlik konusunda farkındalık kazanırlar. Bu süreç, çocukların duygusal kontrol becerilerini güçlendirmelerine ve başkalarının duygularını anlamalarına katkı sağlar. Aynı zamanda, iletişim becerileri üzerinde olumlu bir etki yaratır ve iş birliği yapma alışkanlıkları kazandırır. “Minik Kahramanlar” oyunu, çocukların toplumsal normlara uyum sağlamalarına, günlük hayatta karşılaştıkları sorunları çözmelerine ve sağlıklı ilişkiler kurmalarına yardımcı olur. Bu oyun, çocukların yaşamlarında olumlu değişimlere katkıda bulunarak, onları iyiliksever bireyler olarak yetiştirmeye destek olur.

3.8. Doğruluk ve Dürüstlük Değeri

I. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Gülümseyen Portakal¹¹⁵

Ele Alınan Değer: Doğruluk Dürüstlük

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Amaç: Dürüstlük ve doğruluk kavramlarını vurgulayarak, insanlar arasındaki güvenin önemini anlatmak.

Materyaller:

- Bozuk ve sağlam portakal resimleri
- Fon kartonu
- Boyalar
- Yapıştırıcı

Bilişsel gelişime katkıları

- **Problem çözme yetenekleri:** Çocuklar, hikayedeki sorunları çözerek ve karakterlerin duygusal tepkilerini anlayarak problem çözme yeteneklerini geliştirebilirler. Bozuk portakal durumuyla karşılaşan çocuklar, çeşitli çözüm yollarını düşünerek bu becerilerini güçlendirebilirler.
- **Neden sonuç ilişkileri:** Oyundaki olayların neden-sonuç ilişkilerini anlamak, çocukların mantık yürütme ve sonuçları çıkarma yeteneklerini geliştirebilir. Bozuk portakalın ardındaki nedenleri anlamak ve doğru tepkiler vermek, çocukların bu becerilerini güçlendirebilir.
- **Güven ve dürüstlük kavramları:** Oyun temelinde dürüstlük ve güven kavramları bulunmaktadır. Bu, çocuklara etik değerleri anlamalarında yardımcı olabilir ve bu değerleri günlük yaşamlarında uygulamalarını teşvik edebilir.
- **Görsel algı ve ince motor becerileri:** Resimleri boyama ve materyallerle çalışma, çocukların görsel algılarını geliştirebilir. Aynı zamanda boyama işlemi, ince motor becerilerini artırabilir.

¹¹⁵ Sevcan Yağan Güder, *Okul Öncesi ve İlkokul Döneminde Değerler Eğitimi* (Ankara: Eğiten Kitap, 2015). S.86'dan uyarlanmıştır.

- **Dikkat ve odaklanma:** Hikâye dinleme ve etkinliklere katılma süreci, çocukların dikkat ve odaklanma becerilerini güçlendirebilir. Soruları yanıtlama ve dramatizasyon sırasında odaklanma, zihinsel süreçlere katkıda bulunabilir.

Dil gelişimine katkıları

- **Kelime dağarcığı gelişimi:** Hikâyede geçen olaylar, meyve isimleri ve hissetme ifadeleri gibi çeşitli kelimeler, çocukların kelime dağarcığını genişletmelerine yardımcı olabilir. Bu, çocukların dil bilgisini ve ifade yeteneklerini güçlendirebilir.
- **Dil bilgisi bilinci:** Hikâye, çocuklara dilbilgisi yapısını ve cümle yapısını anlama fırsatı tanır. Öğrenciler, hikâyede geçen cümleleri anlamak ve kullanmak suretiyle dil bilgisi bilincini geliştirebilirler.
- **Dil becerilerinin kullanımı:** Oyun, çocuklara dil becerilerini pratik olarak kullanma şansı sunar. Öğrenciler, sorulara cevap vererek, hikâyeyi anlatarak veya dramatizasyon sırasında dil becerilerini aktif bir şekilde kullanarak dil becerilerini geliştirebilirler.
- **Aktif dinleme:** Hikâyenin dinlenmesi ve sonrasında sorulara cevap verme süreci, çocuklara aktif dinleme becerilerini kazandırabilir. Bu, duygularını anlama ve yorumlama yeteneklerini geliştirebilir.
- **Konuşma pratiği:** Drama etkinlikleri ve öykü anlatma, çocukların konuşma pratiği yapmalarına olanak tanır. Bu, doğru ses iletme, tonlama ve vurgu kullanımını geliştirebilir.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları

- **Empati gelişimi:** Hikâye, karakterler arasındaki güven kaybını ve sonrasında yaşanan özür dileme sürecini içerdiği için çocukların empati gelişimine katkıda bulunabilir.
- **İş birliği ve takım çalışması:** Hikâye anlatımı sırasında çocuklar, birbirleri ile etkileşimde bulunma, rolleri paylaşma ve ortak bir hedefe ulaşma fırsatı bulurlar. Bu da iş birliği ve takım çalışması becerilerini geliştirebilir.
- **Sosyal ilişkilerin gelişimi:** Drama etkinlikleri ve hikâye anlatma, çocukların sosyal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Rollerini paylaşma, birbirleriyle etkileşimde bulunma ve duygusal bağ kurma, çocukların sosyal ilişkilerini güçlendirebilir.
- **Özgüvenin artırılması:** Çocukların hikâye anlatma, dramatizasyon ve etkileşim süreçlerinde yer alması, özgüvenlerini artırabilir. Kendi düşüncelerini ifade etme ve duygusal anlamda başkalarıyla etkileşime geçme deneyimleri, çocukların özgüvenlerini güçlendirebilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Hikâye:

Bir gün Ayşe, mahallesindeki meyve dükkanına gider. Orada Mehmet amca çalışmaktadır. Ayşe, 1 kg portakal almak ister. Mehmet amca, portakalları tartar ve Ayşe'ye verir. Ayşe sevinçle eve koşar ve annesine bu güzel portakalları gösterir.

Akşam olunca Ayşe annesiyle birlikte sofraya oturur. Ayşe, sevinçle portakalı soyar ve bir ısırık alır. Portakalın tadının bozuk olduğunu anlar, şaşırır ve üzülür.

Ertesi gün, Ayşe tekrar meyve dükkanına gider. Mehmet amcaya dürüst bir şekilde yaşadığı durumu anlatır. Mehmet amca, özür diler ve hemen yeni 1 kg taze portakal seçer. Ayşe sevinçle eve döner ve bu sefer gülümseyen bir portakalın tadını çıkarır.

Soru cevap:

- Ayşe'nin yerinde olsaydınız ne yapardınız?
- Dürüstlüğün ve doğruluğun neden önemli olduğunu düşünüyorsunuz?

Dramatizasyon:

Çocuklara hikâyeyi canlandırmak için roller verilir. Ayşe, Mehmet amca ve diğer karakterleri canlandırarak, yaşanan duyguları ve doğruluk temalı diyalogları oynamaları istenir. “Gülümseyen Portakal” oyunu, çocuklara değerli yaşam becerileri kazandırmak adına etkili bir araç olarak öne çıkmaktadır. Oyun, çocukların dürüstlük ve doğruluk kavramlarını anlamalarını sağlayarak, bu temel değerlerin önemini vurgulamaktadır. Hikâyede yaşanan güven kaybı ve ardından gelen özür dileme süreci, çocukların insan ilişkilerinde doğruluk ve dürüstlük prensiplerine nasıl uygulayabileceklerini öğretir. Aynı zamanda, dramatizasyon ve hikâye anlatımı sayesinde çocuklar duygusal zekalarını geliştirirken, sosyal becerilerini de pekiştirir. Bu oyun, çocukların hem bireysel hem de sosyal düzeyde sağlıklı bir gelişim sağlama potansiyeli taşır. Dürüstlük ve doğruluk ilkelerinin uygulandığı bu etkileşimli oyun, çocuklara toplumsal normlara saygı göstermenin yanı sıra insan ilişkilerinde sağlıklı temeller atmalarına da yardımcı olur.

II. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Renkli Yollar, Doğru Dostlar¹¹⁶

Ele Alınan Değer: Doğruluk Dürüstlük

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Amaç: Çocuklara doğruluk, dürüstlük ve iş birliği konularını eğlenceli bir şekilde öğretmek.

Malzemeler:

- Renkli karton veya kağıtlar
- Yapıştırıcı
- Büyük bir zemin (sınıf veya oyun alanında oluşturulan bir labirent)
- Renkli kalem ve çıkartmalar

Bilişsel gelişime katkıları

- **Problem çözme yetenekleri:** Labirent içinde doğru yolu bulmak, çocukların zihinsel esneklik ve problem çözme yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olur. Yanlış yollardan geri dönmek ve doğru yolu takip etmek, çocuklara problemleri analiz etme ve çözme becerilerini kazandırabilir.
- **Dikkat ve odaklanma:** Doğru yolu bulmak için çocuklar, dikkatlerini labirentteki detaylara odaklamalıdır. Bu, dikkat ve odaklanma yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olabilir.
- **Renk algısı ve tanıma:** Oyun, renkli kartonların kullanımıyla çocukların renk algısını güçlendirebilir. Renkli yolların takibi, renk tanıma yeteneklerini artırabilir.
- **Karar verme yetenekleri:** Çocuklar, yanlış yola gitmeleri durumunda doğru yolu bulmaya karar verme becerilerini geliştirebilirler. Bu, çocukların kendi başlarına kararlar almalarını öğrenmelerine katkıda bulunabilir.
- **Hafıza gelişimi:** Labirent içindeki yolların düzenlenmesi, çocukların kısa vadeli hafıza kapasitelerini geliştirebilir. Doğru yolu hatırlamak ve geçmişte yapılan hataları öğrenmek, hafıza gelişimine katkıda bulunabilir.

¹¹⁶ Gülçin Alpöge, *Okul Öncesinde Değer Eğitimi*. S.32'den uyarlanmıştır.

- **Mantıksal düşünme yetenekleri:** Oyun, çocuklara mantıksal düşünme becerilerini kullanma fırsatı sunar. Doğru yolu bulmak ve izlemek, çocukların mantıksal düşünme yeteneklerini geliştirebilir.

Dil gelişimine katkıları

- **Kelime zenginliği:** Oyun sırasında çocuklar, renkleri, yolları ve kullanılan kelimeleri keşfederler. Bu, kelime dağarcıklarını zenginleştirebilir.
- **Açıklamalar ve anlatım:** Çocuklar, labirentteki yolları ve kendi yaptıkları seçimleri açıklamak zorunda kalacaklar. Bu, onların düşüncelerini ifade etme ve açıklama yapma becerilerini geliştirebilir.
- **Hikâye geliştirme:** Oyunun kurgusu, çocukların doğru yolu bulmak için birlikte çalıştıkları bir hikâye oluşturmalarına olanak tanır. Bu, çocukların hikâye geliştirme ve anlatma becerilerini destekleyebilir.
- **Direktif ve isteklere yanıt verme:** Öğretmenin ve diğer çocukların direktif ve isteklerine yanıt verme, çocukların dil becerilerini geliştirebilir.
- **Kendi fikirlerini ifade etme:** Oyun sırasında çocuklar kendi düşüncelerini ifade etmeye teşvik edilir. Hangi yolu seçtikleri ve nedenini anlatma, özgüvenlerini artırabilir.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları

- **İş birliği ve takım çalışması:** Oyun, çocukları bir ekip oluşturmaya teşvik eder. Doğru yolu bulmak için birbirlerine yardım etmek, çocukların iş birliği ve takım çalışması becerilerini geliştirmelerine katkı sağlar.
- **Empati gelişimi:** Çocuklar, oyun sırasında birbirlerine yardım etmek zorunda oldukları için empati geliştirebilirler. Arkadaşlarının duygularını anlamak ve onlara destek olmak, sosyal ilişkilerini güçlendirebilir.
- **Arkadaşlık ilişkileri:** Oyun, çocukların birbirleriyle etkileşimde bulunmalarını ve dostluk ilişkilerini güçlendirmelerini sağlar. Birbirlerine destek olmak ve birlikte eğlenmek, sosyal bağları kuvvetlendirebilir.
- **Duygusal kontrol:** Oyun, çocukların belirli bir hedefe ulaşmak için çaba göstermelerini gerektirir. Bu, duygusal kontrol ve sabır geliştirmelerine yardımcı olabilir.
- **Öz saygı ve güven:** Oyun sırasında çocuklar, bir şeyi başarma konusunda başarılı olduklarında özsaygı ve güven geliştirebilirler. Diğerlerine yardım etmekle doğru yolu bulmak, çocukların kendi yeteneklerine güvenmelerini destekleyebilir.

- **Sorun çözme yetenekleri:** Oyun, çocukları karşılaştıkları zorlukları aşma ve sorunları çözme konusunda teşvik eder. Bu, sosyal ve duygusal olarak daha güçlü olmalarına yardımcı olabilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Hazırlık

- Renkli kartonlardan veya kağıtlardan, labirentin içine yerleştirilecek yolları oluşturulur.
- Yapıştırıcı kullanarak yolları zemine sabitlenir.
- Labirentin başlangıcı ve sonunu belirlenir.
- Her çocuğa kendine özgü renkli karton veya şekil verilir. Bu kartonları çocuklar labirent içinde doğru yolları bulmak için kullanırlar.

Oyun kuralları:

- Çocuklar bir grup oluşturur ve labirentin başına geçerler.
- Her çocuğun elindeki renkli karton, oyun içinde doğru yolu bulmalarına yardımcı olacak işaretleri temsil eder.
- Çocuklara, labirentin içinde “Doğru Dostlar” adlı hayali bir karakterin yaşadığı ve ona ulaşmaları gerektiği anlatılır.
- Yol boyunca, çocuklar birbirlerine yardım etmeli ve doğru yolu gösteren kartonları kullanmalıdırlar.
- Eğer bir çocuk yanlış bir yola saparsa, diğer çocuklar ona dürüst bir şekilde yardım etmeli ve doğru yolu göstermelidir.
- Labirentin sonuna ulaşan grup, “doğru dostlar” karakterini bulmuş olur ve birlikte kutlama yaparlar.

Değerlendirme: Oyunun sonunda, çocuklara şu soruları sorarak değerlendirme yapılabilir:

- Doğru dostlar labirentinde birbirinize nasıl yardım ettiniz?
- Doğru yolu bulurken hiç zorlandınız mı? Peki, nasıl çözdünüz?
- Başkalarına yardım etmek ve doğruyu söylemek neden önemlidir?
- Oyunda dürüst olmak size nasıl hissettirdi?
- Başka neler öğrendik?

Bu sorular, çocukların oyun deneyimleriyle daha fazla düşünmelerini ve öğrenmelerini sağlayacaktır.

“Renkli Yollar, Doğru Dostlar” oyunu, çocukların eğlenceli bir şekilde doğruluk ve dürüstlük kavramlarını keşfetmelerine olanak tanıyan etkileyici bir deneyim sunmaktadır. Oyun sadece bir grup çocuğun bir araya gelip labirenti başarıyla geçmeye çalışmasını değil, aynı zamanda birbirlerine dürüst ve açık olmaların, iş birliği yapmalarını öğretir. Renkli kartonlar ve yollar aracılığıyla çocuklar, doğru yolu takip etmek için birbirlerine yardım ederler. Bu sadece bilişsel gelişimi desteklemekle kalmaz, aynı zamanda sosyal ve duygusal becerileri de güçlendirir. Birlikte hedefe ulaşmanın keyfini paylaşmak, çocukların arkadaşlık ilişkilerini güçlendirmelerine, empati geliştirmelerine ve dürüstlüğün değerini anlamalarına yardımcı olur. “Renkli Yollar, Doğru Dostlar” oyunu, çocukların hem eğlenmelerini hem de değerli yaşam becerileri kazanmalarını sağlayan etkileyici bir öğrenme aracı olarak öne çıkmaktadır.

3.9. Adalet Değeri

I. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Renkli Şeker Dünyası¹¹⁷

Ele Alınan Değer: Adalet

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Amaç: Çocuklara eşit davranma, paylaşma ve adalet kavramlarını öğretmek

Bilişsel gelişime katkıları

- **Problem çözme yetenekleri:** Oyun sırasında çocuklar, adalet eşitlik konularında karşılaştıkları durumları değerlendirecek ve çözüm yolları bulmaya çalışacaklardır. Bu, problem çözme yeteneklerinin gelişimine katkıda bulunabilir.
- **Mantık ve düşünce becerileri:** Çocuklar, oyun sırasında karşılaştıkları durumları değerlendirirken mantık yürütecek ve düşünce becerilerini kullanacaklardır. Bu, onların eleştirel düşünce yeteneklerini geliştirebilir.
- **Sayı kavramı:** Şekerlerin eşit olarak dağıtılması veya eşit olmayan bir şekilde dağıtılması çocuklara sayı kavramını anlama fırsatı sunar. Bu, matematiksel düşünce becerilerini geliştirebilir.

Dil gelişimine katkıları

- **Kelime dağarcığı gelişimi:** Oyun sırasında çocuklar, oyundaki rolleri ve olayları ifade etmek için yeni kelimeler öğrenirler. Bu, kelime dağarcıklarının genişlemesine katkı sağlar.
- **Duygusal ifade yetenekleri:** Oyun, çocukların duygularını ifade etmelerine ve başkalarının duygularını anlamalarına olanak tanır. Bu, duygusal kelime dağarcığını geliştirmelerine yardımcı olabilir.
- **Soru sorma yeteneği:** Oyun sırasında çocuklar, neden bazılarının daha az, bazılarının daha fazla şeker verildiğini sorgulayabilirler. Bu, çocukların düşünme yeteneklerini geliştirirken aynı zamanda soru sorma becerilerini de destekleyebilir.

¹¹⁷ Zeynep Özli Özdemir, *Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitimi*. S.126'dan uyarlanmıştır.

- **Grup içinde konuşma yetenekleri:** Oyun, çocukların grup içinde konuşma ve ifade etme yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Her bir çocuk, duygusal ifade ve düşüncelerini diğerleriyle paylaşma fırsatı bulur.
- **Sözlü ifade yetenekleri:** Çocuklar, oyun sırasında duygularını, düşüncelerini ve hikayelerini sözlü olarak ifade etme pratiği yaparlar. Bu, sözlü ifade yeteneklerinin gelişmesine katkıda bulunabilir.

Sosyal duygusal gelişime katkıları

- **Empati gelişimi:** Oyun sırasında çocuklar, diğer çocukların hissettiği duyguları anlamaya çalışır. Adaletsizlik durumlarında diğerlerinin nasıl hissettiğini anlamak, empati gelişimini destekleyebilir.
- **Duygusal ifade ve kontrol yetenekleri:** Oyun sırasında çocuklar, duygusal ifade ve kontrol yeteneklerini geliştirebilirler. Adaletle ilgili durumlarla başa çıkarken duygusal tepkilerini anlamak ve kontrol etmek önemli bir sosyal beceridir.
- **Arkadaşlık ilişkilerini güçlendirme:** Oyun, çocuklar arasında arkadaşlık ilişkilerini güçlendirebilir. Birbirlerine eşit davranma, paylaşma ve birlikte çalışma, olumlu sosyal etkileşimlere katkıda bulunabilir.
- **Sosyal normları anlama:** Oyun, çocukların sosyal normları anlamalarına yardımcı olabilir. Adaletsizlik durumları, sosyal normların neden önemli olduğunu ve normlara uymanın gerekliliğini vurgulayabilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Hazırlık:

- Renkli şeker boncukları veya şekerlemeler temin edilir.
- Her çocuğa eşit sayıda şeker dağıtmak için önceden paketlenir.

Oyunun başlangıcı:

- Öğretmen sınıfa girer ve çocuklarla bir araya gelir.
- Adalet, eşitlik ve paylaşma konularında kısa bir sohbet yapar. Çocuklara neden bu değerlerin önemli olduğunu açıklar.

Şeker dağıtımı:

- Her çocuğa eşit sayıda şeker verir.
- Bazı çocuklara daha az, bazılarına da daha fazla şeker vererek bilinçli bir şekilde adaletsizlik yaratır.

Çocuklar arasında sohbet:

- Çocukları, aldıkları şeker miktarı konusunda birbirleriyle konuşmaya teşvik eder.
- Öğretmen, çocukların hissettiklerini dile getirmelerine ve neden bazılarının daha az, bazılarının daha fazla şeker verdiğini anlamalarına yardımcı olur.

Geri bildirim ve sohbet:

- Çocuklarla bir araya gelerek, şeker dağıtımını ve adalet konusundaki hissiyatlarını değerlendirir.
- Öğrencilere, dağıtılan şekerlerin miktarının adil olup olmadığını düşünmeleri için sorular sorar.
- Çocukları adaletin neden önemli olduğunu ve birbirlerine nasıl adil davranabileceklerine konuşmalarına olanak tanır.

Bu şekilde, çocuklar hem etkileşimli bir şekilde öğrenmiş olacaklar hem de adalet, eşitlik ve paylaşma konularında bilinç kazanacaklardır.

“Renkli Şeker Dünyası” oyunu, çocuklara adalet kavramını eğlenceli bir şekilde deneyimleme fırsatı sunar. Şekerlerin eşit olmayan bir şekilde dağıtılması, çocuklara adaletin ne anlama geldiğini anlamalarına ve bu değerlin önemini kavramalarına olanak tanır. Oyun sırasında yaşanan durumlar, çocukların birbirlerine eşit davranmanın, paylaşmanın ve adil olmanın önemini fark etmelerine katkıda bulunur. Adaletin, sosyal ilişkilerde, arkadaşlıkta ve grup içindeki iş birliğinde nasıl temel bir rol oynadığını görmeleri, onların sosyal duygusal gelişimlerine olumlu bir katkı sağlar. Bu oyun, çocukların yaşadıkları durumlar üzerinden düşünme, empati kurma ve sosyal normlara uyma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olarak, adalet kavramını onların günlük yaşamlarında anlamalarına katkıda bulunabilir.

II. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Oyuncak Toplama Serüveni¹¹⁸

Ele Alınan Değer: Adalet

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

¹¹⁸ Sevcan Yağan Güder, *Okul Öncesi ve İlkokul Döneminde Değerler Eğitimi*. S.97’den uyarlanmıştır.

Materyaller

- Farklı türlerde oyuncaklar
- Saat veya kronometre
- Oyunun oynanacağı geniş bir oyun alanı

Bilişsel gelişime katkıları

- **Problem çözme yetenekleri:** Oyun, çocuklara farklı zorluklarla başa çıkma ve eşitlik sorunlarını çözme fırsatı sunar. Oyuncular, ellerindeki sınırlı kaynakları yönetme ve paylaşma becerilerini geliştirebilirler.
- **Dikkat ve odaklanma:** Belirli bir süre içinde oyuncakları toplama görevi, çocukların dikkat ve odaklanma becerilerini geliştirebilir. Süre sınırlı olduğu için çocuklar görevlerine odaklanmak zorunda kalacak ve bu da bilişsel becerilerini artırabilir.
- **Planlama ve strateji geliştirme:** Çocuklar, ellerindeki avantajları kullanarak ve eşitliği sağlamak için stratejiler geliştirerek oyuncakları toplamaya çalışacaklardır. Bu, planlama ve strateji oluşturma yeteneklerini geliştirebilir.
- **Sayma ve matematik becerileri:** Oyun sırasında oyuncakları sayma ve karşılaştırma işlemi, çocukların sayma becerilerini ve temel matematik kavramlarını anlamalarına katkıda bulunabilir.
- **Mantıksal düşünme:** Oyun, çocuklara eşitlik ilkesini anlama ve bu ilkeyi uygulama konusunda mantıksal düşünme becerisi kazandırabilir. Farklı durumları değerlendirme ve adil davranma konusunda mantıklı kararlar alma fırsatı sunar.
- **Kavramsal gelişim:** Oyun, çocukların soyut kavramları, örneğin eşitlik, paylaşım ve adaleti anlamalarına yardımcı olabilir. Bu, kavramsal düşünme ve soyut düşünme becerilerini geliştirebilir.

Dil gelişimine katkıları

- **İletişim becerileri:** Oyun sırasında çocuklar, diğer çocuklarla etkileşimde bulunmak ve duygularını ifade etmek zorunda kalır. Bu, iletişim becerilerini geliştirebilir.
- **Kelime zenginliği:** Oyun, çocuklara çeşitli oyuncakları ve eylemleri ifade etme fırsatı sunar. Bu, kelime dağarcığını geliştirmelerine yeni kelimeler öğrenmelerine katkıda bulunabilir.
- **Komut takibi:** Öğretmenin ve diğer çocukların verdiği talimatları anlamak ve bu talimatlara uymak, çocukların dil becerilerini güçlendirebilir.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları

- **İş birliği ve takım çalışması:** Oyun, çocukların bir araya gelerek iş birliği yapmalarını ve birtakım olmalarını teşvik eder. Oyuncakları eşit bir şekilde toplamak için birlikte çalışma, sosyal becerilerini geliştirebilir.
- **Empati gelişimi:** Oyun sırasında çocuklar, diğerlerinin bakış açılarını anlama ve onların duygusal deneyimlerine empati gösterme fırsatı bulabilir. Bu, duygusal zekalarını güçlendirebilir.
- **Paylaşma ve adalet anlayışı:** Oyuncakları eşit bir şekilde toplama konsepti, çocuklara paylaşma ve adalet kavramlarını öğretir. Bu, sosyal davranışlarını şekillendirebilir.
- **Duygusal ifade:** Oyun, çocukların duygusal ifade becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Duygularını paylaşma ve anlama, sosyal etkileşimleri daha zengin ve sağlıklı hale getirebilir.
- **Arkadaşlık gelişimi:** Oyun, çocuklar arasında arkadaşlık oluşturmayı teşvik edebilir. Ortak bir amaç için bir araya gelmek, sosyal bağları güçlendirebilir.
- **Denge ve adalet kavramları:** Oyun, çocuklara eşitlik, denge ve adil davranma kavramlarını anlamalarını sağlar. Bu, sosyal normlara ve beklentilere uyum sağlama yeteneklerini artırabilir.
- **Sorumluluk bilinci:** Çocukların oyuncakları eşit bir şekilde toplamak için sorumluluk almaları, sosyal sorumluluk bilincini geliştirebilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

- Öğretmen, oyun alanını belirler ve çocukları rastgele bir araya getirir.
- Oyun alanına farklı oyuncaklar serpiştirilir. Ya da çocukların oyuncakları dağıtması istenir.
- Belirli bir süre boyunca, sadece birkaç çocuğun oyuncak toplamasını isteyerek diğerlerine bu görevi verir.
- Bu süre içinde, seçilen çocuklar ellerindeki oyuncakları toplamaya çalışırken, diğer çocuklar sadece izler ve gözlem yapar.
- Süre sonunda, toplamaları istenen çocuklar ellerindeki oyuncakları sayarlar.
- Diğer çocuklardan, sadece birkaçlarına oyuncak toplama şansı verilmesinin nasıl hissettirdiğini düşündükleri sorulur.
- Seçilen çocuklardan, diğerlerine kıyasla daha fazla oyuncak toplamalarının nedenleri hakkında düşüncelerini paylaşmaları istenir.
- Ardından, öğretmen oyunu durdurur ve tüm çocuklara eşit bir şekilde oyuncak toplama fırsatı verir.

- Oyunun sonunda, çocuklar deneyimlerini paylaşır ve eşitlik kavramını nasıl daha iyi anladıklarını tartışır.

“Oyuncak Toplama Serüveni” çocuklara adalet kavramını vurgulayan etkileşimli bir oyun olarak öne çıkıyor. Oyun, çocuklara eşit davranmanın önemini anlamalarını sağlayarak sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimlerine katkıda bulunur. Oyun sırasında yaşanan deneyimler, paylaşma, iş birliği ve duygusal anlayış gibi sosyal becerileri güçlendirirken, çocuklara adaletin hayatlarındaki önemini öğretir. Aynı zamanda, oyuncakları eşit bir şekilde toplamak için stratejik düşünme ve problem çözme yeteneklerini geliştirmelerine fırsat tanıyarak bilişsel becerilerini destekler. Bu oyun, çocukların adalet duygusunu güçlendirerek, onların daha bilinçli ve sosyal açıdan sorumlu bireyler haline gelmelerine yardımcı olur.

3.10. Allah Sevgisi

I. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Şükür Oyunu¹¹⁹

Ele Alınan Değer: Allah Sevgisi

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Bilişsel gelişime katkıları

- **Problem çözme becerileri:** Oyun sırasında çocuklar, duygusal ifadelerini başkalarıyla paylaşırken kendi duygusal durumlarını değerlendirirler. Bu durum, problem çözme ve çözüm odaklı düşünme becerilerini geliştirebilir.
- **Odaklanma ve dikkat:** Oyun sırasında öğrenciler, öğretmenin anlatımını dinlemeli ve diğer çocukların ifadelerini anlamak için odaklanmalıdır. Bu, dikkat ve odaklanma becerilerini artırabilir.
- **Müzik ve hareket koordinasyonu:** Müzik eşliğinde yapılan dans, çocukların beden koordinasyonunu ve ritim duygusunu geliştirebilir.

Dil gelişimine katkıları

- **Kelime zenginliği:** Çocuklar, duygusal durumlarını ifade etmek için farklı kelimeler kullanarak dil becerilerini artırır. Oyun sırasında kullanılan çeşitli ifadeler, kelime dağarcığını genişletmelerine yardımcı olur.
- **Anlatım becerileri:** Her çocuğun kendi teşekkür cümlesini kurması, duygusal durumlarını anlatma ve başkalarına ifade etme becerilerini güçlendirir. Buda çocukların anlatım becerilerini geliştirmelerine katkı sağlar.
- **Sözel ifade:** Oyun, çocukların duygusal durumlarını sözel olarak ifade etmelerini teşvik eder. Buda çocukların duygusal deneyimlerini daha etkili bir şekilde ifade etme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları

- **Empati gelişimi:** Çocuklar diğer arkadaşlarının duygusal ifadelerini dinleyerek ve anlayarak empati becerilerini geliştirirler. Bu, duygusal olarak daha bağlı ve anlayışlı bireyler olmalarına yardımcı olabilir.

¹¹⁹ Araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

- **Grup katılımı ve iş birliği:** Oyun, çocukların bir araya gelmelerini, birbirlerini dinlemelerini ve birlikte olumlu bir etkinlikte yer almalarını teşvik eder. Bu, sosyal becerilerini güçlendirebilir ve grup içinde iş birliği yapma alışkanlıklarını arttırabilir.
- **Olumlu duygu deneyimi:** Oyun sırasında yaşanan dans ve müzik eşliğinde eğlenceli anlar, çocukların olumlu duygular yaşamalarına katkı sağlar. Bu, genel duygusal refahlarını artırabilir.
- **Duygusal kontrol:** Çocuklar, duygusal ifadelerini başkalarına ifade etmeyi öğrenirken duygusal kontrol becerilerini geliştirebilirler. Duygusal ifadelerini anlamlı ve uygun bir şekilde ifade etmeyi öğrenmek, duygusal kontrolü arttırabilir.
- **Arkadaşlık bağları:** Oyun, çocuklar arasında olumlu bir ortam yaratır ve arkadaşlık bağlarını güçlendirebilir. Birlikte eğlenmek, çocukların birbirleriyle daha iyi iletişim kurmalarına ve birbirleriyle daha iyi anlaşmalarına katkı sağlar.

ETKİNLİK SÜRECİ

Çocuklar daire şeklinde sınıfın ortasında dururlar. Öğretmen, “şükrediyorum çünkü...” şeklinde bir cümle kurar ve ardından çocukların arkasında dolaşır. Bir çocuğun arkasında durduğunda, çocuğa “şükrediyorum çünkü...” der ve cümleyi tamamlamasını ister. Çocuk, “Şükrediyorum çünkü ailemle birlikte güzel bir gün geçiriyorum, Allah’ın bize verdiği sağlık için minnettarım.” gibi cümleler kurabilir. Etkinlik bu şekilde her çocuğun bir cümle kurması ile devam eder.

Daha sonra öğretmen müziği açar ve çocuklar müzik eşliğinde sevinçli bir şekilde dans ederler. Müzik durduğunda, çocukların yüz ifadeleri değerlendirilir. Hangi çocuğun yüz ifadesi en çok sevinç ve teşekkürü yansıtıyorsa, o çocuğun alkışlanması sağlanır.

Oyunun başında öğretmen farklı örnekler verebilir.

Şükrediyorum çünkü...

- “... Ailemle birlikte güzel bir kahvaltı yapabiliyorum.”
- “...Allah, bana güzel bir kardeş verdi.”
- “... Güzel bir kitap okuma şansım var.”

Teşekkür ediyorum çünkü...

- “... Öğretmenimiz bize öğrendiğimiz yeni bilgileri sevgiyle anlatıyor.”
- “... Arkadaşlarım beni anlıyor ve destek oluyorlar.”
- “... Sağlıklı bir bedenim ve zihnim var.”

Minnettarım çünkü...

- “... Bahçede çiçeklerin açtığını görebiliyorum.”
- “... Su içebiliyor ve temiz havayı soluyabiliyorum.”
- “... Allah, beni sevdiklerimle güzel bir dünyada yaşıyor.”

Şükür doluyum çünkü...

- “... Güzel bir gülümsemeyle günüm başlıyor.”
- “... Allah, bize birbirimize yardım etme fırsatı veriyor.”
- “... Her günümde bir sürü güzellikle karşılaşıyorum.”

Bu örnekler, çocukların yaşadıkları günlük deneyimler üzerinden şükretmeyi öğrenmelerine yardımcı olabilir ve oyunun daha zengin ve etkili olmasını sağlayabilir.

Bu oyun, çocuklara Allah’a duyulan sevgiye ve onun bahsettiği nimetlere karşı şükran duygusunu öğretme konusunda etkili bir araç olarak görülebilir. Çocuklar, etkinlik sırasında birbirleriyle paylaştıkları şükür cümleleri aracılığıyla, Allah’ın yarattığı güzellikleri fark etmeyi, sevgi ve minnettarlık duygularını ifade etmeyi öğrenirler. Oyun çocukların sosyal, duygusal ve dil gelişimlerine katkıda bulunurken, aynı zamanda onları Allah’a sevgisi ve verdiği nimetlere teşekkür etme bilinciyle donatarak manevi bir yönlendirme sağlar. Bu şekilde, çocuklar hem birbirleriyle etkileşimde bulunmayı hem de Allah’a duyulan sevgiye ve onun ihsanlarına karşı şükür duygusunu pekiştirme fırsatı bulurlar.

II. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Allah Sevgisiyle Dolu Kalpler¹²⁰

Ele Alınan Değer: Allah Sevgisi

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Amaç: Çocuklara Allah’a olan sevgiyi anlamalarını ifade etmelerini sağlamak.

¹²⁰ Araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

Materyal:

- Büyük resim kâğıdı
- Renkli kalp resimleri
- Göz, kulak, dil, burun resimleri
- Renkli Taşlar gibi süsleme malzemeleri

Bilişsel gelişime katkıları

- **El göz koordinasyonu:** Çocuklar, resim yapma sürecinde el göz koordinasyonu becerilerini geliştirir. Farklı detayları resimlere aktararak ince motor becerilerini artırırlar.
- **Sanatsal ifade yetenekleri:** Çocukların duygularını ve düşüncelerini resim yoluyla ifade etmeleri, sanatsal ifade yeteneklerini güçlendirir. Renk, şekil ve desen kullanımı çocukların yaratıcılıklarını ortaya koymalarına katkıda bulunur.
- **Problem çözme becerileri:** Çocuklar resimlerinde Allah'ın yarattığı nimetlerini temsil etmeye çalışırken, problem çözme becerilerini kullanırlar. Farklı konseptleri bir araya getirme ve resimlerinde anlam oluşturma süreci, bilişsel esnekliklerini artırır.
- **Görsel algı:** Çocuklar, resimler aracılığıyla görsel algılarını geliştirirler. Allah'ın yarattıkları ve güzellikleri hakkında düşünme, bu düşünceleri resme dökme süreci görsel algılarını zenginleştirir.
- **Bilişsel esneklik:** Çocuklar, farklı duygular ve yaratıklar arasında bağlantılar kurarak bilişsel esnekliklerini artırırlar. Yaratıcı düşünme ve farklı kavramları bir araya getirme yetenekleri desteklenir.

Dil gelişimine katkıları

- **Kelime zenginliği:** Oyun sırasında çocuklar, öğretmenleri ile yapılan sohbetlerde Allah'ın varlığı, sevgisi ve yarattığı güzellikler hakkında konuşma fırsatı bulurlar. Bu, çocukların kelime dağarcığını zenginleştirir.
- **İfade becerileri:** Oyun, çocukların duygularını ve düşüncelerini ifade etmelerine olanak tanır. Allah'a olan sevgiyi anlamaya çalışmak ve bu duyguları resim aracılığıyla ifade etmek, çocukların duygusal ifade becerilerini geliştirir.
- **Soru sorma yeteneği:** Öğretmenin yönlendirmesiyle çocuklar, konu hakkında sorular sorma ve cevap verme pratiği yaparlar. Bu, çocukların düşüncelerini organize etme ve başkalarıyla etkili iletişim kurma becerilerini artırır.

- **Dinleme becerileri:** Öğretmenin çocuklara yönelik konuşmaları, çocukların dinleme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Konu hakkında yapılan konuşmalar, çocukların detayları anlamalarına ve kavramları öğrenmelerine katkı sağlar.
- **Hikâye geliştirme yeteneği:** Çocuklar, resim aracılığıyla kendi hikayelerini yaratma fırsatı bulur. Bu, hayal güçlerini ve hikâye geliştirme yeteneklerini destekler.
- **Sanat terimleri ve ifadeler:** Oyun sırasında çocuklar, resim yaparken kullanılan renk, şekil, desen gibi sanat resimleri ile tanışır ve bu terimleri kullanarak düşüncelerini ifade etmeyi öğrenirler.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları

- **Empati gelişimi:** Çocuklar, resim aracılığıyla Allah'ın yarattıkları ve sevgisi hakkında düşündüklerinde, empati geliştirme fırsatı bulurlar. Başkalarının bakış açılarına saygı gösterme ve duygusal deneyimleri anlama yetenekleri artar.
- **İş birliği ve grup çalışması:** Oyun, çocukların gruplar halinde çalışmalarına olanak tanır. Her bir duyu organını temsil eden resimleri yaparken çocuklar, birbirleriyle etkileşime geçer ve iş birliği içinde çalışma becerilerini geliştirirler.
- **Özsaygı ve güven:** Çocuklar, yaptıkları resimler aracılığıyla kendi yaratıcılıklarını ifade etme fırsatı bulduklarında, öz saygı ve güven duyguları güçlenir.
- **Dini farkındalık:** Oyun, çocukların Allah'a olan sevgisine ve şükürlerini ifade etmelerine yardımcı olur. Bu, çocuklarda dini farkındalık oluşturarak, duygusal ve manevi gelişimlerine katkı sağlar.
- **Paylaşma ve ifade etme:** Çocuklar resimlerini diğerleriyle paylaşırken duygusal deneyimlerini açığa çıkarır. Diğer çocukların yaptığı resimlere karşı olumlu bir şekilde tepki göstermeyi öğrenirler.

ETKİNLİK SÜRECİ

- **Allah'ın varlığı hakkında sohbet:** Etkinlik başlangıcında, öğretmen çocuklarla birlikte Allah'ın varlığı ve birliği hakkında samimi bir sohbet gerçekleştirir. Allah'ın sevgisinin kâinata ve hayatlarında nasıl hissedildiği konusunda konuşur.
- **Kalp şekli çizme:** Çocuklarla birlikte, Allah'ın varlığını temsil eden bir kalp şekli çizilir. Kalbin etrafına Allah'ın isimlerini içeren kalp resimleri yerleştirilir.
- **Duygular ve yaratılanlar:** Öğretmen, çocuklara Allah'ın yarattığı duyularımızı (göz, kulak, dil, burun) düşünmelerini söyler. Her bir duyu organının etrafına Allah'ın yarattıklarını ve nimetlerini temsil eden resimler yapmalarını ister. Mesela göz resmi çizerek gözümüzle en çok ne görmeyi istediğimizi düşünerek göz resminin etrafına

sevdiklerimizle geçirdiğimiz anların resimlerini çizebiliriz. Burnumuzla neleri koklamayı sevdiğimizi konuşarak burun resminin etrafına sevdiklerimizle ilişkilendirdiğimiz kokuların resimlerini çizebiliriz.

- **Güzellikleri resmetme:** Çocuklara, Allah'ın yarattığı güzellikleri düşünmeleri ve bu güzellikleri resimlerle ifade etmeleri için özgürce resim yapma fırsatı verilir.
- **Sanatın parıltısı:** Çocuklar resimlerini süsleme malzemeleri ile süsleyebilirler. Renkli taşlar kullanarak resimlere parlaklık katabilirler.
- **Sergileme:** Etkinlik sonunda, çocuklar yaptıkları resimlere “Allah'ın sevgisiyle dolu kalpler” adını koyarak bir sergileme yaparlar. Her çocuk, yaptığı eser aracılığıyla Allah'a olan sevgisini ifade edebilir.

Bu etkinlik, çocuklara Allah'ın verdiği nimetlere şükretme ve ona olan sevgilerini ifade etme fırsatı sunarak derin bir duygusal bağ kurmalarına katkı sağlar. Resimler aracılığıyla Allah'ın yarattıklarını, duyularımızı ve güzellikleri düşünerek çocuklar, yaratıcılıklarını kullanarak bu nimetlere olan minnettarlıklarını ifade ederler. Her resim, çocukların kalplerindeki sevgiyi yansıtarak, küçük yaşlardan itibaren manevi değerleri anlamalarına, yaşamın güzelliklerine şükretmeye başlamalarına yardımcı olur. Bu etkinlik, çocuklara duygusal zekalarını güçlendirmeleri ve manevi bir bağ oluşturmaları için bir olanak tanır.

3.11. Peygamber Sevgisi

I. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Telefon Oyunu¹²¹

Ele Alınan Değer: Peygamber Sevgisi

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Malzemeler

- Her öğrenci için iki küçük dikdörtgen kutu (örneğin, şeker kutusu gibi).
- Renkli kâğıt, çıkartmalar, süsleme malzemeleri.
- Oyunu destekleyecek bir liste: Hazreti Muhammed’in hayatından önemli olaylar veya konuların yer aldığı resimler.

Bilişsel gelişime katkıları

- **Problem çözme yetenekleri:** Çocuklar, kutularını süslerken birbirleriyle konuşurken yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerini kullanırlar. Farklı detayları bir araya getirerek ve bir hikâye oluşturarak zihinsel çerçevelerini genişletebilirler.
- **Dikkat ve konsantrasyon:** Oyun sırasında çocuklar, öğrenmeye odaklanmak detaylara dikkat etmek zorundadır. Bu, dikkat ve konsantrasyon becerilerini artırabilir.
- **Neden sonuç ilişkilerini anlama:** Öğrenciler, Hz. Muhammed’in hayatına odaklanarak neden-sonuç ilişkilerini daha iyi anlayabilirler. Bu, olayların ve kararların sebep-sonuç ilişkilerini anlamalarına yardımcı olabilir.
- **Yaratıcılık ve hayal gücü:** Çocuklar, kutularını süslerken ve kendi hikayelerini oluştururken yaratıcılıklarını kullanırlar. Bu, hayal güçlerini geliştirir ve problem çözme süreçlerinde daha esnek olmalarına yardımcı olabilir.
- **Bilgi toplama ve analiz yetenekleri:** Oyun, belirli bir konuda bilgi toplama ve bu bilgileri analiz etme becerilerini geliştirebilir. Öğrenciler, Hz. Muhammed’in hayatı hakkında bilgi toplarken, bu bilgileri düşünce süreçleri ile bağdaştırabilirler.

¹²¹ Penny Warner, *Okul Öncesi Oynayarak Öğrenme*. S.130’den uyarlanmıştır.

Dil gelişimine katkıları

- **Kelimelerin kullanımı ve zenginleşmesi:** Oyun sırasında çocuklar, hikayelerini paylaşmak, süslemeleri hakkında konuşmak ve karşılıklı diyaloglar kurmak zorunda kalacakları için kelime dağarcıkları gelişebilir.
- **İfade yeteneklerinin gelişimi:** Çocuklar, kendi yaratıcı süreçlerini ve düşüncelerini ifade etmek için dil becerilerini kullanacaklardır. Bu, duygusal ifade, düşünce organize etme ve kendini ifade etme yeteneklerini güçlendirebilir.
- **Dinleme becerilerinin gelişimi:** Oyun, çocukların birbirlerini anlamak ve dinlemek için aktif olarak katılmalarını gerektirir. Bu, dinleme becerilerinin gelişimine katkıda bulunabilir.
- **Kelime oyunları ve espri anlayışı:** İletişim sırasında çocuklar, kelime oyunlarına katılarak espri anlayışlarını geliştirebilirler. Bu tür etkileşimler, kelime oyunları ve esprilerin anlaşılması konusunda becerilerini artırabilir.
- **Aktif iletişim becerileri:** Oyun, çocukların aktif olarak iletişim kurmalarını ve düşüncelerini ifade etmelerini gerektirdiği için, bu becerilerin gelişimine katkıda bulunabilir.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları

- **Empati gelişimi:** Çocuklar, oyun sırasında birbirleriyle etkileşime geçerken, hikayelerini paylaşırken ve duygularını ifade ederken empati geliştirebilirler. Karşılıklı konuşma ve dinleme, başkalarının duygusal deneyimlerini anlama yeteneğini arttırabilir.
- **İş birliği ve paylaşma:** Oyun, öğrenciler arasında bir iş birliği gerektirir. Çocuklar, birbirleriyle fikir alışverişinde bulunarak, süslemeleri paylaşarak ve oyunu birlikte oynayarak iş birliği ve paylaşma becerilerini geliştirebilirler.
- **Sosyal becerilerin pekiştirilmesi:** İki öğrenci arasındaki karşılıklı konuşma ve etkileşim, genel sosyal becerilerinin gelişimine katkıda bulunabilir. Nazık bir şekilde ifade etme, dinleme ve uygun tepkiler verme gibi beceriler pekiştirilebilir.
- **Duygusal zekâ gelişimi:** Oyun, duygusal zekâ gelişimine katkıda bulunabilir. Çocuklar, kendi duygusal tepkilerini anlama, başkalarının duygusal durumlarını fark etme ve bu duygusal içerikle başa çıkma becerilerini geliştirebilirler.
- **Grup tartışmaları:** Oyunun sonunda düzenlenecek grup tartışmaları, çocukların duygu ve düşüncelerini paylaşma, başkalarının bakış açılarını anlama ve topluluk içinde etkileşime girmeleri açısından faydalı olabilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Hazırlık:

- Her öğrenciye iki küçük kutu ve süsleme malzemeleri verilir.
- Öğrencilere, kutularını Hz. Muhammed'in hayatını temsil edecek şekilde süslemeleri için zaman tanınır.

Süsleme aşaması:

- Öğrencilere, kutularına özel olaylar, semboller veya karakterler ekleyerek Hz. Muhammed'in hayatını yansıtmaları konusunda ilham verici önerilerde bulunur. (Deve, yeşil kubbe, hurma gibi)

Oyunun kuralları:

- Öğrencilere, kutularını birer telefon gibi düşünmelerini ve bu telefonları kullanarak birbirleri ile Hz. Muhammed'in hayatı hakkında sohbet etmeleri söylenir.
- Her öğrenci bir eşleşme yapacak şekilde düzenleme yapılır ve oyunu başlatılır.

Konuşma ve paylaşım:

- Öğrencilere resimler vererek belirli konular üzerinde konuşmaları sağlanır. (Örneğin: gençlik yılları, peygamberlik, Medine dönemi vb.)
- Öğrencilerin, kutularındaki detayları kullanarak birbirleriyle etkileşime geçmeleri ve öğrenmelerini teşvik edilir.

Grup tartışması:

- Oyunun sonunda sınıf genelinde bir grup tartışması düzenlenir. Öğrenciler, kutularında hangi detayların dikkat çekici olduğunu paylaşabilir ve birbirlerinden öğrendikleri konuları tartışabilirler.

Bu oyun, çocukların peygamber sevgisini keyifli ve etkileşimli bir şekilde geliştirmelerine olanak tanıyan önemli bir araçtır. Oyun, çocukları kendi oyuncak cep telefonlarını süslerken birileriyle karşılıklı konuşurken, Hazreti Muhammed'in hayatına dair anekdotları öğretileri öğrenmeye teşvik eder. Süslenmiş cep telefonları, çocukların gözünde peygamber sevgisini somut bir şekilde simgeler, böylece onlar için daha anlamlı hale gelir. Oyun sırasında öğrenciler arasındaki etkileşim, duygusal bağları güçlendirir ve birbirlerine karşı sevgi, saygı ve hoşgörü geliştirmelerine olanak sağlar. Bu oyun, çocukların sadece Peygamberimizi anlamalarına değil, aynı zamanda ona duydukları sevgiyi yaratıcı bir şekilde ifade etmelerine de katkıda bulunur. Bu, peygamber sevgisinin hayatlarına daha derin bir şekilde entegre

olmasına yardımcı olabilir, çocukları bir araya getirir ve güçlü bir İslami kimlik oluşturmalarına destek olur.

II. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Önemli Biri¹²²

Ele Alınan Değer: Peygamber Sevgisi

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Malzemeler: Hz. Muhammed’le ilgili resimler veya çizimler

Bilişsel gelişime katkıları

- **Sınıflama becerileri:** Çocuklar, verilen sorular aracılığıyla resimleri sınıflandırarak özel bir kişiyi tanımaya çalışırlar. Bu, bilişsel sınıflama becerilerini geliştirebilir.
- **Bilişsel düşünme becerileri:** Evet-hayır soruları sormak, çocukların analitik düşünme ve mantıksal akıl yürütme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Soruları sormak ve cevaplamak, çocukların zihinsel süreçleri üzerinde olumlu bir etki yapabilir.
- **Zihinde canlandırma:** Çocuklar, özel bir kişiyi düşünme sürecinde zihinsel olarak resimleri canlandırmaya çalışır. Bu, görselleştirme becerilerini geliştirebilir.
- **Dikkat ve odaklanma:** Çocuklar, özel bir kişiyi düşünme sürecinde dikkatlerini odaklamak zorundadır. Bu, dikkat ve odaklanma becerilerini artırabilir.
- **Problem çözme yetenekleri:** Evet-hayır soruları aracılığıyla çocuklar, karmaşık bilgileri anlamak, istediği kişiyi tanıma sürecinde problem çözme yeteneklerini geliştirebilir.

Dil gelişimine katkıları

- **Kelime dağarcığı gelişimi:** Oyun sırasında çocuklar, özel bir kişiyi tanımak için çeşitli kelimeleri kullanacaklardır. Bu, kelime dağarcığını genişletmelerine yardımcı olabilir.

¹²² Penny Warner, *Okul Öncesi Oynayarak Öğrenme*. S.96’den uyarlanmıştır.

- **Soru sorma yeteneği:** Çocuklara evet-hayır soruları sorma fırsatı verildiğinde, soru sorma yetenekleri gelişebilir. Bu, daha karmaşık düşünme ve iletişim becerilerini destekleyebilir.
- **Anlam inşası:** Çocuklar, evet-hayır cevaplarına dayalı olarak bilgileri bir araya getirerek bir kişiyi tanımaya çalışacaklardır. Bu, anlam inşası ve bağlantı kurma becerilerini artırabilir.
- **Dilin işlevsel kullanımı:** Çocuklar, dilin gerçek hayatta nasıl kullanılacağını anlama fırsatı bulurlar. Evet-hayır soruları aracılığıyla iletişim kurarak dilin işlevsel kullanımını öğrenirler.
- **Dil farkındalığı:** Oyun, çocuklara dilin yapısı, özellikleri ve kuralları hakkında farkındalık kazandırabilir. Sorular sorarken doğru dil kullanımını anlamak, dil farkındalığını artırabilir.

Sosyal ve duygusal gelişme katkıları

- **Empati gelişimi:** Çocuklar, oyun sırasında özel bir kişiyi düşünerek onun hakkında sorular sormak ve tahmin yapmak zorunda kalacaklardır. Bu, empati gelişimini teşvik edebilir.
- **Sosyal etkileşim:** Oyun, çocukların birbirleriyle etkileşimde bulunmalarını gerektirir. Birbirlerine sorular sorarak ve cevaplar vererek, sosyal becerilerini geliştirmelerine katkıda bulunabilir.
- **Paylaşma ve iş birliği:** Oyun sırasında çocuklar, bilgi paylaşma, yardımcı olma becerilerini geliştirebilirler. Bu, sosyal iş birliği ve paylaşma konusunda olumlu davranışları destekleyebilir.
- **Grup içinde hissedebilme:** Oyun, çocukların grup içinde olma deneyimini sağlar. Diğer çocuklarla etkileşimde bulunmak, duygusal bağlantılar kurmalarına ve grup içinde kendilerini hissetmelerine yardımcı olabilir.
- **Sabır ve bekleme becerileri:** Çocuklar sırayla soruları sormak ve cevaplamak için beklemeyi öğrenirler. Bu, sabır ve bekleme becerilerini güçlendirebilir.
- **Duygusal anlama:** Oyun sırasında çocuklar, başkalarının hissiyatları hakkında tahminde bulunacaklardır. Bu, duygusal anlama ve başkalarının duygusal durumlarını hissetme becerilerini geliştirebilir.
- **Özsaygı ve kendini tanıma:** Çocuklar, kendilerini ifade etmeyi, başkalarının sorularına cevap verme sürecinde özsaygılarını artırabilirler. Kendilerini tanıma, ifade etme becerilerini geliştirebilirler.

ETKİNLİK SÜRECİ

Hazırlık: Hz. Muhammed ile ilgili resimleri veya çizimleri toplanır ve masanın üzerine yerleştirilir. Çocuklara, masadaki resimleri incelemeleri söylenir.

Oyun kuralları:

- Önce çocuklara, özel bir kişiyi düşünmeleri söyleyin ve o kişiyi bulmaları için “evet” veya “hayır” soruları sormaları istenir.
- Çocuklara Hz. Muhammed’le ilgili resimleri gösterilir ve “Ben özel bir kişi düşündüm. Bu kişi Hz. Muhammed mi?” gibi bir soru sorulur.
- Çocukların, evet veya hayır cevaplarına göre diğer sorulara devam edilir.

Örnek sorular:

- Bu kişi İslam peygamberi midir?
- Mekke şehrinde doğmuş mudur?
- Kur’anı Kerim’i insanlara iletmekle görevli midir?

Zorlaştırma aşaması:

- Çocukların sorularına evet veya hayır cevapları verirken, resimleri masadan kaldırın.
- Çocuklar, sadece bilgileri kullanarak Hz. Muhammed’i düşünmeye çalışmalıdır.

Oyunun diğer aşaması:

- Oyunun sonunda, çocuklara sıra gelince onlara da Hz. Muhammed’i düşünmeleri ve evet- hayır soruları sormaları için fırsat verilir.
- Çocuklar, sırayla sınıftaki diğer arkadaşlarının özel kişileri tahmin etmesi için sorular sorabilirler.

Bu oyun, çocukların eğlenceli bir şekilde peygamberimiz Hz. Muhammed’i tanımalarına önemli bilgileri öğrenmelerine yardımcı olabilir.

Bu oyun, çocuklara peygamberimiz Hz. Muhammed’in sevgisini ve hayatını anlamalarına yardımcı olan eğlenceli bir yöntem sunmaktadır. Oyun, çocukların evet-hayır soruları aracılığıyla peygamberimizin özelliklerini öğrenmelerine ve bu bilgileri birleştirerek onu tanımaya çalışmalarına olanak tanır. Bu süreç, çocuklara peygamberimizin sevgisini daha derinlemesine hissettirirken, empati geliştirme, sosyal etkileşim, duygusal bağ kurma becerilerini de destekler. Resimler ve oyunun interaktif doğası, peygamberimizin hayatına dair bilgilerin daha anlamlı ve hatırlanabilir olmasını sağlar. Bu şekilde, çocuklar, sevgi dolu bir atmosferde peygamberimizi anlamaya ve sevmeye yönlendirilir.

3.12. Kur'an Sevgisi

I. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Kur'an Sevgisi¹²³

Ele Alınan Değer: Kitabımı Seviyorum

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Yöntem: Hikâye-Sanat Etkinliği

Malzemeler:

- Beyaz kâğıt veya kuran boyama sayfaları
- Renkli kalemler veya boyalar

Bilişsel gelişime katkıları

- **Bellek gelişimi:** Hikâye içindeki bilgileri hatırlama ve anlama süreci, çocukların bellek gelişimine katkıda bulunabilir.
- **Problem çözme yetenekleri:** Hikâyede Ahmet'in Kur'an'a saygı gösterme konusunda karşılaştığı sorunlar ve çözümler, çocuklara problem çözme becerilerini geliştirmeleri konusunda bir model sunabilir. Bu, oyunun çocukların eleştirel düşünme ve çözüm odaklı yaklaşımlarını desteklemesine yardımcı olabilir.
- **El göz koordinasyonu:** Kur'an boyama etkinliği, renk seçimi ve boyama sırasında el göz koordinasyonu geliştirebilir. Bu, çocukların motor becerilerini güçlendirebilir ve ince motor kontrolünü arttırabilir.

Dil gelişimine katkıları

- **Kelime dağarcığı gelişimi:** Hikâye, çocukların Kur'an ile ilgili terimleri ve ifadeleri öğrenmelerine katkıda bulunabilir. Bu, çocukların kelime dağarcıklarını zenginleştirebilir ve özel bir konudaki terimleri anlamalarına yardımcı olabilir.
- **Duygusal dil gelişimi:** Hikâye içindeki duygusal deneyimler ve değerler, çocukların duygusal dil gelişimini destekleyebilir. Bu, duyguları ifade etmeyi ve başkalarının duygularını anlama becerilerini güçlendirebilir.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları

¹²³ Bahar Sevim, *Din Öğretiminde Oyun Örnekleri* (Ankara: Nobel Yayınları, 2015). S.83'den uyarlanmıştır.

- **Empati gelişimi:** Hikâye, Ahmet'in Kur'an'a saygı gösterme çabalarını anlatarak, çocukların empati geliştirmelerine katkıda bulunabilir. Ahmet'in duygusal deneyimleri, çocuklara başkalarının hislerini anlama ve paylaşma becerilerini güçlendirebilir.
- **Paylaşma ve iş birliği:** Hikâye içinde Ahmet ve babaanne arasındaki etkileşim, çocuklara paylaşma ve iş birliği yapma konularında örnek olabilir. Bu, çocukların sosyal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir.
- **Duygusal farkındalık:** Hikâye ve oyun, çocukların duygusal farkındalık geliştirmelerine yardımcı olabilir. Ahmet'in Kur'an'a duyduğu sevgi ve saygı, çocukların kendi duygusal deneyimlerini anlamalarına katkıda bulunabilir.
- **Saygı ve hoşgörü:** Hikâye, Ahmet'in Kur'an'a saygı gösterme konusundaki çabaları aracılığıyla çocuklara saygı ve hoşgörü değerlerini öğretebilir. Bu, çocukların çevrelerindeki insanlara ve farklı inançlara daha açık ve hoşgörülü olmalarına katkıda bulunabilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Hikâye: “Kur'an Sevgisi”

Ahmet, güzel bir akşamüstü babaannesinin evine gitti. Babaanne, elinde özenle tuttuğu Kur'anı Kerim'i Ahmet'e gösterdi ve “Ahmet, bu kitap, Allah'ın bize gönderdiği çok kutsal bir kitap. Onunla nasıl daha iletişim kurabilir ve saygı gösterebiliriz, birlikte öğrenebilir mi?” dedi.

Ahmet merakla başını salladı. Babaanne devam etti: “Öncelikle, her zaman temiz ve düzenli olmalıyız. Ellerimizi yıkayarak, güzelce giyinerek bu kutsal kitapla iletişim kurmalıyız. Şimdi sen de bir şey öğreneceksin, gel birlikte oturalım.”

Babaanne ve Ahmet beraber Kur'an'dan bir hikâye okumaya başladılar. Ahmet, babaannesinin anlatımını dikkatlice dinlerken, içinde Kur'an'a olan sevgi ve saygı büyümeye başladı.

Hikâye bittiğinde, babaanesi gülerek sordu: “Ahmet, sence Kur'an'a saygı göstermenin başka yolları var mı?”

Ahmet düşündü ve cevap verdi: “Evet babaanne. Onu her gün okumak onun öğrettiklerini yaşamak ve başkalarına yardım etmekte birer saygı gösterme yolu olabilir. “Ben renkli bir Kur'an-ı Kerim yapmak istiyorum.” dedi. Babaanesi sevgiyle gülümsedi ve dedi ki, “Tabii ki Ahmet! Ancak bu özel bir boyama olacak. Renklerini seçerken içindeki sevgiyi ve saygıyı hissetmeye çalışmalısın.”

Etkinlik:

- Öğretmen çocuklara Kur'an boyama sayfası ve renkli kalemler verir.
- Çocuklar bir an için gözlerini kapatır ve içlerindeki sevgi ve saygıyı hissederler.
- Renkli kalemleri seçerken, her rengin bir anlam ifade ettiğini düşünürler. Örneğin, mavi renk huzuru, yeşil renk umudu temsil edebilir.
- Kur'anı renklendirmeye başladıklarında, her rengi dikkatlice seçip, saygıyla renklendirirler.

Bu hikâye ve etkinlik, Ahmet'in Kur'an'a saygı gösterme konusundaki öğrenim sürecini ve duygusal bağ kurma deneyimini vurgular. Aynı zamanda, Kur'an'ın öğretilerini yaşamak ve başkalarına yardım etmek gibi günlük hayatta uygulanabilir yolları da içerir.

Bu oyun, çocuklara Kur'an'a saygı duymanın önemini vurgulayarak dini değerlere olan hassasiyetlerini güçlendirir. Ahmet'in Kur'an'a duyduğu saygı ve sevgiye, çocuklara ve kutsal kitaba olan yaklaşımlarını anlamaları ve değer vermeleri gerektiği konusunda bir örnek sunar. Hikâye ve etkinlikler, çocukların Kur'an'ı tanıma, anlama ve içselleştirme süreçlerine katkıda bulunurken aynı zamanda sosyal ve duygusal becerilerini güçlendirmelerine yardımcı olur. Kur'an boyama etkinliği, çocukların duygusal ifade yeteneklerini geliştirmelerine ve Kur'an'a duydukları saygıyı renkli bir şekilde ifade etmelerine fırsat tanır. Bu oyun, çocuklara yaşamlarında Kur'an'a duydukları saygıyı günlük davranışlarına entegre etmeleri için güçlü bir temel sunar.

II. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Kelime Birleştirme¹²⁴

Ele Alınan Değer: Kitabımı Seviyorum

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Malzemeler:

- Tahta veya büyük bir kâğıt

¹²⁴ Araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

- Renkli kuru silinebilen kalemler veya tebeşir
- Kur'an-ı Kerim'den seçilmiş ayetlerin tam kelime olarak yazıldığı kartlar

Bilişsel gelişime katkıları

- **Problem çözme becerileri:** Çocuklar, ellerindeki harf kartlarını kullanarak doğru sırayla kelimeleri bir araya getirmek zorundadır. Bu, problem çözme becerilerini geliştirebilir ve mantıklı düşüncelerine yardımcı olabilir.
- **Bellek gelişimi:** Çocuklar, ellerindeki harf kartlarını kullanarak kelimeleri doğru sırayla hatırlamaları gerekecektir. Bu, kısa vadeli belleklerini geliştirmelerine ve bilgiyi hatırlama becerilerini artırmalarına yardımcı olabilir.
- **Değer ve ahlaki gelişim:** Oyun, çocuklara Kur'an-ı Kerim'den alınan kelimelerle ilgili temel ahlaki değerleri öğrenme fırsatı sunar. Bu, çocukların ahlaki değerleri anlamalarına ve bu değerleri günlük yaşamlarına entegre etmelerine yardımcı olabilir.

Dil gelişimine katkıları

- **Kelime dağarcığı gelişimi:** Oyun, çocukların Kur'an-ı Kerim'den seçilmiş kelimeleri öğrenmelerine ve bu kelimelerin anlamlarını kavramalarına yardımcı olur. Bu, çocukların kelime dağarcığını genişletmelerine katkı sağlar.
- **Konuşma becerileri:** Çocuklar, oyun sırasında kelime ve cümle yapılarını kullanarak ifade etme fırsatı bulurlar. Bu, çocukların konuşma becerilerini geliştirmelerine duygu düşünce veya bilgiyi açıkça ifade etmelerine yardımcı olabilir.
- **Dilin günlük hayatta kullanımı:** Kur'an-ı Kerim kelimeleri ile oyun, çocuklara dilin günlük hayatta nasıl kullanıldığını öğrenmelerine yardımcı olabilir. Bu, onların iletişim becerilerini arttırarak etkili bir şekilde iletişim kurmalarına olanak tanır.
- **Dil farkındalığı:** Oyun, çocukların dil yapısını ve ses bilgisini anlamalarına yardımcı olarak dil farkındalığını arttırabilir. Bu, çocukların dille ilgili özelliklere daha fazla dikkat etmelerine katkıda bulunabilir.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları

- **İş birliği ve takım çalışması:** Eğer oyun grup halinde oynanıyorsa, çocuklar birbirleriyle iş birliği yapmak ve kelimeleri bir araya getirmek için birlikte çalışmak zorunda kalabilirler. Bu, çocukların takım çalışması ve iş birliği becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir.
- **Empati gelişimi:** Oyun sırasında çocuklar, diğerlerinin düşüncelerini ve duygularını anlamak için etkileşimde bulunabilirler. Bu, empati gelişimine katkı sağlar.

- **Paylaşma ve iletişim:** Oyun, çocuklara kelimeleri bir araya getirirken fikirlerini paylaşma ve iletişim kurma fırsatı tanır. Bu, sosyal becerilerini geliştirmelerine ve duygusal anlamda bağlantı kurmalarına yardımcı olabilir.
- **Özdenetim ve sabır:** Kelimeleri bir araya getirme süreci, çocuklarda özdenetim ve sabır gelişimine katkıda bulunabilir. Her harfi düzgün yerleştirmek ve kelimeyi tamamlamak için beklemek, duygusal kontrol becerilerini artırabilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Hazırlık:

- Çocukların her birine birer harf kartı dağıtılır.
- Çocuklardan ellerindeki harf kartlarını kullanarak tahtadaki kelimenin tamamını bir araya getirmeleri istenir.
- Her çocuğun sırayla tahtaya gidip ellerindeki harfi doğru sırayla yerine koymasına izin verilir.
- Doğru sırayla kelimenin tamamını birleştiren çocuk ödüllendirilir veya oyunun galibi olarak belirlenir.
- Daha sonra farklı kelimeler seçilerek oyun tekrarlanabilir.

Oyunun amacı çocuklara Kur'an-ı Kerim'i tanıtmak ve onların ilgisini çekmek olmalıdır. Bu bağlamda, oyun çocukların Kur'an-ı Kerim'den seçilen kelimeleri öğrenmelerini teşvik edecek şekilde düzenlenebilir. Her bir kelime çocuklara öyküleştirecek anlatılabilir, kelimelerin geçtiği ayetler kullanarak küçük hikayeler oluşturulabilir. Bu, çocukların kelimeleri daha iyi anlamalarına ve hatırlamalarına yardımcı olabilir. Kelimeleri desteklemek için renkli ve çocuk dostu görseller eklenebilir. Her kelimenin yanına ilgili bir resim veya sembol eklemek, çocukların görsel hafıza ile kelimeleri ilişkilendirmelerine yardımcı olabilir.

Kur'an-ı Kerim, okul öncesi dönemdeki çocuklar için merak uyandırıcı bir kitap olabilir. Bu kutsal kitabı tanımak ve sevmek, çocuklarda merak duygusunu artırabilir. Renkli resimlerle desteklenmiş basit hikayeler veya kısa ayetler aracılığıyla Kur'an'ın temel mesajları, çocukların dini değerleri anlamalarına yardımcı olabilir. Öğrenmeye açık bir yaşta olan çocuklar, bu kitabı keşfetmekle hem dil becerilerini geliştirebilir hem de değerli ahlaki öğretilerle tanışabilir. Okul öncesinde Kur'an-ı Kerim'i tanımak, çocuklarda erken yaşta dini bir bilinç oluşturabilir ve bu süreç, onların duygusal zekalarını, empati yeteneklerini güçlendirebilir, dayanışma ve iş birliği gibi sosyal becerilerini destekleyebilir.

3.13. İnsan Sevgisi

I. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Sevgi Kapısı¹²⁵

Ele Alınan Değer: İnsan Sevgisi

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Amaç: Çocuklara sevgi, paylaşım ve olumlu iletişim kavramlarını anlatarak, bu değerleri güçlendirmek

Malzemeler:

Renkli kartlara çizilmiş kapıda anahtar resimleri, makas.

Bilişsel gelişime katkıları

- **Problem çözme becerileri:** Oyun, çocuklara eşleşme yaparak ve şifreli mesajlar oluşturarak problem çözme becerileri kazandırır. Her çocuğun kendi anahtarı ile uyumlu kapıyı bulma süreci, çocukların mantıksal düşünme yeteneklerini güçlendirir.
- **Renk ve şekil tanıma:** Oyun, çocuklara renklerle eşleşme yapma ve farklı şekil ve desenleri tanıma fırsatı sunar. Bu, temel görsel algı becerilerini geliştirir.
- **Konsantrasyon ve dikkat:** Müzik eşliğinde dans edip, ardından belirli renk ve desenleri eşleştirmeye çalışmak, çocukların dikkatlerini toplama ve belirli görevlere odaklanma yeteneklerini artırabilir.
- **Rol oynama ve yaratıcılık:** Oyun, çocukların tatlı rolleri denemesine ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmesine olanak tanır. Şifreli mesajlar oluştururken çocuklar kendi kreatif ifadelerini kullanabilirler.

Dil gelişimine katkıları

- **Sözcük zenginliği:** Oyun sırasında çocuklar, duygusal ifadeler ve sevgi ifadeleri içeren cümleler kurarlar. Bu, çocukların kelime dağarcığını genişletmelerine ve duygusal kelimeleri ifade etmelerine yardımcı olabilir.

¹²⁵ Sevcan Yağan Güder, *Okul Öncesi ve İlkokul Döneminde Değerler Eğitimi*. S.101'den uyarlanmıştır.

- **Anlam kavrama:** Çocuklar, oyun sırasında birbirlerine sevgi ifadelerini içeren mesajlar verirken, sözlü iletişim yeteneklerini kullanma fırsatı bulurlar. Bu, anlam kavrama becerilerini geliştirebilir.
- **Sözel ifade becerileri:** Oyun, çocukların duygularını ve düşüncelerini ifade etme yeteneklerini artırabilir. Çocuklar, kendi duygusal deneyimlerini ifade ederken sözel ifade becerilerini geliştirirler.
- **Dinleme becerileri:** Oyun çocuklara birbirlerini dinleme ve anlama fırsatı tanır. Müzik eşliğinde dans ederken ve sevgi ifadelerini paylaşırken, çocuklar dinleme becerilerini güçlendirebilirler.
- **Kelime oyunları:** Oyun sırasında kullanılan şifreli mesajlar ve söz konusu etkinlik, kelime oyunlarına benzer öğeler içerir. Bu tür oyunlar, çocukların zihinsel esnekliklerini ve kelime oyunlarını anlamalarını teşvik edebilir.

Sosyal ve duygusal gelişme katkıları

- **Empati gelişimi:** Oyun çocuklara birbirlerinin duygusal ifadelerini anlama ve hissetme yeteneği olan empati geliştirmelerine yardımcı olabilir. Şifreli mesajları paylaşarak, çocuklar birbirlerinin hislerini anlamayı öğrenirler.
- **İş birliği ve takım çalışması:** Oyun, çocuklara bir araya gelerek bir hedefe ulaşma ve iş birliği yapma fırsatı tanır. Birbirleriyle uyum içinde çalışarak, takım ruhu ve iş birliği becerilerini güçlendirebilirler.
- **Duygusal ifade:** Oyun, çocukların duygusal ifadelerini öğrenmelerine ve ifade etmelerine yardımcı olabilir. Sevgi ifadeleri ve pozitif cümleler kullanarak, duygusal zekâ ve ifade becerileri geliştirilebilir.
- **Sosyal becerilerin işlenmesi:** Oyun sırasında çocuklar, birbirleriyle etkileşim kurarak sosyal becerilerini geliştirebilirler. İletişim, paylaşım ve başkalarını dinleme gibi sosyal beceriler, oyun içinde uygulamalı olarak öğrenilebilir.
- **Özsaygı ve başkalarına saygı:** Oyun, çocuklara kendi duygusal ihtiyaçlarına saygı göstermeyi ve diğerlerine saygı göstermeyi öğretebilir. Bu, pozitif bir sosyal ortam oluşturma ve sürdürmenin temelidir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Uygulama:

- Öğretmen, renkli kartlara çizilmiş kapı ve anahtar resimlerini çocuklara dağıtır ve her bir çocuğa bir kapı ya da anahtar verir.

- Çocuklara, makas yardımıyla kapı ve anahtar resimlerini kesmeleri ve ardından bir çift oluşturmaları için talimat verir.
- Öğretmen, çocuklara kapı ve anahtarlarının birbirine uygun olması gerektiğini, yani aynı renkte kapı ve anahtar olması gerektiğini söyler.
- Oyunun ilk aşamasında, müzik eşliğinde çocuklara serbest dans etmeleri söylenir.
- Müzik durduğunda, her çocuk elindeki anahtarın rengi ile uyumlu olan kapıyı bulmaya çalışır.
- Ardından, öğretmen çocuklara şifre oluşturarak kapıyı açmalarını söyler. Örneğin, her çocuk bir arkadaşının kapısını bulduğunda, “seni çok seviyorum, çünkü...” diyerek bir sevgi mesajı verir.
- Oyun devam ederken, çocuklar rollerini değiştirir ve yeni eşleşmeler oluştururlar.

Bu oyun, çocukların birbirleriyle etkileşim kurma, empati geliştirme ve olumlu bir iletişim ortamı oluşturma becerilerini destekler.

“Sevgi Kapısı Oyunu”, çocuklara sevgiyi ifade etme, başkalarının duygusal ihtiyaçlarına dikkat etme ve olumlu iletişim kurma becerilerini öğreten etkileşimli ve eğlenceli bir etkinlik olarak ön plana çıkmaktadır. Oyun, çocukları bir araya getirerek duygusal bağlar kurmalarına, empati geliştirmelerine ve birbirlerine sevgi dolu mesajlar iletmelerine olanak tanır. Renkli anahtarlar ve kapılar aracılığıyla çocuklar, birbirleriyle uyum içinde çalışma, takım ruhu oluşturma ve duygusal ifadelerle iletişim kurma yeteneklerini geliştirirler. Şifreli mesajlar aracılığıyla sevgi ve takdir ifade etmeyi öğrenen çocuklar, oyun sayesinde insanlar arasında pozitif bir etkileşim ortamı yaratmanın önemini kavrarlar. Bu oyun, çocuklara sevginin gücünü deneyimleme ve paylaşım fırsatı sunarak, insanlar arasında sağlıklı ve anlamlı ilişkiler kurmalarına katkıda bulunur.

II. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Farklılıklarımızın Gücü¹²⁶

Ele Alınan Değer: İnsan Sevgisi

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Ortamı: Sınıf Ortamı

Malzemeler

- Renkli boyalar
- Karton parçaları veya kumaşlar

Bilişsel gelişime katkıları

- **Problem çözme becerileri:** Oyun, çocuklara birlikte çalışma, birbirlerine yardım etme yoluyla ortaya çıkan sorunları çözme becerilerini geliştirebilir. Arkadaşları arasında etkileşimde bulunurken, farklı düşünce tarzlarını birleştirerek sorunları çözmeyi öğrenirler.
- **Renk algısı ve tanıma:** Renk karışımı etkinlikleri, çocukların renk algısını geliştirebilir. Renkleri bir araya getirerek yeni renkleri oluşturmak, görsel algılarını güçlendirebilir ve renk tanımlarını artırabilir.
- **Yaratıcılık ve hayal gücü:** Renk karışımı ve yaratıcı etkinlikler, çocukların yaratıcılıklarını ve hayal güçlerini geliştirebilir. Kendi renk kombinasyonlarını seçme, tablolar yapma ve bu süreçte özgün düşünme yeteneklerini güçlendirebilir.
- **Mantıksal düşünme:** Renk karışımı süreci, çocuklara temel mantıksal düşünme becerilerini geliştirme fırsatı sunar. Renklerin birbirleriyle nasıl etkileşime girdiğini anlama ve bu bilgiyi kullanarak yeni renkleri önceden tahmin etme becerisi, mantıksal düşünmeyi güçlendirebilir.

Dil gelişimine katkıları

- **Kelime zenginliği:** Oyun sırasında çocuklar, farklı renkleri, duyguları ve düşünceleri ifade etmek için çeşitli kelimeler kullanma fırsatı bulurlar. Bu, kelime dağarcıklarını zenginleştirir.

¹²⁶ Araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

- **Dil becerileri:** Oyun, çocukların dil becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Arkadaşlarıyla etkileşimde bulunarak, duygularını ve düşüncelerini paylaşma, dil becerilerini güçlendirebilir.
- **Soru sorma ve cevap verme:** Oyun, çocukların okuma ve cevap verme yeteneklerini geliştirebilir. Öğretmen tarafından yönlendirilen diyaloglar, çocukların düşünce süreçlerini ifade etmelerini sağlar.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları

- **Empati gelişimi:** Oyun, çocukların farklı renkleri ve duyguları temsil eden karakterlerle etkileşimde bulunmalarını sağlar. Bu, empati gelişimini destekleyebilir; çocuklar, diğer insanların farklılıklarını anlamayı ve onların hissettiği duyguları paylaşmayı öğrenebilirler.
- **İş birliği ve takım çalışması:** Oyun, çocukları birbirleriyle iş birliği yapmaya ve bir arada çalışmaya teşvik eder. Renklerin birleşimi ile oluşturulan tabloyu yaratırken, öğrenciler birlikte çalışmanın gücünü deneyimleyebilirler.
- **Sosyal becerilerin gelişimi:** Oyun, çocukların sosyal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Arkadaşlarıyla etkileşimde bulunarak paylaşma, iş birliği yapma ve duygusal ifade konusunda becerilerini artırabilirler.
- **Kabul ve değer verme:** Oyun, farklı renklerin bir araya gelerek güzel bir tablo oluşturmasını vurgulayarak bu farklılıkları kabul etme ve değer verme kavramlarını destekleyebilir. Her renk, diğerlerinin katkısı olmadan eksik kalabilir, buda çocuklara birbirlerini takdir etmeyi öğretebilir.
- **Duygusal farkındalık:** Oyun sırasında çocuklar, farklı renklerin temsil ettiği duyguları anlamayı öğrenebilirler. Bu, duygusal farklılıklarını artırabilir ve başkalarının duygusal durumlarını daha iyi anlamalarına yardımcı olabilir.
- **Paylaşma ve dayanışma:** Oyun, çocuklara kaynakları (renkleri) paylaşma ve birlikte çalışma konusunda bir farkındalık kazandırabilir. Paylaşma ve dayanışma, sosyal becerilerini güçlendirebilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Öykü Adı: “Renklerin Büyülü Dünyası”

Bir gün renklerin dünyasında, Mavi, Sarı, Yeşil ve Kırmızı adlı dört renk birbirlerini keşfetmeye karar verdiler. Her biri farklıydı, ama bir araya gelmeye karar verdiler. Birlikte çalışarak, birbirlerini tamamlayarak, güzel bir dünya yaratmaya karar verdiler.

Mavi, güzel gökyüzünü temsil ediyordu. Sarı, parlak güneşi simgeliyordu. Yeşil, doğadaki tüm bitkileri ve ağaçları temsil ediyordu. Kırmızı, sıcak bir kalbi temsil ediyordu. Her biri kendi güzelliği ve anlamı ile doluydu.

Ancak, bu dört renk bir araya gelip karşılaştıklarında, ortaya çıkan şey gerçekten harikaydı. Mavi ve sarı, bir araya gelerek parlak bir yeşili oluşturdular. Yeşil, doğanın güzelliklerini ve uyumunu temsil ediyordu. Kırmızı ve sarı karıştığında ortaya çıkan renk, sıcak bir turuncuydu, güneşin batışını temsil ediyordu.

Renkler bir araya geldikçe, birbirlerini tamamlayarak yeni renkler oluşturuyorlardı. Her renk, diğer renkler olmasaydı eksik olacaktı. Bu renklerin birbirlerine ihtiyacı vardı çünkü her biri diğerini güzelleştiriyordu.

Aynı şekilde, insanlar farklılıkları ile bir araya geldiklerinde, güzel ve zengin bir dünya oluşturabilirlerdi. Mavi, yeşil, sarı, yeşil ve kırmızı, iyi birine ihtiyaç duyduklarını ve bir araya gelerek daha güzel bir dünya oluşturdıklarını keşfettiler.

Sonunda renklerin dünyası her rengin diğerine ihtiyaç duyduğu, birbirini tamamladığı ve bir araya geldiğinde muhteşem bir uyum oluşturduğu bir yer haline geldi. Ve bu, renklerin bir araya gelerek, yeni şeyler oluşturmanın ve birbirlerini tamamlamanın ne kadar güzel bir şey olduğunu anladıkları bir hikayeydi.

Etkinlik: “Renklerin Karışımı Atölyesi”

Öğretmen, öyküyü bitirdikten sonra öğrencilere renk karışımını deneyimleyebilecekleri bir etkinlik düzenler. İşte bu etkinliğin aşamaları:

- 1. Malzeme hazırlığı:** Öğrencilere renk malzemeleri dağıtılır. Her öğrenci, mavi sarı, yeşil ve kırmızı renkleri temsil eden karton parçalarını veya kumaşları alır.
- 2. Renk karıştırma:** Öğrencilere renkleri birbirleriyle karıştırarak yeni renkleri oluşturabilecekleri bir çalışma alanı sağlanır. Örneğin, her öğrenci bir arkadaşıyla bir araya gelir ve renkleri karıştırarak yeni renkleri keşfeder.
- 3. Yaratıcılık zamanı:** Öğrencilere, karıştırdıkları renkleri kullanarak resim yapmalarını veya renkli bir kartpostal oluşturmaları için serbest zaman verilir. Her öğrenci, birbirinden farklı renk kombinasyonları kullanarak kendi benzersiz eserini yaratır.
- 4. Paylaşım ve tartışma:** Etkinlik sona erdikten sonra öğrencilere, yaratıcı çalışmalarını sınıf arkadaşlarıyla paylaşma ve renk karışımı sürecinde neler keşfettikleri hakkında kısa birer cümle söyleme fırsatı verilir.

“Farklılıklarımızın Gücü” adlı oyun, çocuklara insanları sevmenin ve birbirine yardım etmenin gücünü öğreten etkili bir araçtır. Oyun, renklerin birleşerek güzel bir tablo oluşturmasını kullanarak, farklılıkların bir araya geldiğinde ne kadar değerli ve güçlü bir birlik oluşturabileceğini anlatıyor. Bu sayede çocuklar, farklı özelliklere sahip insanları sevmenin, birlikte çalışmanın ve dayanışmanın önemini keşfederler. Oyun, duygusal bağ kurma, empati geliştirme ve paylaşma konularında çocukların sosyal becerilerini güçlendirerek, onlara sevgi dolu bir toplumun nasıl inşa edilebileceğini öğretmektedir.

3.14. KÂİNAT SEVGİSİ

I. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Ormanda Yolculuk¹²⁷

Ele Alınan Değer: Kâinat Sevgisi

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Etkinlik süresi: 40 dakika

Malzemeler

- Renkli karton veya kâğıt
- Makas
- Yapıştırıcı
- Renkli kalem
- Kâğıt veya kartondan yapılmış hayvan figürleri
- Küçük tahta parçaları, dallar (ağaçları temsil edecek)

Bilişsel gelişime katkıları

- **Gözlem ve algılama becerileri:** Çocuklar, oyun sırasında çevrelerindeki doğal öğeleri gözlemleyerek algılama becerilerini geliştirirler. Bu, dikkatlerini yoğunlaştırmalarına ve çevrelerindeki detayları fark etmelerine yardımcı olur.
- **Problem çözme becerileri:** Oyunlar, çocuklara sorunlarla başa çıkma ve çeşitli durumları çözme fırsatı tanır. Örneğin, ormanda karşılaşılan durumlar ve çözüm yolları çocukların problem çözme yeteneklerini güçlendirebilir.
- **Görsel-mekânsal beceriler:** Oyun sırasında çocuklar, büyük bir orman panosu üzerinde gezinmeyi ve farklı nesneler arasındaki uzamsal ilişkileri anlama becerilerini geliştirirler. Bu, görsel-mekânsal becerilerini artırabilir.
- **Hayal gücü ve yaratıcılık:** Oyun, çocukların hayal gücünü ve yaratıcılıklarını kullanma konusunda teşvik eder. Ormanda bir yolculuk hayal etmek ve bu hayali oyun içinde yaşamak, çocukların yaratıcılıklarını geliştirebilir.
- **Değer ve sorumluluk bilinci:** Doğa temalı oyunlar, çocuklara çevre bilinci ve doğa sevgisi kazandırabilir. Bu oyunlar, doğal kaynaklara saygı gösterme ve çevreye duyarlı olma konularında değerleri pekiştirebilir.

¹²⁷ Araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

Dil gelişimine katkıları

- **Kelime zenginliği:** Oyun sırasında çocuklar, çevrelerindeki öğeleri tanımlamak ve adlandırmak için yeni kelimeler öğrenirler. Bu, kelime dağarcıklarını genişletmelerine yardımcı olabilir.
- **Dil becerileri:** Oyun, çocukların anlama, ifade etme, dinleme ve konuşma gibi temel dil becerilerini geliştirmelerine katkı sağlar. Hikayeleri anlama ve başkalarına anlatmada kullanılan dil becerilerini destekleyebilirler.
- **Soru sorma ve cevap verme:** Oyunlar, çocuklara çevrelerindeki dünyayı anlamak için soru sorma ve cevap verme pratiği yapma fırsatı sunar. Bu, eleştirel düşünme yeteneklerini geliştirebilir ve iletişim becerilerini artırabilir.
- **Dilin günlük kullanımı:** Oyunlar, çocuklara günlük hayatta kullanılan dilin önemini kavramalarına yardımcı olabilir. Doğal bir şekilde iletişim kurarak dilin işlevselliğini anlamalarına katkıda bulunabilir.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları

- **Empati gelişimi:** Doğada geçen oyunlar sırasında, çocuklar çevrelerindeki canlıları, bitkileri ve doğayı keşfederken, empati geliştirebilirler. Bu deneyimler, başkalarının ve doğanın ihtiyaçlarına duyarlılık kazandırabilir.
- **İş birliği ve takım çalışması:** Oyun, grup içinde iş birliği yapma ve takım çalışması becerilerini geliştirmeye yardımcı olabilir. Çocuklar, ortak bir amaca ulaşmak için birlikte çalışmayı öğrenirler.
- **Sosyal becerilerin güçlenmesi:** Oyun, çocukların diğerleriyle etkileşim kurma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Diğer çocuklarla konuşma, paylaşma ve problem çözme gibi sosyal beceriler oyunlar aracılığıyla pekiştirilebilir.
- **Duygu yönetimi:** Doğada geçen oyunlar sırasında, çocuklar çeşitli duyguları deneyimlerler. Bu, duygusal farkındalıklarını artırabilir ve olumlu bir duygu yönetimi geliştirmelerine yardımcı olabilir.
- **Bağlantı kurma:** Doğal ortamlarda geçen oyunlar, çocukların doğa ile bağlantı kurma yeteneklerini güçlendirebilir. Ağaçları, çiçekleri ve diğer canlıları keşfetmek, çocukların çevreleri ile duygusal bir bağ kurmalarına katkıda bulunabilir.
- **Sorumluluk bilinci:** Oyun, çocuklara doğal kaynaklara saygı gösterme ve çevreye duyarlı olma sorumluluğunu öğretebilir. Doğanın bir parçası olarak, çocuklar çevreye duyarlılık kazanabilir ve koruma bilinci geliştirebilirler.

- **Doğal huzur ve rahatlama:** Doğa ile etkileşim, çocukların stresle başa çıkma ve rahatlama becerilerini geliştirebilir. Doğal ortamlarda geçen oyunlar, çocuklara huzurlu bir ortamda bulunma fırsatı sunabilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Orman panosu hazırlama: Büyük bir orman panosu hazırlanır. Panoya renkli karton veya kağıtlardan ağaçlar, çiçekler, kuşlar gibi doğal öğeler eklenir. Panoya gökyüzü, güneş ve bulutlar gibi unsurlar da eklenir.

Hayvan figürleri hazırlama: Çocuklarla birlikte ya da önceden hazırlanan kâğıt veya kartondan yapılmış hayvan figürleri (örneğin, kuşlar, tavşanlar, kelebekler gibi orman hayvanları.) ile oyun daha etkileşimli hale getirilir.

Oyun kuralları: Çocuklar, orman panosunun etrafında bir yolculuğa çıkarlar. Her durakta, ormanda karşılaştıkları güzellikler ve Allah'ın yarattığı düzeni anlatan kısa hikayeler veya şarkılar paylaşılabilir.

Hayvan figürleri ile etkileşim: Çocuklar, panodaki hayvan figürleri ile etkileşime geçebilirler. Örneğin, bir kuş figürü ile konuşabilir, tavşan figürü ile dans edebilirler.

Gözlem ve resim çizme: Çocuklara, ormanda gördükleri güzellikleri gözlemlemeleri ve resim çizmeleri için süre verilir. Ardından, çizimleri birlikte değerlendirilir, Allah'ın yarattığı güzellikler hakkında konuşulur.

Dua zamanı: Yolculuk sonunda, çocuklarla Allah'a teşekkürlerini ifade eden kısa dualar okunabilir veya dua edilebilir. Allah'ın yarattığı güzelliklere minnettarlık duygusunu pekiştirmek için bu an değerlendirilebilir.

Bu oyun, çocuklara doğayı, ormanı ve Allah'ın yarattığı güzellikleri keşfetmeleri için bir fırsat sunarken, aynı zamanda onlara çevreye duyarlı olma ve doğaya saygı gösterme konularında öğretici bir deneyim yaşatabilir.

“Ormana Yolculuk” adlı oyun çocuklara kainattaki düzeni eğlenceli bir keşifle birleştirerek sunmaktadır. Doğa teması, çocukların gözlem yeteneklerini geliştirmelerini, çevreye duyarlı olma bilincini kazanmalarını sağlamaktadır. Oyun, her adımda kâinattaki gök cisimlerinden bitkilerin uyumuna, hayvanların rollerine kadar çeşitli doğa unsurlarını keşfetme fırsatı sunarak çocukların merakını ve hayal gücünü harekete geçirmektedir. Bu deneyim, çocuklara kainattaki düzenin altında yatan mucizeleri anlamalarını sağlayarak, onlara kâinatın büyük bir planın parçası olduğu düşüncesini sevgi ve heyecanla benimsetmektedir.

II. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Temiz Kâinat¹²⁸

Ele Alınan Değer: Kâinat Sevgisi

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı, Bahçe veya Oyun Alanı

Kazanım ve Göstergeler:

Bilişsel gelişime katkıları

- **Bilgi edinme ve anlama:** Oyun, öğrencilere temiz bir çevrenin neden önemli olduğunu anlatarak, bilgi edinme ve anlama becerilerini geliştirir. Oyun sırasında karşılaşılan bilgiler, öğrencilerin çevre sorunları hakkında daha bilinçli düşünmelerine olanak tanır.
- **Problem çözme becerileri:** Karakterlerin çözmesi gereken temizlik sorunları ve çevre konusundaki zorluklar, öğrencilerin problem çözme yeteneklerini geliştirir. Oyun, öğrencilere alternatif çözüm yollarını düşünme ve uygulama becerisi kazandırabilir.
- **Karar verme becerileri:** Oyun sırasında karakterlerin karşılaştığı durumlar, öğrencilere karar verme süreçlerini deneyimleme fırsatı sunar. Temiz bir çevre için ne tür adımlar atılması gerektiği konusunda düşünme ve karar verme yeteneklerini geliştirebilir.

Dil gelişimine katkıları

- **Sözcük bilgisi gelişimi:** Oyun, öğrencilere çevre temizliği ve sürdürülebilirlikle ilgili yeni sözcükler öğretir. Öğrenciler, oyun içindeki diyaloglar ve konuşmalar sayesinde kavramlarla ilgili yeni kelimeler öğrenir ve bu kelime dağarcığını genişletir.
- **İfade yeteneği:** Oyun, öğrencilerin düşüncelerini ve duygularını ifade etmelerine olanak tanır. Oyun içindeki karakterler arasındaki diyaloglar, öğrencilere kendilerini daha iyi ifade etme ve duygusal zenginlik kazanma fırsatı sunar.
- **Duygusal zekâ ve empati:** Oyun, karakterler arasındaki duygusal etkileşimler sayesinde öğrencilerin duygusal zekalarını geliştirebilir. Karakterlerin duygusal tepkilerini anlama ve empati geliştirme, dil gelişimine olumlu katkılar da bulunabilir.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları

¹²⁸ Araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

- **İş birliği ve takım çalışması:** Oyun, Ali ve Zeynep'in çevre temizliği konusunda birlikte çalışmalarını vurgulayarak öğrencilere iş birliğini, takım çalışması becerilerini geliştirmelerine katkıda bulunabilir.
- **Sorumluluk bilinci:** Oyun, karakterlerin çevre temizliği konusundaki sorumlulukları üzerinden öğrencilere sorumluluk bilinci kazandırabilir. Oyun, çocukların kendi çevrelerine daha fazla duyarlılık göstermelerini sağlayabilir.
- **Empati geliştirme:** Oyun, karakterlerin çevre sorunlarına karşı gösterdikleri duyarlılık aracılığıyla öğrencilerin empati geliştirmelerine yardımcı olabilir. Karakterlerin duygusal deneyimlerini anlama ve paylaşma, çocuklarda empati duygusunu pekiştirebilir.
- **Duygusal zekâ gelişimi:** Oyun, karakterlerin duygusal zekasını vurgulayarak öğrencilerin duygusal zekâ geliştirmelerine katkıda bulunabilir. Duyguları tanıma, anlama ve yönetme konularında çocuklara yardımcı olabilir.
- **Sosyal normlar ve değerler:** Oyun, çevre temizliği, iş birliği ve sorumluluk gibi sosyal normları ve değerleri uygulayarak öğrencilere toplumsal kuralları anlama ve benimseme konusunda katkı sağlayabilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Örnek Hikâye: Temiz Kâinat

Bir zamanlar, “Temiz Kâinat” adlı küçük bir kasaba vardı. Bu kasabada, Ali ve Zeynep adında iki genç, kasabanın temizliğinden sorumlu temizlik görevlileriydi. Ali, uzun boylu ve güler yüzlü bir gençti. Zeynep neşeli ve enerjik bir kızdı. İkisi de kasabanın temiz ve düzenli olması için elinden gelenin en iyisini yapardı.

Bir sabah, Ali ve Zeynep işlerine başlamadan önce kasabanın parkında buluştular. Güneş parlıyordu, kuşlar ötüyordu ve kasaba huzur dolu bir atmosfer içindeydi.

Zeynep: Günaydın, Ali! Bugün neşeli bir gün gibi görünüyor, değil mi?

Ali: Evet, gerçekten öyle Zeynep. Ama bazen insanlar çöplerini rastgele atıyorlar ve bu bizim için daha fazla iş demek.

Zeynep: Haklısın Ali. Ama belki de bir şeyler yapabiliriz. İnsanlara temiz bir çevreyi sevmenin önemini anlatmalıyız.

Ali ve Zeynep, o kasabanın temizlik görevlisi olarak işlerine başladılar, ancak artık sadece temizlemek değil, aynı zamanda kasaba sakinlerine temiz bir çevrenin önemini anlatmakta

istiyorlardı. Bu düşünceyle birlikte, kasabanın kaderini değiştirecek bir maceraya atılmaya karar verdiler. Ve işte, temiz kâinat macerası böylece başlamış oldu.

Ali ve Zeynep, kasabanın dört bir yanında çevre temizliği kampanyası düzenlediler. Afişler asıldı, seminerler verildi ve insanlar topluca temizlik etkinliklerine katıldı. Ancak, en önemlisi, Ali ve Zeynep, her bir kişiye, temiz bir çevrenin sadece güzel görünmekle kalmayıp aynı zamanda sağlıklı bir yaşamın anahtarı olduğunu anlatmaya çalıştılar.

Bir süre sonra, kasaba sakinleri temiz bir kâinatın, çevrenin değerini kavradı, çocuklar parkları temiz tuttu, gençler geri dönüşüm konusunda daha bilinçli hale geldi ve yetişkinler çöplerini düzenli olarak toplamaya başladı.

Ali ve Zeynep, kasabalarındaki değişimi gördüklerinde gurur duydular. Temiz bir çevre, sadece bir kasabanın değil, tüm dünyanın daha güzel bir yer olmasını sağladı. Her bir adımın birbirine eklenmesiyle, küçük kasaba bir örnek olmuş, insanları bir araya getirmiş ve bir temizlik seferberliği başlatmıştı.

Böylece, Ali ve Zeynep, kasabalarının temiz kâinata katkıda bulunmanın, sevgi ve sorumlulukla çevrelerine sahip çıkmanın ne kadar önemli olduğunu herkese öğretmişti.

Bu oyunun ardından sınıf içinde gerçekleştirilebilecek etkinliklerle çocuklara temiz bir çevre konusundaki farkındalığı artırabilir ve onları harekete geçmeye teşvik edebilirsiniz.

Çevre temizliği kampanyası: Çocukları, sınıf veya okul çapında bir çevre temizliği kampanyası düzenlemeye teşvik edin. Küçük gruplar halinde, kurs bahçesi veya yakın çevredeki bir alanı temizlemeleri sağlanabilir.

Gerçek bir temizlik etkinliği: Çocuklar, sınıf veya kurs çevresinde küçük bir temizlik etkinliği düzenlemeye davet edilir. Çöp toplama, geri dönüşüm kutularını düzenleme gibi pratik aktivitelerle öğrencilerin doğrudan katılımı sağlanabilir.

Eğitici poster yarışması: Çocuklardan; çevre dostu davranışları ve temiz bir kâinatı destekleyen mesajları içeren resimler tasarlamaları istenir. En iyi resmi seçmek için sınıf içinde bir yarışma düzenlenebilir.

Doğa yürüyüşü veya park temizliği: Sınıfça, yakın bir parka veya doğal bir alana bir doğa yürüyüşü düzenlenebilir. Bu etkinlik sırasında çocuklar çevrelerini daha yakından inceleyebilir ve temiz bir çevrenin ne kadar değerli olduğunu deneyimleyebilirler.

“Temiz Kâinat” adlı oyun, çevre temizliğinin önemini vurgulayan etkileyici bir hikâye sunmaktadır. Ali ve Zeynep’in kasabanın temizlik görevlileri olarak, çevrelerini koruma ve

temiz tutma konusundaki kararlılıkları, dinleyenlere temiz bir kâinatın yaratılması için bir çağrı yapmaktadır. Oyun, çevre sorunlarına dikkat çekerken aynı zamanda iş birliği, sorumluluk ve empati gibi sosyal değerleri vurgulayarak öğrencilere güçlü bir duygusal deneyim sunmaktadır. Karakterlerin çevre sorunlarına duyarlılıkları, öğrencilerin kendi çevrelerinde daha bilinçli ve sorumlu bir şekilde hareket etmelerine ilham vermektedir. Bu oyun, temiz bir kâinatın sadece birkaç bireyle değil, tüm toplumun çaba ve iş birliği ile mümkün olduğunu hatırlatmakta ve çocuklara çevresel sorumluluklarına daha fazla odaklanmalarını teşvik etmektedir.

3.15. Din Sevgisi

I. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Baş Üstünde¹²⁹

Ele Alınan Değer: Dinimi Seviyorum

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Malzemeler

- Renkli kartlar (her biri farklı bir İslam şartını temsil edecek)

Bilişsel gelişime katkıları

- **Problem çözme becerileri:** Çocuklar, İslam'ın şartlarını tahmin etmek için görsel ipuçları kullanarak problem çözme becerilerini geliştirirler. Farklı ipuçlarını bir araya getirme, doğru sonuca ulaşma süreci, bilişsel işlemleri teşvik eder.
- **Gözlem yetenekleri:** Oyun, çocukların detayları gözlemlene ve analiz etme yeteneklerini artırır. Çocuklar, kartlardaki görselleri dikkatlice inceleyerek İslam'ın şartlarını tanımaya çalışırken gözlem yetenekleri gelişir.
- **Hafıza ve dikkat gelişimi:** Çocuklar, görsel ipuçlarını hatırlamak ve doğru zamanda kullanmak zorunda oldukları için hafıza ve dikkat becerilerini geliştirirler.
- **Sıra ve planlama yetenekleri:** Oyun, sırayla görevleri yerine getirmeyi ve planlama becerilerini teşvik eder. Her çocuğun sırası geldiğinde kart alması, ipuçlarını hatırlaması ve diğer çocuklara doğru bir şekilde aktarması gibi görevler, çocuklara planlama yeteneklerini kullanma fırsatı sunar.
- **Mantık ve analitik düşünce:** Çocuklar, görsel ipuçlarını analiz ederek mantık yürütme ve analitik düşünme becerilerini geliştirirler. İpucu kartlarından elde ettikleri bilgileri bir araya getirerek doğru sonuca ulaşma süreci, mantıksal düşünceyi güçlendirir.

Dil gelişimine katkıları

- **Kelime zenginliği:** Oyun, çocuklara İslam'ın şartları hakkında konuşmalarını ve bu kavramları açıklamalarını teşvik eder. Bu, çocukların kelime bilgilerini artırmalarına yardımcı olabilir.

¹²⁹ Araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

- **İfade yetenekleri:** Oyun, çocuklara düşüncelerini açıkça ifade etme fırsatı tanır. İslam'ın şartlarını anlatırken, çocuklar duygu ve düşüncelerini ifade ederek iletişim becerilerini geliştirirler.
- **Dinleme becerileri:** Oyun sırasında çocuklar, diğer çocukların verdiği ipuçlarını dinleyerek ve anlayarak, dinleme becerilerini geliştirirler. Bu, etkili iletişim için önemli bir beceridir.
- **Anlam çıkarma:** İpucu kartları ve görsel öğeler, çocukların metinleri anlama ve anlam çıkarma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Görsel ipuçlarına dayanarak İslam'ın şartlarını anlamak, çocuklara çoklu anlam yaratma yeteneği kazandırabilir.
- **Soru sorma ve yanıtlama:** Oyun, çocuklara soru sorma ve diğer çocuklara yanıt verme pratiği yapma fırsatı sunar. Bu, çocukların dil becerilerini daha etkili bir şekilde kullanmalarına katkıda bulunur.
- **Grup iş birliği:** Gruplar halinde oynanan oyun, çocuklara birbirleriyle etkileşimde bulunma ve düşüncelerini paylaşma şansı tanır. Buda dil gelişimini destekler.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları

- **İş birliği ve takım çalışması:** Gruplar halinde oynanan oyun, çocuklara; iş birliği yapma ve birlikte çalışma becerilerini geliştirme fırsatı tanır. Çocuklar, birbirlerine yardım etmek ve ortak bir amaca ulaşmak için çaba sarf ederek takım çalışması deneyimi kazanırlar.
- **Empati gelişimi:** Oyun sırasında çocuklar, diğerlerinin düşüncelerini ve duygularını anlama fırsatına sahiptir. İpucu veren çocuklar, empati geliştirmeye yardımcı olurken, tahminde bulunan çocuklar da bu empatiyi anlama ve değerlendirme şansına sahip olur.
- **Sıra bekleme ve sabır:** Oyun, her çocuğun sırasının gelmesini beklemeyi ve başkalarının konuşmasını dinlemeyi gerektirir. Bu durum, çocuklara sıra beklemeyi, sabırlı olmayı ve başkalarını dinlemeyi öğretir.
- **Bağlantı kurma:** Çocuklar birbirleriyle etkileşimde bulunma şansına sahip oldukları için sosyal becerilerini geliştirirler. Oyun, çocukların sınıf arkadaşlarıyla daha yakın bir bağlantı kurmalarına yardımcı olabilir.
- **Duygusal ifade:** Oyun sırasında çocuklar, duygusal ifade becerilerini kullanma fırsatı bulurlar. İpucu kartlarından ve oyun sürecinden elde ettikleri bilgileri kullanarak duygusal ifade ve anlatım becerilerini güçlendirirler.

- **Özgüven artışı:** Doğru tahminde bulunan çocuklara puan verilmesi, çocukların özgüvenini artırabilir. Başarılarını paylaşmak ve başkalarına yardımcı olmak, çocukların kendilerine olan güvenlerini artırabilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Kurallar:

1. Çocuklar sınıf içinde rastgele gruplara ayrılır.
2. Her grup sıra oluşturur.
3. Öğretmen, her renkli kartın bir İslam şartını temsil ettiği bir listeye sahiptir.
4. Çocuklara sırayla renkli kartlar verilir, ancak kartın üzerindeki İslam'ın şartlarından biri çocuğa gösterilmez.
5. Çocuk, kartı başının üstüne koyar ve karttaki İslam'ın şartını bilmeye çalışır.
6. Karşısına geçen çocuk, karttaki İslam'ın şartını anlamasına yardımcı olacak ipuçlarını verir. (Kart üzerindeki görsel, namaz kılan bir Müslümanın secde görseli ise; günde beş vakit kılınır, Müslümanlar bu ibadeti yaparken ellerini dizlerine koyarlar gibi ipuçları verilebilir.)
7. Çocuk, ipuçlarından İslam'ın şartını tahmin etmeye çalışır.
8. Doğru tahmin yapan çocuk veya grup puan kazanır.
9. Oyun, her çocuğun sırası geldiğinde devam eder ve puanlar kaydedilir.
10. Oyun sonunda en yüksek puana sahip çocuk veya grup ödüllendirilebilir.

Bu oyun, çocuklara; İslam'ın şartlarını eğlenceli ve interaktif bir şekilde öğrenme imkânı sunmaktadır. Görsel ipuçları ve örnekler, sadece kavramları anlamalarına değil, aynı zamanda bu kavramlarla duygusal bir bağ kurmalarına da yardımcı olur. Gruplar arasında iş birliği yapma, iletişim kurma fırsatı, çocukların sosyal becerilerini geliştirmelerine ve birbirleri ile daha yakın bir bağlantı kurmalarına olanak tanır. Ayrıca, oyunun bilişsel ve dil gelişimine olan katkıları, çocukların notları ve anıları arasında sağlam bir bağ kurmalarına yardımcı olur. Bu oyun, dinimizi anlamak ve sevmek adına önemli bir araç olabilir, çünkü çocuklara sadece bilgi vermekle kalmaz, aynı zamanda İslami değerlerini deneyimlemelerine olanak sağlar.

II. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Renkli Seccade¹³⁰

Ele Alınan Değer: Dinimi Seviyorum

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Malzemeler:

- Büyük bir namaz seccadesi
- Renkli kartlar veya kartonlar
- Namaz hareketlerini resmeden resimler veya semboller.

Bilişsel gelişime katkıları:

- **Öğrenme ve Bellek Gelişimi:** Oyundaki renkli kartlar ve resimler, çocuklara görsel öğrenme deneyimi sunar. Renkli ve ilgi çekici materyaller kullanarak, çocuklar namaz hareketlerini daha kolay öğrenir ve bu bilgileri belleklerinde daha uzun süre tutabilirler.
- **Dikkat ve Konsantrasyon:** Oyun sırasında çocuklar, öğrenmek ve doğru namaz hareketlerini uygulamak için dikkatlerini yoğunlaştırmak zorundadır. Bu, genel olarak dikkat ve konsantrasyon becerilerinin gelişmesine katkıda bulunabilir.
- **Problem Çözme Yetenekleri:** Oyun içinde çocuklar, doğru renk kartını çekip, doğru namaz hareketini bulma sürecinde problem çözme becerilerini kullanır. Bu tür etkinlikler, mantıklı düşünme ve problemleri çözme yeteneklerini destekler.
- **Sosyal Becerilerin Gelişimi:** Oyun, çocukların birbirleriyle etkileşimde bulunmalarına ve birlikte çalışmalarına fırsat tanır. Birbirlerine yardım etmek, iletişim kurmak ve grup içinde birlikte oynamak gibi sosyal becerilerin gelişimine katkıda bulunur.
- **Zaman Yönetimi:** Oyun, belirli bir sıraya göre oynanır ve çocuklar belirli bir süre içinde belirli görevleri yerine getirmek zorundadır. Bu, zaman yönetimi becerilerini geliştirebilir.
- **Kurallara Uyma Yeteneği:** Oyun, belirli kurallar ve sıralamalar içerir. Çocuklar bu kurallara uymak zorundadır. Bu, kurallara saygı gösterme ve takip etme yeteneklerini geliştirebilir.

¹³⁰ Araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

Dil gelişimine katkıları:

- **Sözcük Dağarcığı Gelişimi:** Oyun sırasında çocuklar, namaz hareketlerini ifade eden sözcükleri öğrenirler. Bu, çocukların sözcük dağarcığını genişletmelerine katkıda bulunur.
- **Anlama ve İfade Yetenekleri:** Oyun, renkli kartlar ve resimler aracılığıyla namaz hareketlerini anlamayı ve ifade etmeyi gerektirir. Bu, dil becerilerini kullanma ve geliştirme fırsatı sunar.
- **Sesli Okuma ve Telaffuz:** Oyun sırasında çocuklar, resimler ve sözcükler aracılığıyla namaz hareketlerini sesli olarak ifade ederler. Bu, sesli okuma ve doğru telaffuz becerilerini destekleyebilir.
- **İletişim Becerileri:** Oyun, çocukların birbirleriyle iletişim kurmalarını gerektirir. Birbirlerine yönergeler verirken, sorular sorar ve birlikte oynarken dil becerilerini kullanma fırsatı bulurlar.
- **Komutları Takip Etme:** Oyun içinde verilen komutları anlama ve takip etme becerileri gelişir. Bu, çocukların dil yoluyla talimatları anlama ve uygulama yeteneklerini artırabilir.
- **Grup İçinde İletişim:** Çocuklar, oyun sırasında bir grup içinde iletişim kurmak zorundadır. Birbirlerine hareketleri açıklamak, yardım istemek ve birlikte oynarken dil becerilerini geliştirmelerine katkıda bulunur.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları:

- **İş birliği ve Ekip Çalışması:** Oyun, grup içinde etkileşimde bulunmayı ve birlikte çalışmayı teşvik eder. Çocuklar, birbirlerine yardımcı olma, bilgi paylaşma ve birlikte hedeflere ulaşma konusunda iş birliği yaparlar.
- **Empati Gelişimi:** Oyun sırasında çocuklar, diğerlerinin deneyimlerini anlamak ve onlara yardımcı olmak için empati geliştirirler. Bu, duygusal zekâ ve sosyal farkındalık gelişimine katkıda bulunabilir.
- **Duygusal İfade:** Oyun, çocuklara duygularını ifade etme fırsatı sunar. Özellikle birbirlerine yardımcı olduklarında veya bir hata yaptıklarında duygusal tepkilerini paylaşma ve anlama konusunda deneyim kazanırlar.
- **Sorumluluk Almak:** Oyun içinde belirlenen kurallara ve sıraya uyum sağlamak, çocuklara sorumluluk almayı öğretir. Kendi görevlerini yerine getirmek ve grup içinde uyum sağlamak duygusal gelişimlerine katkıda bulunur.

- **Arkadaşlık İlişkileri:** Oyun, çocukların birbirleriyle daha yakın iletişim kurmalarına ve arkadaşlık ilişkilerini güçlendirmelerine yardımcı olabilir. Birbirlerine yardım etme ve birlikte eğlenme, olumlu sosyal etkileşimleri destekler.
- **Sosyal Beceriler:** Oyun, çocukların sosyal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Grup içinde konuşma, dinleme, birlikte çalışma gibi beceriler oyun sırasında güçlenir.
- **Paylaşma ve İletişim:** Oyun, çocukların duygularını ve düşüncelerini paylaşma, birbirlerine anlatma ve etkili iletişim kurma becerilerini destekler. Bu, sosyal etkileşimleri artırabilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Oyun Kuralları:

- Oyun alanına büyük bir namaz seccadesi yerleştirilir.
- Renkli kartlar veya kartonlar kullanılarak her bir namaz hareketi temsil edilir.
- Çocuklar sırayla bir kart çekerler ve çektikleri karttaki hareketi gerçekleştirirler.
- Her çocuk sırayla kart çekip hareketleri gerçekleştirirken, diğer çocuklar onları teşvik eder ve destekler.
- Hareketler doğrudan seccadeye geçerek gerçekleştirilir, ve yapılan hareket (rûku, secde, kıyam gibi) sesli bir şekilde telaffuz edilir.

Oyunun Amaçları:

- Namazın temel hareketlerini öğretmek ve pekiştirmek.
- Çocukların iş birliği yapma ve grup içinde çalışma becerilerini geliştirmek.

“Renkli Seccade” oyunu, çocukların namazın önemini anlamalarına, bedenlerini sevgiyle benimsemelerine katkıda bulunan eğlenceli ve öğretici bir araçtır. Oyun, renkli kartlar ve resimler aracılığıyla namaz hareketlerini öğrenmeyi eğlenceli bir deneyim haline getirir. Çocuklar, birlikte oynarken sosyal becerilerini geliştirir ve empati kurma yeteneklerini güçlendirirler. Bu oyun, çocukları namazın sadece bir ibadet olmanın ötesinde, bir yaşam tarzı ve değer sistemi olduğunu öğretir. Renkli kartlar aracılığıyla namaz hareketlerini öğrenmek, çocuklara dil gelişimi konusunda destek sağlar. Aynı zamanda oyun, çocuklara sorumluluk almayı, kurallara uyumayı, birlikte çalışmayı ve duygusal ifade becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. “Renkli Seccade” oyunu, dinimizin sevgiyle benimsenmesini sağlayarak namaz ibadetinin önemini vurgular. Oyun sadece eğlenceli bir aktivite olmanın ötesinde, çocuklara

değerlerini anlamaları ve bu değerlere bağlı kalmaları için bir fırsat sunar. Böylece, çocuklar hem dinlerini daha derinlemesine kavrarlar hem de bu önemli ibadeti sevgiyle benimserler.

3.16. Dini Mekân Sevgisi

I. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Camiyi Keşfediyoruz¹³¹

El Alınan Değer: Dini Mekanlarımızı Seviyorum

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Oyunun amacı: Çocuklara camiinin özelliklerini, önemini ve ezanın anlamlarını öğretmek, aynı zamanda sevgi, saygı ve paylaşım konularını vurgulamak.

Malzemeler

- Mini bir cami maketi veya resmi
- Küçük oyuncak minyatür insan figürleri
- Renkli karton veya kâğıt
- Boyama malzemeleri
- Çeşitli dini mekân ve ibadet eşyalarını gösteren resim kartları

Bilişsel gelişime katkıları

- **Görsel algı ve ayırt etme yetenekleri:** Cami maketi, renkli şekiller ve boyama etkinliği, çocukların görsel algı ve ayırt etme yeteneklerini geliştirebilir. Farklı renkler, şekiller ve desenler arasındaki farkları anlamalarına yardımcı olabilir.
- **Motor becerileri:** Boyama etkinliği, çocukların ince motor becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Fırça kullanma, renk seçme ve kâğıda dokunmak gibi aktiviteler, el-göz koordinasyonlarını artırabilir.
- **Kültürel farkındalık:** Oyun, çocuklara kendi kültürlerine ait yeni mekanları tanıma ve anlama fırsatı sunarak kültürel farkındalık geliştirebilir.
- **Problem çözme yeteneklerini:** Oyun sırasında çocuklar, cami içindeki önemli yerleri keşfetme ve ezanın anlamını anlama gibi problemleri çözmek zorunda kalabilirler. Grup içinde iş birliği yaparak sorunları çözme becerilerini geliştirebilirler.

Dil gelişimine katkıları

¹³¹ Araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

- **Kelime dağarcığı gelişimi:** Oyun sırasında çocuklar, cami, minare, ezan gibi yeni kelimelerle tanışarak kelime daracıklarını geliştirebilirler.
- **İfade yeteneği:** Çocuklar, cami ziyaretini ve ezanın anlamını anlamaları üzerinden duygularını, düşüncelerini ve deneyimlerini ifade etme fırsatı bulabilirler. Bu, çocukların duygusal ifade yeteneklerini ve dil becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir.
- **Dil bilincini geliştirme:** Çocuklar, oyun sırasında kendi düşüncelerini ve deneyimlerini ifade ederek dil bilincini geliştirebilirler. Dil bilinci, çocukların kendi dil yapılarını ve ifade biçimlerini anlamalarına yardımcı olabilir.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları

- **İş birliği ve paylaşma:** Oyun, çocuklara grup içinde iş birliği yapma ve kaynakları paylaşma becerilerini geliştirme fırsatı sunar. Birlikte çalışarak cami ziyareti simülasyonu yapma ve çeşitli görevleri paylaşma, çocuklara sosyal etkileşimde bulunmayı teşvik eder.
- **Empati geliştirme:** Oyun, cami ziyareti ve ezanın anlamı hakkındaki konular üzerinden çocuklara başkalarının deneyimlerini anlama ve empati geliştirme fırsatı sunar. Bu, çocukların duygusal zekâlarını artırabilir ve başkalarının bakış açılarını anlamalarına yardımcı olabilir.
- **Duyguları ifade etme:** Oyun sırasında çocuklar, cami ziyareti ezanın anlamı üzerinden duygusal deneyimlerini ifade etme fırsatı bulabilirler. Duygularını açıkça ifade etmek, duygusal farkındalıklarını arttırabilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Hazırlık aşaması:

- Sınıfa bir cami maketi veya resmi yerleştirilir.
- Çocuklara cami ve çevresini tanıtmak için renkli karton veya kağıtlardan şekiller kesilir.
- İbadetle ilgili resim kartları sergilenir.

Tanıtım ve sohbet:

- Cami maketi veya resmi gösterilir. Çocuklara caminin neler içerdiği ve nasıl bir yer olduğu anlatılır.
- Renkli şekillerle çocukların caminin özelliklerini belirtmeleri sağlanır. (Minare, kubbeler vs.)

- İbadet eşyalarını gösteren resim kartları üzerinden sohbet edilir.

Ezanın önemi:

- Ezanın ne olduğunu ve cami hoparlöründen duydukları çağrının ezan olduğunu anlatılır. Ezan sesi dinletilebilir.
- Ezanı ne zaman okunduğu ve ne anlama geldiği basit bir dille açıklanır.

Oyun başlıyor: Camiyi Keşfedelim

- Çocuklara oyuncak minyatür insan figürlerini dağıtılır ve camiyi ziyaret etmeleri söylenir.
- Her çocuğa sırayla “ezan okuma” görevi verilir.
- Oyun sırasında, cami içindeki önemli yerler (mihrap, minber) ve ibadetle ilgili kavramları vurgulanır.

Boyama etkinliği:

- Çocuklara cami boyamaları için kağıtlar ve boyama malzemeleri verilir.
- Boyama sırasında cami hakkında öğrendikleri şeyleri ifade etmeleri sağlanır.

Değerlendirme:

- Oyunun sonunda çocuklarla cami ziyareti ve ezan konusunda nasıl hissettikleri hakkında konuşulur.
- Çocukların paylaşımları üzerinden sevgi, saygı ve paylaşım kavramları vurgulanır.
- İmkân varsa cami ziyareti yapılabilir.

Bu oyun, çocuklara dini mekanlarımıza olan sevgiyi ve saygıyı öğretmeye yönelik etkili bir araç olarak tasarlanmıştır. Cami ziyaretini ifade eden oyun, çocukları dini mekanların özellikleri, önemi ve ibadetle ilgili kavramlar konusunda bilinçlendirirken, aynı zamanda sosyal etkileşim, iş birliği ve duygusal gelişim alanlarında destek sağlar. Dil gelişimine katkı sağlayarak yeni kelimeleri öğrenme, ifade yeteneği kazanma ve soru sorma becerilerini geliştirme fırsatı sunar. Aynı zamanda, hoşgörü, saygı, paylaşma ve empati gibi değerleri vurgulayarak çocukların sosyal normları anlamalarına yardımcı olur. Bu oyun, çocukların dini mekanlara ve kültürel çeşitliliği olan anlayışlarını artırarak, olumlu sosyal ve duygusal deneyimler yaşamalarına katkı sağlamaktadır.

II. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Sevgi Köprüsü¹³²

Ele Alınan Değer: Dini Mekanlarımızı Seviyorum

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Oyunun Amacı: Çocuklara Kâbe, Mescidi Nebevi ve Mescidi Aksa'nın kutsal mekanlar olduğunu öğretmek ve bu mekanlardaki barış ve birlik mesajını vurgulamak.

Oyun malzemeleri:

- Renkli kartonlar
- Yapıştırıcı
- Makas
- Renkli kalemler
- Oyuncak figürler
- Boş bir kutu veya karton parçası (köprü için)

Bilişsel gelişime katkıları

- **Öğrenme ve bilgi edinme:** Oyun, çocuklara Kâbe, Mescidi Nebevi ve Mescidi Aksa gibi kutsal mekanlar hakkında bilgi verir. Bu, çocukların kültürel ve dini bilgilerini artırmalarına yardımcı olur.
- **Dikkat ve odaklanma:** Oyunda bulunan görevler ve sorular, çocukların dikkatini toplamalarına ve belirli konulara odaklanmalarına yardımcı olabilir. Her mekânın özel bir görevle ilişkilendirilmesi, çocukların konular arasında geçiş yapmalarını teşvik eder.
- **El becerileri ve ince motor gelişimi:** Oyundaki aktiviteler, özellikle köprü yapımı sırasında kullanılan makas ve yapıştırıcı gibi malzemeler, çocukların el becerilerini ve ince motor becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir.
- **Problem çözme becerileri:** Görevler ve sorular, çocukların problem çözme yeteneklerini geliştirmelerine katkı sağlar. Örneğin, bir mekânı keşfetmek için bir görevi yerine getirme süreci, çocukların mantıklı düşünme yeteneklerini güçlendirebilir.

¹³² Araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

- **Hafıza ve anımsama:** Oyun sırasında çocukların mekanları keşfetmeleri ve görevleri yerine getirmeleri, hafıza ve anımsama yeteneklerini destekleyebilir. Özellikle her mekânın kendi özelliklerini hatırlamaları, bilişsel hafıza gelişimine katkı sağlar.

Dil gelişimine katkıları

- **Kelime dağarcığı gelişimi:** Oyun sırasında çocuklar, Kâbe, Mescidi Nebevi, Mescidi Aksa gibi kutsal mekanlara ve bu mekanlarla ilgili terimleri öğrenir. Bu, çocukların kelime dağarcığını genişletmelerine yardımcı olur.
- **Anlam inşası:** Oyun, çocukların mekanları keşfederken olayları ve görevleri anlamalarına yardımcı olur. Bu, dilin anlam inşa etme yeteneğini destekler.
- **Konuşma becerileri:** Oyun, çocukların duygularını, düşüncelerini ve deneyimlerini paylaşmalarına olanak tanır. Oyun sırasında yapılan diyaloglar, çocukların konuşma becerilerini geliştirmelerine katkı sağlar.
- **Dinleme becerileri:** Oyun, çocukların birbirlerini dinlemelerine ve birlikte çalışmalarını gerektirir. Bu, çocukların dinleme becerilerini ve başkalarının ifadelerine dikkat etme yeteneklerini geliştirebilir.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları

- **İş birliği ve takım çalışması:** Oyun, çocuklarla birlikte çalışma ve takım olma becerilerini geliştirme fırsatı sunar. Çocuklar, oyunun amacına ulaşmak için birbirleriyle iş birliği yapmak zorundadırlar, bu da sosyal ilişki ve takım çalışması becerilerini destekler.
- **Empati gelişimi:** Oyun, çocukların oyuncak figürlerle etkileşimde bulunarak empati geliştirmelerine yardımcı olabilir. Mekanları keşfederken çocuklar oyun karakterlerinin duygularını anlama ve paylaşma becerilerini geliştirebilir.
- **Duygusal denetim:** Oyun sırasında ortaya çıkan zorluklar veya görevlerle başa çıkma, çocukların duygusal denetim yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Bu, hayal kurgu yoluyla duygusal tepkileri anlama ve yönetme becerilerini içerir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Sevgi köprüsü yapımı: Çocuklarla birlikte renkli kartonlardan büyük bir köprü yapılır. Her renkli katman, Kâbe, Mescidi Nebevi ve Mescidi Aksa'yı temsil eder. Köprü bir masanın üzerine veya oyun alanına yerleştirilir.

Oyun başlangıcı: Oyuncak figürleri çocukların eline verilir ve onlara bu sevimli figürlerle birlikte sevgi köprüsü üzerinden geçmelerini söylenir.

Mekanları keşfetme: Her katmanda (renkli karton) bir mekân bulunmaktadır. Çocuklar, köprüyü geçerek önce Kâbe, sonra Mescidi Nebevi ve son olarak Mescidi Aksa'yı keşfederler. Her mekânda kısa bilgiler vererek çocuklara o mekânın önemini anlatılır.

Görev ve sorular: Her mekân için küçük görevler ve sorular eklenir. Örneğin Kabe'de dua etmeleri ya da Mescidi Aksa'da kardeşlik ve barış hakkında düşünmeleri istenebilir.

Barış mesajı: Oyun sırasında ve sonunda, çocuklara bu kutsal mekanlardaki barışın, Müslümanlar arasında birlik ve sevgi oluşturduğunu vurgulanır. Sevgi köprüsünün, farklı mekanları birbirine bağlayarak insanların bir araya gelmesini simgelediği belirtilir.

“Sevgi Köprüsü” oyunu, çocuklara kutsal mekanlarımızın derin anlamını eğlenceli bir keşif yolculuğu ile sunarak, kültürel mirasımıza ve dini değerlerimize duyduğumuz sevgi ve saygıyı pekiştirir. Oyun, çocukların birlikte çalışma, paylaşma ve empati gibi sosyal becerilerini güçlendirmelerine yardımcı olurken, aynı zamanda bu kutsal mekanlardaki barış ve birlik mesajlarını vurgulayarak duygusal zekâ gelişimine katkıda bulunur. Çocuklar, sevgi köprüsü aracılığıyla yapılan bu seyahatte, birbirlerine destek olmanın, anlamın ve sevginin değerini keşfederler. Bu oyun, küçük kalplerde büyük izler bırakarak, çocukların kutsal mekanlarımıza olan sevgisini daha da derinleştirmeleri için ilham verici bir deneyim sunmaktadır.

3.16. Vatan Sevgisi

I. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Bayrak Yarışı¹³³

Ele Alınan Değer: Vatanımı Seviyorum

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Amaç: Çocuklara vatan sevgisi, birlik beraberlik ve dayanışma duygularını kavratmak.

Malzemeler:

- Renkli karton kağıtlar (kırmızı, beyaz, yeşil vb.)
- Makas ve yapıştırıcı
- Renkli kalem
- Bayrak ve komando şapkaları için malzeme

Bilişsel gelişime katkıları

- **El becerileri gelişimi:** Çocuklar, oyun sırasında bayrak ve şapka tasarımı yaparak ince motor becerilerini geliştirirler. Makas kullanımı, yapıştırma, boyama gibi aktiviteler el-göz koordinasyonunu artırabilir.
- **Problem çözme becerileri:** Oyun, çocuklara belirli bir hedefe ulaşmak için stratejiler geliştirmeyi öğretir. Bitiş noktasına ulaşmak için en etkili yolu düşünme becerisi kazandırır.
- **Dikkat ve odaklanma:** Oyun, çocukların dikkatlerini oyunun kurallarına, hedeflere ve diğer oyunculara odaklamalarını sağlar. Bu, dikkat süreçlerini ve odaklanma yeteneklerini güçlendirebilir.
- **Planlama ve organizasyon:** Çocuklar, oyunun bir parçası olarak kendi bayrak ve şapkalarını tasarlamak zorunda oldukları için planlama ve organizasyon becerilerini geliştirebilirler.
- **Kültürel farkındalık:** Oyun, Türkiye'nin kültürel ve milli değerlerini vurgulayarak çocuklara kendi kültürlerine ve ülkelerine duydukları sevgiyi arttırabilir.

¹³³ Araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

- **Öz düzenleme yetenekleri:** Oyun, çocukları kendi başlarına görevleri tamamlama ve hedeflere ulaşma yeteneklerini geliştirme fırsatı tanır. Bu, öz düzenleme ve sorumluluk alabilme becerilerini kuvvetlendirebilir.

Dil gelişimine katkıları

- **İfade yetenekleri:** Çocuklar, kendi tasarladıkları bayrak ve şapkaları ile ilgili düşüncelerini ifade etme fırsatı bulurlar. Grup içinde iletişim kurarak duygu ve düşüncelerini paylaşırlar.
- **Kavramsal dil gelişimi:** Oyun sırasında çocuklar, vatan sevgisi, birlik, beraberlik gibi kavramlarla tanışır ve bu kavramları anlamaya çalışırlar. Öğretmenin rehberliğinde, bu kavramları anlamalarına yardımcı olacak dil kullanılır.
- **Grup tartışmaları:** Oyun sonunda öğretmenle yapılan değerlendirme ve sohbetler, çocuklara düşüncelerini paylaşma ve grup içinde fikir alışverişinde bulunma fırsatı tanır.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları

- **İş birliği ve takım çalışması:** Oyun, çocukların bir araya gelip ortak bir hedefe ulaşmalarını gerektirir. Bu, iş birliği yapma ve takım çalışması becerilerini geliştirebilir. Çocuklar birbirleriyle iletişim kurarak, birlikte oyunu sürdürme yeteneklerini pekiştirebilirler.
- **Empati gelişimi:** Oyun sırasında çocuklar, diğer arkadaşlarının tasarımlarını ve başarılarını takdir etme fırsatı bulurlar. Bu, empati gelişimine katkıda bulunabilir, çocukların birbirlerinin duygularını anlamalarına yardımcı olabilir.
- **Duygu yönetimi:** Oyun sırasında çocuklar, başarı ve başarısızlık gibi duygularla başa çıkma deneyimini yaşarlar. Bu, duygularını tanıma ve yönetme becerilerini geliştirebilir.
- **Bağımsızlık ve sorumluluk:** Çocuklar, kendi tasarımlarını oluşturarak ve yarışmaya katılarak bireysel bir sorumluluk hissi geliştirebilirler. Bu, bağımsızlık ve sorumluluk alabilme becerilerini artırabilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Bayrak ve Şapka yapımı

- Her çocuğa renkli karton kağıtlar, makas, yapıştırıcı, renkli kalemler verilir.
- Çocuklar, kendi bayraklarını ve komando şapkalarını tasarlarlar. Bayraklar Türk bayrağı renklerine uygun olmalıdır.

Hazırlık:

- Oyun alanında, başlangıç ve bitiş noktaları belirlenir.
- Bitiş noktasına büyük bir bayrak dikilir.

Komando yarışı:

- Çocuklar, el yapımı şapkaları takıp, bayrakları ellerine alırlar.
- Oyun öğretmenin, çocuklara komando gibi sürünerek bitiş noktasına ulaşmalarını söyler.

Bayrak sallama:

- İlk ulaşan çocuk, elindeki bayrağı sallayarak zaferini kutlar.
- Diğer çocuklarda sırayla bitiş noktasına ulaşır ve bayraklarını sallarlar.

Eğitici sohbet:

- Oyunun sonunda öğretmen, çocuklarla bir araya gelir ve neden bayrağın ve şapkanın önemli olduğunu anlatır ve birlik beraberlik duyguları hakkında konuşur.
- Çocuklarla, kendi hazırladıkları bayrak ve şapkaların önemi hakkında kısa bir sohbet düzenlenir.

“Vatanımı Seviyorum” adlı oyun, çocuklara vatan sevgisi ve milli değerler konusunda anlamlı bir deneyim sunar. Oyun, çocukların el becerilerini geliştirmelerine, dil ve bilişsel becerilerini güçlendirmelerine ve sosyal duygusal gelişimlerine katkıda bulunmaktadır. Bayrak tasarımı ve şapka yapımı süreçleri, çocukların yaratıcılıklarını ortaya çıkarmalarına olanak tanırken, bu tasarımların bir araya gelerek büyük bir bayrak oluşturması, birlik ve beraberliğin sembolik bir ifadesidir.

Oyun, çocuklara vatan sevgisinin yanı sıra iş birliği, dayanışma, liderlik, sorumluluk alma gibi önemli sosyal ve duygusal becerileri kazandırma amacını taşımaktadır. “Bayrak Yarışı” adlı etkinlik, çocukları bir araya getirerek ortak bir hedefe yönlendirir ve bu süreçte birbirleriyle iletişim kurma, empati geliştirme ve duygusal yönetim becerilerini pekiştirmelerine olanak sağlar.

Oyunun değeri, çocuklara eğlenceli bir öğrenme deneyimi sunmasının yanı sıra milli ve kültürel değerlere olan bağlılıklarının güçlendirilmesi, birlik ve beraberlik duygularını öne çıkarması ile de öne çıkıyor. Bu oyun, çocukların sadece bilişsel ve fiziksel gelişimlerini değil, aynı zamanda milli kimliklerini oluşturmalarına, vatanlarına karşı bir sevgi ve bağlılık duygusu geliştirmelerine de katkıda bulunmaktadır.

II. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Millet Bahçesi¹³⁴

Ele Alınan Değer: Vatanımı Seviyorum

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Amaç: Oyun çocuklara Türkiye’de yetişen ürünleri öğretirken yaratıcılıklarını da geliştirmelerine yardımcı olacaktır. Oyun aynı zamanda grup içinde iş birliği ve paylaşımı teşvik eder.

Malzemeler

- Büyük bir karton
- Makas ve yapıştırıcı
- Gerçek veya resim olarak temin edilebilen malzemeler: Fındık, mısır taneleri, çay yaprakları, muz, portakal kabukları, kayısı, patates, zeytin yaprakları veya zeytin tanesi, incir, üzüm, fıstık, mercimek taneleri, ceviz, buğday, arpa, kuru dut gibi.
- Resim kağıtları

Bilişsel gelişime katkıları

- **Coğrafi bilgi edinme:** Oyun, çocuklara Türkiye’nin coğrafi bölgelerini ve bu bölgelerde yetişen ürünleri öğretir. Bu, coğrafi bilgi edinme ve dünya hakkında temel anlayışın oluşturulması için önemlidir.
- **Görsel algı ve tanıma:** Çocuklar gerçek veya resim olarak temin edilen malzemeleri kullanarak görsel algılarını geliştirirler. Malzemeleri tanıma, sınıflandırma ve eşleştirme gibi görsel işleme becerileri üzerinde olumlu bir etkisi olabilir.
- **Yaratıcılık ve hayal gücü:** Çocuklar, kendi “millet bahçelerini” tasarlarlarken yaratıcılıklarını ve hayal güçlerini kullanırlar. Farklı malzemeleri bir araya getirerek, düzenleyerek yeni şeyler oluşturma süreci, çocukların yaratıcılıklarını teşvik eder.
- **Motor becerilerinin gelişimi:** Oyun, malzemeleri kesip yapıştırmak gibi motor becerilerinin gelişimine katkıda bulunur. Küçük kas gelişimi desteklenirken, el-göz koordinasyonu ve ince motor becerileri de desteklenir.

¹³⁴ Araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

- **Problem çözme yetenekleri:** Çocuklar, farklı bölgelerde yetişen ürünleri bahçede düzenlerken ve kendi bahçelerini tasarlarırken problem çözme yeteneklerini geliştirirler. Nasıl uygun şekilde yerleştirecekleri ve düzenleyecekleri konusunda kararlar almaları beklenir.

Dil gelişimine katkıları

- **Kelime dağarcığı gelişimi:** Oyun sırasında çocuklar, Türkiye'nin farklı coğrafi bölgeleri temsil eden ürünleri tanımak ve adlandırmak zorundadır. Bu, çocukların kelime dağarcıklarını genişletmelerine yardımcı olur.
- **Konuşma becerileri:** Çocuklar, oyun sırasında diğer arkadaşlarıyla ve öğretmenleri ile iletişim kurarlar. Oyun, çocukların düşüncelerini ifade etmeleri, başkalarının düşüncelerini dinlemeleri ve grup içinde etkileşimde bulunmaları için bir platform sağlar.
- **Soru sorma ve cevap verme becerileri:** Oyun, çocukları diğer çocuklardan ve öğretmenlerinden bilgi almak için soru sorma, cevap verme becerileri kazandırabilir. Bu, iletişim yeteneklerini güçlendirebilir.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları

- **İş birliği ve paylaşma:** Oyun, grup içinde malzemelerin düzenlenmesi ve bahçelerin oluşturulması gibi etkinlikler aracılığıyla çocukların iş birliği yapmalarını ve paylaşma becerilerini geliştirmelerine katkıda bulunur.
- **Empati gelişimi:** Oyun, farklı coğrafi bölgelerde yetişen ürünleri ve bu bölgelerin özelliklerini tanıtarak çocukların empati geliştirmelerine yardımcı olabilir. Farklı kültürler ve bölgeler hakkında bilgi edinmek, çocukların dünyayı daha geniş bir perspektiften anlamalarına yardımcı olabilir.
- **Öz saygı ve öz güven:** Oyun, çocukların kendi “millet bahçelerini” tasarlamaları ve diğerlerine sunmaları sürecinde özsaygı ve özgüven geliştirmelerine yardımcı olabilir. Kendi yaratıcı çalışmalarını paylaşma deneyimi, çocukların kendilerine güvenmelerine katkıda bulunabilir.
- **Sorumluluk alma:** Oyun, çocukların kendi bahçelerini düzenlerken ve diğer çocuklara tanıtırken sorumluluk alma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Kendi tasarımlarını koruma ve diğerleriyle paylaşma deneyimi, sorumluluk duygusunun oluşmasına katkıda bulunabilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

- **Millet bahçesi hazırlığı:** Büyük bir karton alınır ve renklerle yedi bölgeye ayrılır. Her bir bölgeyi bir coğrafi bölge temsil edecek şekilde isimlendirilir. (Örneğin, Karadeniz, Akdeniz, Doğu Anadolu vb.)
- **Bölgeye özgü malzemelerin eklenmesi:** Her bölgeye özgü malzemeleri veya resimleri kesip yapıştırılarak ilgili bölgeye eklenir. Örneğin, Karadeniz’e gerçek fındıkları ve mısır tanelerini, Akdeniz’e muz ve portakal kabuklarını ekleyin.
- **Millet bahçesi oluşturma:** Çocuklara, millet bahçesinde hangi ürünlerin yetiştiği gösterilerek, Türkiye’nin çeşitli bölgelerini tanıtmak için bahçenin önünde durulur.
- **Bireysel millet bahçeleri:** Her çocuğa bir resim kâğıdı dağıtılır ve çocuklardan kendi “millet bahçelerini” oluşturmaları istenir. Çocuklar, kartın üzerindeki gibi çeşitli bölgelere özgü ürünleri veya resimleri kullanarak kendi bahçelerini tasarlayabilirler.
- **Değerlendirme:** Çocuklara kendi bahçelerini oluşturduktan sonra, sınıf içinde bahçeleri birbirleriyle paylaşmalarını sağlanır. Her çocuğun bahçesini diğer arkadaşlarına tanıtmaları için fırsat verilir.

“Millet Bahçesi” adlı oyun, çocuklara vatan için çalışmanın ve öğretmenin temel kavramlarını eğlenceli bir şekilde öğretmeyi amaçlayan yaratıcı bir deneyim sunmaktadır. Oyun, Türkiye’nin farklı coğrafi bölgelerde yetişen ürünleri tanıtarak çocuklara ülkenin zenginliklerini ve çeşitliliklerini keşfetme fırsatı verir. Çocuklar kendi millet bahçelerini oluşturarak iş birliği, paylaşma ve sorumluluk alma gibi sosyal becerileri geliştirirken aynı zamanda üretkenlik, emek ve vatanseverlik kavramlarını da öğrenirler. Her bölgeye özgü malzemeleri kullanarak çocuklar, vatanlarına katkıda bulunmanın ve birlikte çalışmanın önemini deneyimleyerek, vatan sevgisi ve milli birlik duygusunu pekiştirirler. Bu oyun, çocukların hem bilişsel hem de sosyal duygusal gelişimine katkı sağlayan öğretici bir etkileşim platformu sunarak, vatanseverlik değerlerini eğlenceli bir şekilde öğretmeyi hedefler.

3.17. Dini Bayramlar

I. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Gizemli Cuma Hazinesi¹³⁵

Ele Alınan Değer: Bayramlarımızı Seviyorum

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Amaç: Çocuklar, cuma gününün özel bir hazinesini bulmak için interaktif bir oyun oynayacaklardır.

Malzemeler

- Küçük sandıklar veya kutular
- Renkli kağıtlar ve süsleme malzemeleri
- Küçük oyuncaklar veya taşlar (hazine olarak kullanılacak)
- Oyuncak bir pusula
- Kâğıt ve kalemler

Bilişsel gelişime katkıları

- **Problem çözme yetenekleri:** Oyun, çocuklara hazineyi bulma sürecinde bir dizi görevle karşılaşma fırsatı tanır. Bu görevler, çocukların problem çözme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur.
- **Planlama ve yönetim becerileri:** Harita üzerindeki renkli noktalara doğru hareket ederken, çocuklar belirli bir plan yapmak zorundadırlar. Bu da planlama ve yönetim becerilerini geliştirmelerine katkı sağlar.
- **El-göz koordinasyonu:** Hazine kutularını açma ve içinden çeşitli nesneleri çıkarma süreci, çocukların el-göz koordinasyonu becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir.
- **Dikkat ve odaklanma:** Oyun sırasında çocukların, haritadaki belirli noktalara odaklanmaları ve görevleri yerine getirmeleri gerektiği için dikkat ve odaklanma becerileri gelişebilir.

¹³⁵ Araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

- **Mantık gelişimi:** Çocuklar harita üzerinde ilerlerken mantıklı düşünme yeteneklerini kullanmak zorundadır. Cuma günü ile ilgili bilgileri doğru bir şekilde açıklamak ve hikâye oluşturmak, çocukların mantık gelişimine katkı sağlar.
- **Bellek gelişimi:** Harita üzerindeki renkli noktalar ve hazine kutularındaki bilgiler, çocukların kısa vadeli belleklerini kullanmalarına ve bu bilgileri hatırlamalarına katkıda bulunabilir.
- **Kültürel farkındalık:** Oyun, cuma günü ve camiye gitmenin Müslüman kültüründeki önemini vurgulayarak, çocuklarda kültürel farkındalık ve anlayış gelişimine katkı sağlayabilir.

Dil gelişimine katkıları

- **Kelime zenginliği:** Oyun sırasında çocuklar, cuma günü, cami ve diğer kavramlarla ilgili yeni kelimeler öğrenirler. Bu, kelime dağarcıklarının genişlemesine katkı sağlar.
- **Hikâye anlatma becerileri:** Oyun, çocukların hazine bulma sürecini hikâye haline getirmelerini sağlar. Çocuklar buldukları her hazine kutusunu açarak içindekileri diğer oyunculara anlatır, böylece hikâye anlatma becerileri gelişir.
- **İletişim becerileri:** Çocuklar, oyun sırasında birbirleriyle etkileşimde bulunurlar. Hikayelerini paylaşmak, bilgi alışverişi yapmak ve birbirleriyle iletişim kurmak, çocukların iletişim becerilerini geliştirebilir.
- **Kavramları açıklama yeteneği:** Oyun, çocuklara cuma günü ve cami ile ilgili kavramları açıklamalarını gerektirir. Bu, çocukların soyut kavramları açıklama yeteneğini geliştirebilir.
- **Dinleme becerileri:** Oyun sırasında çocuklar, birbirlerinin hikayelerini ve haritadaki görevleri anlamak için dikkatlice dinlerler. Bu, çocukların dinleme becerilerini güçlendirebilir.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları

- **İş birliği ve paylaşma:** Oyun, çocukları bir araya getirerek birlikte oynamalarını teşvik eder. Hazine kutularını paylaşma ve oyuncakları birlikte kullanma gibi durumlar, çocukların iş birliği ve paylaşma becerilerini geliştirebilir.
- **Empati gelişimi:** Oyun, çocukların birbirlerinin hikayelerini dinlemelerine ve birbirlerinin deneyimlerine empati göstermelerini sağlar. Bu, duygusal zekalarını geliştirebilir.
- **Sorumluluk bilinci:** Harita üzerinde ilerleyen çocuklar, belirlenen görevleri yerine getirerek sorumluluk alırlar. Bu, çocukların sorumluluk bilincini geliştirebilir.

- **Duygusal ifade yeteneği:** Oyun, çocukların duygusal ifade yeteneklerini kullanmalarını teşvik eder. Hikayelerini paylaşırken veya buldukları hazine kutularını açarken duygusal ifadelerini kullanmalarına olanak tanır.
- **Bağımsızlık gelişimi:** Oyun, çocuklara belirli görevleri kendi başlarına yerine getirme fırsatı tanır. Bu, bağımsızlık gelişimlerine katkı sağlayabilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Hazine kutuları yapımı: Çocuklarla birlikte renkli kağıtları kullanarak küçük hazine kutuları yapılır. Her kutuya, içinde bir hazineymiş gibi görünen küçük oyuncaklar veya taşlar eklenir.

Hazine haritası: Çocuklarla birlikte bir hazine haritası oluşturulur. Haritada, cuma günü camiye gitmenin önemli adımlarını temsil eden renkli noktalar veya çizgiler kullanılır.

Pusula ve yolculuk: Çocuklara bir oyuncak pusula verilir ve harita üzerindeki renkli noktalara doğru bir yolculuk yapmaları söylenir. Her renkli noktada, cuma günü ile ilgili bir görev veya bilgi bulunur.

Hazine bulma görevleri: Çocuklar, harita üzerinde ilerlerken her renkli noktada durup bir hazine kutusu bulmalıdır. Her kutuda, cuma günü ile ilgili bir bilgi veya görev yer almalıdır. Örneğin, “cuma günü neden özeldir?” veya “Cuma günü yapılacak sünnetler nelerdir?” sorularını içeren bir not eklenebilir.

Hikâye zamanı: Çocuklar hazine kutularını açtıklarında, içlerinden çıkan bilgileri ve görevleri paylaşarak, cuma günü ile ilgili bir hikâye oluşturulur.

Cuma günü etkinlikleri: Çocuklarla birlikte, cuma günü camiye gitmenin ve özel günün anlamını vurgulayan basit etkinlikler yapılır. Örneğin, birlikte dua etmek veya hikâye zamanı düzenlemek gibi.

“Gizemli Cuma Hazinesi” oyunu, çocukları cuma gününün Müslümanlar için taşıdığı özel anlamı keşfetmeleri için eğlenceli bir fırsat sunmaktadır. Oyun, çocukları camiye gitme, namaz kılma ve cuma gününün ibadetle geçirilmesi konularına yönlendirerek, onlara bu kutsal günün değerini anlamaları için interaktif bir platform sağlamaktadır. Cuma günü, oyun içindeki hikâye ve etkinliklerle çocuklara, topluluk içinde bir araya gelmenin, dua etmenin ve manevi bir atmosferde birlikte olmanın önemini öğretir. Böylece, “Gizemli Cuma Hazinesi” sadece bir oyun değil, aynı zamanda çocukları Müslüman toplumların kültürel ve dini değerleri ile buluşturan bir öğrenme deneyimi sunar.

II. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Bayram Sevinci¹³⁶

Ele Alınan Değer: Bayramlarımızı Seviyorum

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Etkinliğin amacı: Öğrencilere bayramların insanlar arasındaki olumlu etkilerini paylaşma ve birbirleriyle daha yakın ilişkiler kurma fırsatı sunmak.

Malzemeler

- Renkli kartlar (her öğrenci için birer tane)
- Renkli kalemler
- Yapıştırıcı
- Bayram temalı resimler veya süslemeler
- Bir bayram hikayesi kitabı veya kısa bir video (isteye bağlı)
- Oyun kartları (bayram görevleri ve soruları içeren)

Bilişsel gelişime katkıları

- **Problem çözme yetenekleri:** Oyun kartlarındaki görevler, öğrencilere basit problemleri çözmeye ve yaratıcı çözümler bulma becerileri kazandırır.
- **Yaratıcılık gelişimi:** Öğrenciler, kendi bayram kartlarını tasarlayarak yaratıcılıklarını kullanırlar. Bu, özgün düşünme yeteneklerini artırabilir.
- **Düşünce süreçleri:** Bayram hikayesi dinleme ve bu hikâye üzerinden düşünme, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir.
- **Planlama ve organizasyon:** Oyun, öğrencilere bir etkinlik veya görevi planlama ve organize etme becerilerini kazandırır. Bayram etkinlikleri düzenleme ve paylaşma süreçleri, planlama yeteneklerini arttırabilir.

Dil gelişimine katkıları

- **Dil becerilerini güçlendirme:** Çocuklar, bayram kartları üzerinde duygularını, düşüncelerini ve hikayelerini ifade etmek zorunda kalacakları için sözlü ifade becerilerini geliştirirler.

¹³⁶ Araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

- **Kelime zenginliği:** Oyun sırasında çocuklar, bayramla ilgili kelimeleri kullanmak durumunda kalacaklarından kelime dağarcıkları genişleyebilir.
- **Duygusal dil gelişimi:** Oyun, duygusal ifade ve empati ile ilgili dil becerilerini destekleyebilir. Çocuklar, duygusal durumları paylaşarak ve anlatarak duygusal dil gelişimine katkıda bulunabilirler.
- **Anlam çıkarma ve eleştirel düşünme:** Oyun kartlarındaki görevler, çocukların anlam çıkarma yeteneklerini geliştirebilir ve düşünsel süreçlerini aktive edebilir.
- **Kültürel dil bilinci:** Bayram teması üzerinden, çocuklar kendi kültürlerini ve bayramın önemini anlama fırsatı bulabilirler. Buda kültürel dil bilincini geliştirebilir.

Sosyal ve duygusal gelişimine katkıları

- **Empati gelişimi:** Oyun kartları aracılığıyla çocuklar, diğerlerinin duygularını anlamayı ve empati kurmayı öğrenirler. Bu, sosyal ilişkilerde daha hassas ve anlayışlı olmalarına katkı sağlar.
- **Paylaşma ve iş birliği:** Oyun, çocuklara birbirleriyle paylaşmayı ve iş birliği yapmayı öğretir. Çocuklar, bayram etkinlikleri veya kartlarını birbirleriyle paylaşarak sosyal etkileşimde bulunurlar.
- **Arkadaşlık ve dayanışma:** Oyun, çocuklara arkadaşlık kurma ve birbirlerine destek olma fırsatı sunar. Bayram temalı aktivitelerle çocuklar arasında dayanışma hissi oluşturabilir.
- **Duygusal farkındalık:** Oyun, çocuklara kendi duygularını ve başkalarının duygularını anlama fırsatı sunar. Bu, duygusal farkındalık gelişimini destekler.
- **İyimserlik ve mutluluk:** Bayramın sevinci ve paylaşım teması, çocukların iyimserlik duygularını güçlendirebilir ve pozitif bir atmosfer oluşturabilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Bayram kartları: Her çocuğa birer renkli kart ve süsleme malzemeleri verilir. Çocuklara, bayramla ilgili hissettikleri duyguları veya bayramda gerçekleştirmek istedikleriyle ilgili resim yapmaları istenir.

Bayram hikayesi: İstenirse, sınıfa kısa bir bayram hikayesi okunabilir veya video izletilebilir. Bu hikâye, bayramın insanlar arasındaki sevgiyi ve dayanışmayı nasıl artırdığını anlatmalıdır.

Bayram kartı değişimi: Her çocuk, hazırladığı bayram kartını sınıftaki başka bir çocuğa verir. Kartı alan çocuk, karttaki duyguları ve düşünceleri paylaşır ve kendi bayram kartını hazırlar.

Bayram görevleri:

- Oyun kartları içinde bayramla ilgili sorular ve görevler bulunur.
 - Her çocuk bir görev kartı alır ve o görevi sınıf içindeki başka bir çocuk ile paylaşır.
- Örneğin;
- Sınıftaki bir arkadaşına bayramda nasıl yardımcı olabilirsiniz.
 - Sınıftaki bir arkadaşına en içten gülümsemeni göster ve onun bayramını kutla.
 - Sınıftaki bir arkadaşın için küçük bir bayram hediyesi tasarla ve ona ver.
 - Sınıfta bir arkadaşınla bir oyuncak veya kitap paylaş, onunla bayram sevincini çoğalt.
 - Sınıftaki bir arkadaşınla bayram temalı bir hatıra fotoğrafı çek.
 - Sınıftaki bir arkadaşın için bayram temalı bir resim çiz ve ona hediye et.

Değerlendirme:

- Oyunun sonunda, çocuklar bayram kartlarını paylaşırlar.
- Her çocuk, aldığı kart hakkında kısa bir açıklama yapar ve sınıfın geri kalanıyla bayramda yapmak istediği güzel şeyleri paylaşır.
- Öğretmen etkinlik sonunda çocuklara bayram şekeri dağıtabilir.

“Bayram Sevinci” oyunu, çocuklara bayramların özel önemini anlatmak ve bu özel günlerin insanlar arasındaki sevgiyi, paylaşımı ve dayanışmayı nasıl artırdığını öğretmek amacıyla tasarlanmıştır. Bu oyun, öğrencilere kendi duygularını ifade etmeyi, diğerlerinin duygularını anlamayı, paylaşmayı, iş birliği yapmayı ve sosyal becerilerini geliştirmeyi sağlayarak hem sosyal hem de duygusal gelişimlerine katkıda bulunur. Bayramlar, insanların bir araya gelip sevgi, saygı ve hoşgörü ile birbirlerine yaklaştığı, yardımlaştığı, sevinçlerini paylaştığı özel günlerdir. “Bayram Sevinci” oyunu, bu güzel değerleri vurgulayarak çocuklara bayramların özel anlamını anlamalarına ve bu anlamı hayatlarına entegre etmelerine yardımcı olur. Oyun, çocuklara kültürel değerleri, sosyal etkileşimleri ve duygusal zenginlikleri deneyimleme fırsatı sunarak öğrenmeyi eğlenceli ve anlamlı bir hale getirir.

3.18. DUA EZBERİ

Etkinlik Adı: Ritimli Dua Ezberi¹³⁷

Ele Alınan Konu: Dua ve Sure Ezberi

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Malzemeler:

- Her öğrenci için bir çift ritim çubuğu
- Sınıftaki her öğrenci için birer adet sandalye

Bilişsel gelişime katkıları

- **Hafıza ve ezberleme yetenekleri:** Ritmik vuruşlar, çocukların hafıza ve ezberleme yeteneklerini güçlendirebilir. Duanın ritmik yapısı, çocuklara düzenli bir deseni hatırlama ve takip etme pratiği sağlar.
- **Dikkat ve odaklanma:** Ritmik vuruşların düzenli tekrara, çocukların dikkatlerini sürdürmelerine ve bir aktiviteye odaklanmalarına yardımcı olabilir. Her kelimenin ritmik vuruşla eşleştirilmesi, çocukların sözel talimatlara dikkat etmelerini gerektirir.
- **İşitsel algı:** Ritmik vuruşlar, çocukların işitsel algılarını güçlendirebilir. Kelimelerle ritmik bir şekilde eşleştirilen sesler, işitsel algılarını geliştirebilir ve ritim duygularını pekiştirebilir.
- **Motor beceriler ve koordinasyon:** Ritim çubukları ile yapılan vuruşlar, çocukların motor becerilerini geliştirebilir. Her hece de vuruş yapmak, ellerin ve kolların koordinasyonunu güçlendirebilir.
- **Yaratıcılık ve ifade:** Çocuklar, farklı resimler ve melodiler oluşturarak yaratıcılıklarını ifade etme şansı bulabilirler. Bu, onların duygusal ifadelerini keşfetmelerine ve geliştirmelerine yardımcı olabilir.

Dil gelişimine katkıları

¹³⁷ Araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

- **Kelime dağarcığı gelişimi:** Oyun sırasında kullanılan ritmik dualar, çocukların kelime dağarcıklarını artırabilir. Her kelimenin ritmik vuruşla eşleştirilmesi, yeni kelimeleri öğrenmelerine ve hatırlamalarına yardımcı olabilir.
- **Ses farkındalığı:** Her kelimenin ritmik vuruşla eşleştirilmesi, çocukların sesleri dikkatlice dinlemelerini ve ses farkındalığı geliştirmelerini sağlar. Bu, dil gelişimini destekleyen temel bir beceridir.
- **Sesli okuma becerileri:** Ritmik duaların tekrarı, çocukların sesli okuma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Ritmik yapı, kelimelerin doğru uygulanması konusunda rehberlik edebilir.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları

- **İş birliği ve takım çalışması:** Oyun, çocukların sırayla konuşma ve birlikte hareket etme becerilerini geliştirebilir. Her çocuğun sırayla katılımı, iş birliği ve takım çalışmasını teşvik eder.
- **Empati ve anlama:** Grup içinde bir aktivite yapma, çocukların diğerlerinin duygusal ifadelerini anlamalarına ve empati geliştirmelerine yardımcı olabilir. Ritmik dua sırasında ifade edilen duygusal tonlar, çocukların başkalarının duygusal durumlarına daha duyarlı olmalarına neden olabilir.
- **Kendine güven:** Grup içinde ritmik bir aktiviteye katılmak, çocukların kendine güven duygularını artırabilir. Başkalarının önünde konuşma ve ritmik vuruşlarla katılım, çocukların kendilerini daha güvenli hissetmelerine yardımcı olabilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

- Öğrenciler sınıf içinde bir daire oluşturacak şekilde dizilir. Her öğrenci sandalyesinin önüne geçer.
- Her öğrenciye ritim çubuklarını verilir.
- Öğretmen, sınıfın ortasında durup öğrencilere eğlenceli ve ritmik bir dua öğretir. Dua, öğrencilerin kolayca ezberleyebileceği kısa ve eğlenceli bir ritim içermelidir.
- Öğrencilere, dua sırasında her hece de bir ritmik vuruş yapmaları söylenir. Örneğin, Rabbiyesir duası, “Rab-Bi -yes-sir-ve-la-tu-as-sir” şeklinde olabilir.
- Öğrenciler sırayla dua ritmini söyleyip ritim çubuklarıyla her hecede bir vuruş yaparak daire içinde dönebilirler.
- Eğer öğrenciler farklı dua ritimleri oluşturmak istiyorsa, bu etkinlikte yaratıcılıkları serbest bırakılabilir.

“Ritimli Dua Ezberi” oyunu, çocukların çok yönlü gelişimine katkıda bulunan eğlenceli ve etkileşimli bir etkinlik olarak öne çıkmaktadır. Bu oyun, dil gelişimi için kelime dağarcığını genişletme, ritim ve koordinasyon becerilerini güçlendirme, sosyal etkileşimleri artırma ve duygusal ifade yeteneklerini geliştirme konularında zengin bir deneyim sunmaktadır. Ritmik vuruşlarla eşleştirilen dualar, çocukların dil bilgisini, sözel ifadeyi ve ses farkındalığını artırırken, grup içinde sırayla konuşma ve ritim tutma, iş birliği ve takım çalışması gibi sosyal becerileri desteklemektedir. Ritimli dua ezberi oyunu, öğrenmeyi keyifli hale getirerek çocuklara dinamik bir öğrenme deneyimi sunmaktadır.

II. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Vücut Hareketleri ile Dua Ezberi¹³⁸

Ele Alınan Konu: Dua ve Sure Ezberi

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Etkinlik süresi: 40 dakika

Malzemeler:

- Büyük bir açık alan veya sınıf içinde kullanılacak bir alan
- Enerjik olmalarını sağlayacak müzik (isteye bağlı)
- Renkli kartlar veya posterler (isteye bağlı, hareketleri göstermek için kullanılabilir)

Bilişsel gelişime katkıları

- **Bilişsel hatırlama becerileri:** Oyun sırasında çocuklar, sırayla yapılan vücut hareketlerini hatırlayacaklardır. Bu, kısa vadeli hafıza ve işitsel bellek becerilerini geliştirebilir.
- **Dikkat ve konsantrasyon:** Oyun sırasında çocuklar, diğerlerinin yaptığı hareketleri dikkatle izlemek ve hatırlamak zorunda kalacaklar. Bu da dikkat ve konsantrasyon becerilerini artırabilir.

Dil gelişimine katkıları

¹³⁸ Penny Warner, *Okul Öncesi Oynayarak Öğrenme*. S.107’den uyarlanmıştır.

- **Kelime zenginliği:** Dua cümleleri oluştururken çocuklar, kelime dağarcıklarını artırabilirler.
- **Dilin ritmi ve tonlama:** Oyun sırasında kullanılan dua cümleleri, çocuklara dilin ritim ve tonlamasını anlama fırsatı sunar. Bu, dilin müzikal özellikleri keşfetmelerine yardımcı olabilir.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları

- **İş birliği ve ekip çalışması:** Çocuklar, oyun sırasında birbirlerine bağlı olarak hareket edeceklerdir. Bu, iş birliği ve ekip çalışması becerilerini geliştirebilir.
- **Sosyal iletişim becerileri:** Oyun, çocukların birbirleriyle etkileşimde bulunmalarına olanak tanır. İletişim kurma, dinleme ve tepki verme gibi sosyal iletişim becerilerini destekleyebilir.
- **Paylaşma ve sıra bekleme:** Oyunun düzenine göre çocuklar, sıra beklemeyi ve paylaşmayı öğrenirler. Bu sosyal normlara uygun davranma becerilerini artırabilir.
- **Öz denetim ve sabır:** Oyun sırasında çocuklar, sırayla hareketleri hatırlamak ve beklemek zorunda kalabilirler. Bu durum, özdenetim ve sabır gibi duygusal becerileri geliştirebilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Hazırlık aşaması

- Sınıfın ortasında geniş bir açık alan oluşturulur.
- Çocuklar yüzleri birbirine dönük şekilde ayakta durmaya davet edilir.

Hareketlerle dua ezberi

- Her çocuğa bir dua veya kısa dua cümlesi verilir. Örneğin, “Rabbena atina fit dünya haseneten”
- Çocuklar, sırayla dua cümlelerini söyleyerek vücut hareketleri ile eşleştirirler. Örneğin, “Rabbena” dediklerinde ellerini gökyüzüne kaldırırılar.
- Her çocuğun sırası geldiğinde, önceki çocuğun yaptığı hareketi taklit eder ve kendi dua cümlesine ekler.

Değişim

- Hareketler kartlar veya posterlerle desteklenerek görsel yardım sağlanabilir.
- Fon müziği eklenerek enerji seviyeleri yükseltilebilir ve etkinlik daha eğlenceli hale getirilebilir.

“Vücut Hareketleri ve Dua Ezberi Oyunu” çocukların bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimine katkıda bulunan eğlenceli ve öğretici bir deneyim sunmaktadır. Bu oyun, çocuklara vücut hareketleri aracılığıyla dua ezberleme becerisi kazandırırken aynı zamanda dil gelişimine önemli katkılar da bulunur. Çocuklar, sırayla yapılan vücut hareketlerini hatırlayarak bilişsel becerilerini geliştirir, kelimelerle ifade güçlerini artırır ve dilin ritmi ve tonlamasını anlama fırsatı bulurlar. Sosyal açıdan, oyun çocuklara iş birliği, iletişim ve empati gibi önemli sosyal becerileri öğretir. Ayrıca, stresle başa çıkma ve pozitif duyguları güçlendirme konularında katkı sağlar. Böylece, bu oyun, çocukların çok yönlü gelişimine destek olurken eğlenceli bir öğrenme ortamı sunarlar.

3.19. Kur'an Öğretimi

I. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Harf Treni Zıplama¹³⁹

Ele Alınan Değer: Kur'an Harflerini Tanıma

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Amaç: Kur'an harflerini pekiştirmek

Malzemeler:

- Bir tahta veya zemin
- Renkli karton veya kağıtlar üzerine yazılmış Kur'an harfleri
- Yeterli sayıda öğrenci

Bilişsel gelişime katkıları

- **Dikkat ve konsantrasyon:** Harf treni zıplama oyunu, çocukların öğretmenin belirttiği harflere odaklanmalarını gerektirir. Bu, dikkatlerini ve konsantrasyon becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir.
- **Hafıza gelişimi:** Oyun, öğrencilere belirli harfleri hatırlama ve doğru sırayla uygulama becerisi kazandırır. Bu, hafıza gelişimine katkıda bulunabilir.
- **Motor becerilerinin iyileştirilmesi:** Zıplama ve hareket, çocukların motor becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Vücut koordinasyonu ve denge gibi beceriler bu tür fiziksel aktivitelerle desteklenebilir.
- **Karar verme ve hızlı reaksiyon:** Oyun sırasında çocuklar hızlı bir şekilde öğrenilen harflere tepki göstermelidir. Bu, karar verme ve hızlı reaksiyon becerilerini geliştirebilir.
- **Eğlenceli öğrenme:** Oyun tabanlı öğrenme, çocukların öğrenmeyi eğlenceli ve ilgi çekici hale getirmelerine yardımcı olabilir. Bu, çocuklarda öğrenmeye olan olumlu tutumları destekleyebilir.

Dil gelişimine katkıları

¹³⁹ Araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

- **Kelimelerin ve seslerin bilinmesi:** Oyun, çocuklara kuran harflerini tanıma ve bu harfleri seslendirme fırsatı sunar. Bu, dil gelişiminin temel taşlarından biridir.
- **Sözcük-ses ilişkisi:** Çocuklar, harf tren oyunu sayesinde görsel işitsel olarak harfleri öğrenirler. Bu, sözcük-ses ilişkisini kurmalarına ve dilbilgisi becerilerini geliştirmelerine katkı sağlar.
- **Sözel talimatları izleme:** Öğretmenin söylediği harfe doğru zıplama görevi, çocukların sözel talimatlara dikkat etme ve bu talimatları izleme becerilerini geliştirmelerine katkıda bulunabilir.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları

- **İş birliği ve takım çalışması:** Oyun, grup içindeki çocukların birbirleri ile etkileşimde bulunmasını ve bir ekip olarak çalışmasını gerektirir. Bu, iş birliği ve takım çalışması becerilerini geliştirebilir.
- **Empati gelişimi:** Oyuncuların birbirlerini desteklemeleri yanlış harfe zıplayan bir arkadaşlarını cesaretlendirmeleri, empati gelişimini teşvik edebilir.
- **Özsaygı ve özgüven:** Oyun, çocuklara bir görevi başarıyla tamamlamanın getirdiği öz saygı ve özgüven duygularını deneyimleme fırsatı sunar.
- **Stres yönetimi:** Oyun, rekabetçi unsurlar içerse bile, çocuklara stresle başa çıkma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Yanlış harfe zıplama durumları olumsuz duygusal tepkilerle başa çıkma pratiği sağlayabilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Hazırlık: Kur'an harflerini temsil eden renkli kartonları hazırlanır ve tahtaya yerleştirilir. Her harf ayrı bir sırayla düzenlenir.

Gruplandırma: Çocuklar eşit sayıda gruplara ayrılır.

Sıra oluşturma: Her gruptaki çocuklar bir sıra oluşturacak şekilde dizilir. Bu sıra, harf trenini temsil eder.

Harf seçimi: Her turda, öğretilecek 5-6 harf seçilir.

Oyunun ilerleyişi:

- Öğretmen seçilen harfleri belirtir ve her harfi sırayla söyler.
- Öğrenciler, öğretmenin söylediği harfe doğru sırayla zıplarlar.
- Eğer bir öğrenci yanlış harfe zıplarsa, o oyuncu elenir veya arkadaşlarını takip edip sıraya devam edebilir.

Sıradaki harfe geçiş: Her turun sonunda yeni bir harf seçilir ve oyun tekrarlanır.

Oyunun sonu: Belirli bir süre boyunca devam ettikten sonra oyun sonlandırılır ve çocuklarla beraber kazanan gruplar kutlanır.

Kur'an öğrenmenin önemi, bireylere manevi bir rehberlik sunarak hayatlarına anlam katan, etik ve ahlaki bir çerçeve sağlamaktan gelir. Bu değerli bilgiyi çocuklara aktarmak ise sadece dini bir sorumluluk olmanın ötesinde, onların bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimine katkı sağlamaktadır. Harf treni zıplama oyunu, Kuran harflerini öğrenmeyi eğlenceli ve etkileşimli bir deneyim haline getirerek çocukları bu kutsal bilgiyle buluşturma nın yanı sıra, sosyal ve duygusal becerilerini güçlendirmelerine de destek olur. Oyun, dil becerilerini geliştirme nin yanı sıra iş birliği, empati, özgüven gibi değerli sosyal ve duygusal yetenekleri de pekiştirir. Böylece, Kur'an öğrenme sürecinde sadece bilgi kazanmakla kalmaz, aynı zamanda bireyin tüm yönleriyle sağlıklı gelişimine de katkı sağlanır.

II. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Kur'an Harfleri¹⁴⁰

Ele Alınan Değer: Kur'an Harflerini Tanıma

Etkinlik Alanı: Sınıf Ortamı

Etkinlik Süresi: 40 Dakika

Amaç: Kur'an harflerinin isimleri, şekilleri ve seslerini öğretmek

Malzemeler:

- Kâğıt
- Renkli kalemler
- Taşlar
- Düğmeler
- Ponponlar
- Boncuklar
- Pul ve parlak malzemeler

¹⁴⁰ Araştırma cı tarafından geliştirilmiştir.

Bilişsel gelişime katkıları

- **Harf tanıma ve bilgi edinme:** Oyun, çocuklara harf tanıma becerilerini geliştirme fırsatı sunar. Görsel ve dokunsal deneyimlerle harf bilgisi kazandırır.
- **El becerilerini geliştirme:** Malzemelerle harf oluşturmak, çocukların el-göz koordinasyonu, ince motor becerilerini geliştirebilir.
- **Problem çözme yeteneklerini artırma:** Oyunda çocuklar, malzemeleri kullanarak harfleri düzenlemek ve oluşturmak zorunda oldukları için problem çözme becerilerini geliştirebilirler.
- **Dikkat ve odaklanmayı artırma:** Oyun, belirli bir harf oluştururken çocukların dikkatlerini ve odaklanma yeteneklerini artırabilir.
- **Öğrenmeye ilgiyi artırma:** Eğlenceli ve etkileşimli etkinlikler, çocukların öğrenmeye olan ilgisini artırabilir, Buda uzun vadeli öğrenme motivasyonunu destekleyebilir.

Dil gelişimine katkıları

- **Dil becerilerini güçlendirme:** Çocuklar, harfler ve malzemeler aracılığıyla dil becerilerini geliştirir. Harfler hakkında konuşma, açıklama yapma ve kendi yaptıklarıyla ilgili ifade etme becerilerini artırabilirler.
- **Kelime bilgisi gelişimi:** Oyun sırasında çocuklar, harf ve kelimelerle ilgili yeni terimleri öğrenir. Her harfin adını, nasıl seslendirildiğini anlamalarına yardımcı olur.
- **Ses farkındalığı:** Oyun, harf seslerini tanıma ve ayırt etme yeteneğini geliştirebilir. Çocuklar, harf oluştururken harfin sesini de deneyimleyerek ses farkındalıklarını artırabilirler.

Sosyal ve duygusal gelişime katkıları

- **İş birliği ve takım çalışması:** Gruplar halinde oynandığında, çocuklar birlikte çalışarak harf oluşturma sürecinde iş birliği yapma becerilerini öğrenebilirler.
- **Empati gelişimi:** Oyun sırasında diğer çocukların yaptıklarını gözlemleyerek ve değerlendirerek, empati geliştirme fırsatı bulabilirler.
- **Öz saygıyı artırma:** Kendi yaratıcı çalışmalarını oluşturarak ve diğerleri tarafından takdir edildiklerini gördüklerinde, öz saygılarını artırabilirler.
- **Paylaşma ve iş birliği:** Malzemelerin sınırlı olması durumunda çocuklar, diğerleriyle malzemeleri paylaşma ve iş birliği yapma becerilerini geliştirebilirler.

- **Bağımsızlık ve sorumluluk:** Çocuklar kendi yaratıcı kararlarını alarak ve kendi harf oluşturma süreçlerini yöneterek bağımsızlık duygusu ve sorumluluk hissi geliştirebilirler.

ETKİNLİK SÜRECİ

Harf şablonu hazırlama:

- Her harf için büyük bir kâğıt parçası seçilir.
- Renkli kalemle seçilen harf büyük ve net bir şekilde çizilir.

Malzemeleri hazırlama: Taşlar, düğmeler, ponponlar, boncuklar, pul ve parlak malzemeler farklı kaplara konulur.

Oyun alanı hazırlama:

- Her çocuğun önüne bir harf şablonu konulur.
- Malzemelerin olduğu kapları çocukların rahatça erişebileceği bir yerde konumlandırılır.
- Çocuklardan belirli bir sıra takip ederek malzemeleri her şablonunun üzerine yerleştirmelerini istenir.

Yaratıcılığı teşvik etme:

- Çocukların her şablondaki sırayı takip etmeye teşvik etmek yerine, kendi yaratıcı dokunuşlarını eklemeleri sağlanır.
- Örneğin, harfin içini renkli boncuklarla doldurmalarına veya taşları bir desen oluşturacak şekilde yerleştirmelerine izin verilir.

Grup oyunları:

- Çocukları gruplara ayırarak her gruba farklı harfler verilir.
- Gruplar arasında harf öğrenme yarışmaları düzenlenir veya birlikte büyük bir harf tablosu oluşturacakları bir proje başlatılır.

Bu oyun, çocukların bilişsel, dil, sosyal ve duygusal gelişimlerine katkı sağlayan eğlenceli ve etkileşimli bir öğrenme deneyimi sunmaktadır. Harf oluşturma sürecinde doğal malzemelerin kullanılması, çocuklara harf tanıma becerilerini güçlendirmenin yanı sıra dokunsal ve görsel deneyimlerle öğrenmelerini destekler. Ayrıca, gruplar halinde oynanan bu oyun, iş birliği, iletişim ve takım çalışması gibi sosyal becerilerin gelişimine de katkı sağlar. Duygusal açıdan, çocuklar kendi yaratıcı çalışmalarını oluşturarak öz saygılarını artırır ve diğerlerinin yaptıklarını takdir etme becerisi kazanırlar. Bu oyun, çocukların harf öğrenme sürecini

eğlenceli ve etkili bir şekilde destekleyerek, temel becerilerin kazanılmasında önemli bir rol oynar. Harf öğrenmenin başlangıç aşamalarında kullanılan bu yöntem, çocukların ilgisini çekerken aynı zamanda öğrenmeye olan tutkularını güçlendirir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma, önerilen müfredatın her ünite için özel olarak tasarlanan oyunlar aracılığıyla çocuklara değerler eğitimi sunmayı amaçlamaktadır. Bu oyunlar, sadece dini bilgi aktarımını değil, aynı zamanda çocuklara etkileşimli, yaratıcı ve eğlenceli bir öğrenme deneyimi yaşatmayı hedeflemektedir. Bu noktada, okul öncesi dönemde oyunun, çocukların öğrenme süreçlerine katkı sağlayarak öğrenmeyi daha çekici ve kalıcı hale getirebileceği üzerinde durulmaktadır.

Araştırma, değerler eğitiminin, özellikle okul öncesi dönemde, çocukların bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerine derinlemesine etki edebilecek bir unsur olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda, Diyanet İşleri Başkanlığının öğretmen eğitim programlarına, özellikle oyun tabanlı öğretim stratejilerine vurgu yapacak şekilde güçlendirmeler eklemesi ve öğreticilere bu konuda daha fazla destek sağlaması önerilmektedir.

Diyanet İşleri Başkanlığının, yaşanan dönemin dinamiklerine uygun olarak, öğrencilere değerler eğitimi sunma çabalarını sürdürmesi, bu alanda yapılan çalışmaları güçlendirmesi ve gelecek kuşaklara sağlam bir ahlaki temel oluşturmaları önemlidir. Bu bağlamda, sadece dini bilgi aktarımı değil, aynı zamanda etik ve moral değerlerin vurgulanması, çocukların içsel bir denge ve anlam arayışlarına olumlu katkı sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Ageliki Nicolopoulou. çev. Melike Türkan Bağlı. “Oyun, Bilişsel Gelişim ve Toplumsal Dünya: Piaget, Vygotsky ve Sonrası”. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37/2 (2004), 137-169.
- Ahmet Hamdi İslamoğlu, Ümit Alnıaçık. *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: Beta Basım A.Ş., 5. Baskı., 2016.
- Ali Çankırılı. *Annemle, Babamla, Öğretmenimle ve Arkadaşlarımla Oynuyorum Eğleniyorum Öğreniyorum*. Ali Çankırılı Cilt. İstanbul: Zafer Yayınları, 1. Baskı., 2016.
- Ali Fuat Arıcı, Editör: Mustafa Başaran. “Yunus Emre Divanı’nda İdeal İnsan Tipi”. *İdeal Türk: Eğitimde İdeal İnsan ve Millilik Arayışları* içinde. İstanbul: Tedev, 69-84.
- Altan, Mustafa Zülküf. “Çoklu Zekâ Kuramı ve Değerler Eğitimi”. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi* 1/4 (15 Temmuz 2016), 53-57.
- Ayşegül Ulutaş vd. *Okul Öncesi Eğitimde Oyun*. Ankara: Eğiten Kitap, 2016.
- Ayten Öztürk. *Okul Öncesi Eğitimde Oyun*. İstanbul: Esin Yayınları, 1. Baskı., 2001.
- Bahar Sevim. *Din Öğretiminde Oyun Örnekleri*. Ankara: Nobel Yayınları, 3.Baskı., 2015.
- Cemil Oruç. *İmamı Gazali’nin Eğitim Anlayışı*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2009.
- Cemil Oruç. *Okul Öncesi Dönemde Çocuğun Din Eğitimi*. İstanbul: DEM, 2. Baskı., 2014.
- Cihan Nazlı. "Okullarda Değerler Eğitimi ve Türkiye’deki Uygulamaya Bir Bakış". *Turkish Studies* 9/2 (2014), 429-436.
- David Whitebread. “The Importance Of Play: A Report On The Value Of Children’s Play With A Series Of Policy Recommendations”. 2012. https://www.researchgate.net/publication/340137325_The_importance_of_play_A_report_on_the_value_of_children%27s_play_with_a_series_of_policy_recommendations
- Deveci, Handan - Selanik Ay, Tuğba. “İlköğretim Öğrencilerinin Günlüklerine Göre Günlük Yaşamda Değerler”. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 167-181.
- Diyanet İşleri Başkanlığı. *Diyanet İşleri Başkanlığı Kuran Kursları Öğretici Kitabı-1*. İzmir, 6. Baskı., 2018.
- Diyanet İşleri Başkanlığı. *Diyanet İşleri Başkanlığı Kuran Kursları Öğretici Kitabı-2*. Ankara, 2018.
- Diyanet İşleri Başkanlığı. *Kur’an Kursları Öğretim Programı (4-6 Yaş Grubu)*. Ankara: DİB Yayınları, 2018.
- Doğan Cüceloğlu. *İnsan ve Davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 16. Baskı., 2007.
- Duygu Harmandar Demirel vd. *Okul Öncesi ve İlkokul’da Eğitsel Oyunlar*. İstanbul: Kesit Yayınları, Birinci Baskı., 2016.
- El-Hassan K. & Kahil, Karma. “The Effect of ‘Living Values: An Educational Program’ on Behaviors and Attitudes of Elementary Students in a Private School in Lebanon”. *Early Childhood Education Journal* 33 (2005), 81-90.
- Erol Güngör. *Değerler Psikolojisi Üzerine Araştırmalar*. İstanbul: Ötüken Neşriyat, 1998.

- Esra Ömeroğlu, Özkan Sapsağlam. *Erken Çocuklukta Karakter ve Değer Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi, 2. Baskı., 2020.
- Fatma Tuba Şaşa. *Öğretici Görüşlerine Göre Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Kuran Kurslarında Kur'an Öğretiminde Eğitsel Oyun Uygulamaları*. Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2021.
- Gülçin Alpöge. *Okul Öncesinde Değer Eğitimi*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 5. Baskı., 2018.
- Güliden Uyanık Balat. *Okul Öncesinde Değerler Eğitimi ve Etkinlik Örnekleri*. Ankara: Pegem Akademi, 1. Baskı., 2012.
- Halise Kader Zengin. *Eğitsel Oyunlar ve İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Kullanımı*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2002.
- Haluk Yavuzer. *Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 25. Baskı., 2003.
- Hatice Poyraz. *Okul Öncesi Dönemde Oyun ve Oyuncak*. Ankara: Anı Yayıncılık, 2. Baskı., 2003.
- Hatice Poyraz. *Okul Öncesinde Oyun ve Oyun Örnekleri*. Ankara: Anı Yayıncılık, 5. Baskı., 2017.
- Hayati Hökelekli. "Modern Eğitimde Yeni Bir Paradigma: Değerler Eğitimi". *Eğitime Bakış Dergisi* 18 (2010) 4-10.
- Hilmi Seyrek, Muammer Sun. *Çocuk Oyunları: Okul Öncesi Dönemde Oyun Dersi El Kitabı*. İzmir: Müzik Eserleri Yayınları, 1991.
- Hilmi Ziya Ülken. *Bilgi ve Değer*. İstanbul: Doğu Batı Yayınları, 2016.
- Hülya Gülay Ogelman. *Yaşamın İlk Yıllarında Oyun: Oyuna Çok Yönlü Bakış*. Ankara: Pegem Akademi, 2. Basım., 2016.
- Hülya Pehlivan. *Oyun ve Öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık, 2005.
- Hüseyin Yılmaz. "Çocuğun Ailede Kazanacağı Önemli Bir Değer: Kanaatkârlık". *Eğitime Bakış Dergisi* 18 (2010), 55-58.
- Lilach Sagiv. "Vocational Interests and Basic Values". *Journal of Career Assessment* 10/2 (2002), 233-257.
- Mahir Kılıçoğlu. *Anasınıfı, Hazırlık ve İlköğretim Birinci Sınıflarda Okuyan Görme Engelli Öğrencilerin Oyunlarının Değerlendirilmesi: Karşılaştırmalı Bir Araştırma*. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2006.
- Mahmut Tezcan. *Boş Zamanlar Sosyolojisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 1993.
- MEB. *MEGEP Modül Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Oyun Etkinliği 1*. Ankara, 2014.
- MEB. Milli Eğitim Şurası. Ankara: MEB, 2010.
- Medine Doğan. *Beden Eğitimi ve Oyun Dersinde Çocuk Oyunları İle Değerler Eğitimi*. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2021.
- Mehmet Sağlam. *Okul Öncesi Eğitimde Oyun*. Ankara: Eğiten Kitap, 2016.
- Mehmet Tok. *Mevlâna'nın Mesnevi'sindeki Hikâyelerin Çocuk Edebiyatı Açısından Değerlendirilmesi*. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2007.

- Mehmet Zeki Aydın, Şebnem Akyol Gürler. *Okulda Değerler Eğitimi Yöntemler-Etkinlikler-Kaynaklar*. Nobel Akademik Yayıncılık, 6. Basım., 2020.
- Michael P. Schaefer. *Determining Methods for Teaching Character Education in Elementary Schools*. Arizona: Northcentral universty, Doktoral Thesis, 2012.
- Milli Eğitim Bakanlığı. *Çocuk Gelişimine Giriş*. Ankara, 2011.
- Milton Rokeach. *The nature of human values*. New York, Free Press, 1973.
- Muhsin Hazar. “Beden Eğitimi ve Sporda Oyunla Eğitim”. *Ankar: Tutubay Yayınları*.
- Musa Bardak, Nihat Topaç. *Oyun ve Oyun Materyalleri*. İstanbul Üniversitesi Çocuk Gelişimi Lisans Programı, 2019.
- Mustafa Başaran, Editör: Ali Arıcı & Mustafa Başaran. “Nurettin Topçu’da İdeal İnsan-İdeal Öğretmen”. *İdeal Türk: Eğitimde İdeal İnsan ve Millilik Arayışları İçinde*. İstanbul: TedeV, 453-465. <https://avesis.yildiz.edu.tr/yayin/be855431-433e-4a28-8c9b-e39f94acb11/nurettin-topcudai-ideal-insan-ideal-ogretmen>
- Müzeyen Sevinç. *Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitiminde Oyun*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 2009.
- Müzeyen Sevinç, Editör: Yurdağül Mehmedoğlu, Ali Ulvi Mehmedoğlu. “Evrensel ve Yerel Değerlerin Eğitime Yansıması”. *Küreselleşme Ahlak ve Değerler*. İstanbul: Litera, 2006.
- Necate Baykoç Dönmez. *Oyun Kitabı*. İstanbul: Esin Yayınları, 2000.
- Nigar Büşra Bahçeci. *Okul Öncesi Değerler Eğitimi ve Faaliyet Örnekleri*. İstanbul: Erkam Yayınları, 2012.
- Nimet Önül, Editör: Recep Kaymakcan ve Diğerleri. “Modernleşme Sürecinde Okul, Aile ve Medya Kavşağında Toplumsal Değerler”. *Değerler ve Eğitimi Uluslararası Sempozyumu İstanbul:DEM*.
- Özcan Demirel. *Planlamadan Değerlendirmeye Öğrenme Sanatı*. Ankara: Pegem Akademi, 2. Baskı., 2000.
- Penny Warner. *Okul Öncesi Oynayarak Öğrenme*. Eskişehir: Bilim Teknik Yayınevi, 2011.
- Pusat Pilten, Gülhin Pilten. “Okul çağı çocuklarının oyun kavramına ilişkin algılarının ve oyun tercihlerinin değerlendirilmesi”. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 9/2 (2013), 15-31.
- Schwartz, Shalom H. “Are There Universal Aspects in the Structure and Contents of Human Values?” *Journal of Social Issues* 50/4 (1994), 19-45.
- Selahattin Ertürk. *Eğitimde ‘Program’ Geliştirme*. Ankara: Yelkentepe Yayınları, 5. Baskı., 1984.
- Serkan Çankaya, Ayşen Karamete. “Eğitsel Bilgisayar Oyunlarının Öğrencilerin Matematik Dersine ve Eğitsel Bilgisayar Oyunlarına Yönelik Tutumlarına Etkisi”. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 115-127.
- Serpil Pekdoğan. “Okul Öncesi Eğitimde Oyun”. Ankara: Eğiten Kitap, 2016.
- Sevcan Yağan Güder. *Okul Öncesi ve İlkokul Döneminde Değerler Eğitimi*. Ankara: Eğiten Kitap, 2015.
- Simon, Sidney B. vd. *Values Clarification*. Warner Books (NY), 2014.

- Sinan Ayan, Hakan Dündar. “Eğitimde Okul Öncesi Yaratıcılığın ve Oyunun Önemi”. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi* 28 (2009), 63-74.
- Tuğba Güler. *Din ve Ahlak Öğretiminde Drama Yöntemi ve Uygulama Örnekleri*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2005.
- Unesco. “Framework For Action On Values Education İn Early Childhood - UNESCO Digital Library”. 2002. Erişim 13 Ocak 2024. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000128712>
- Ünal, Merve. “Çocuk Gelişiminde Oyun Alanlarının Yeri ve Önemi”. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 10/2 (2009), 95-109.
- Yahya Akyüz. *Türk Eğitim Tarihi*. Alfa Basım Yayım Dağıtım, 7. Baskı., 1999.
- Yakup Keskin, Editör: Bülent Dilmaç ve Hasan Hüseyin Bircan. “Değer Davranış İlişkisi”. 104-140. Ankara: Pegem Akademi, 2014.
- Zeynep Fidan Dal. *Okul Öncesi Değerler Eğitimi Uygulamalarının Değerlendirilmesi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2018.
- Zeynep Özli Özdemir. *Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitimi*. İstanbul: Dem Yayınları, 1. Baskı., 2012.
- TDK Sözlük. "Değer". Erişim 31 Aralık 2023. <https://sozluk.gov.tr/?kelime=değer>

ÖZGEÇMİŞ

İlk ve orta ęretimini Siirt'te tamamladı. İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakóltesi'nden 2014 yılında mezun oldu. 2018 yılından beri Yalova İl Müftölüğünde Kuran kursu ęreticisi olarak çalışmaktadır.

